Kommunomfattande översiktsplan

OCKELBO KOMMUN

med fördjupningsstudier i tätorterna

Ockelbo, Lingbo, Jädraås och Åmot

Ockelbo i oktober 2012

Bygg- och miljöförvaltningen ArcArt Maps4u

OCKELBO - PLATS ATT VÄXA

Förord

Översiktsplanen är ett viktigt strategiskt styrdokument som ska föra vår gemensamma framtid mot VISION 2020. I Ockelbo finns det nära och naturliga livet. Här finns utrymme för var och en att odla en personlig och lustfylld relation till naturen – grunden för liv och hälsa. Här är det tydligt att vi uppskattar vår plats på jorden, tar ansvar, vårdar och utvecklar den.

Denna kommunomfattande översiktsplan för Ockelbo kommun har utarbetats av en arbetsgrupp i samråd med berörda förvaltningar, myndigheter och allmänhet.
Planen har utarbetats med kommunstyrelsen som styrgrupp, tillväxtutskottet som referensgrupp och med VISION 2020 som underlag.

Översiktsplanen är vägledande genom sina målformuleringar, rekommendationer samt är ett viktigt kunskapsunderlag.
Vi hoppas och tror att översiktsplanen är till stor hjälp i kommunens arbete med framtidsfrågor allt ifrån visioner, detaljplaner och annan bebyggelseutveckling till bevarandefrågor som kan gälla bland annat kulturminnesvård och naturvård.

Denna skrift med kartbilagor utgör den skrivna versionen av översiktsplanen.
Ett omfattande källmaterial finns lagrat i digitalt bibliotek och avsikten är att planen även skall finnas tillgänglig digitalt. Temakartor för handläggande personal kommer även att kunna tas fram.

Ett stort tack till såväl Ockelbobor, personal, och andra som bidragit till denna översiktsplan.

Ockelbo i oktober 2012

Magnus Jonsson
Kommunstyrelsens ordförande

OCKELBO KOMMUN

Kommunomfattande översiktsplan för Ockelbo kommun med fördjupningsstudier i Ockelbo, Lingbo, Jädraås och Åmot samhällen

Innehållsförteckning

1. Inledning 1
1.1 Översiktsplanens syfte
1.2 Översiktsplanens innehåll
1.3 Läsanvisning till översiktsplanedokumentet

2. Planarbetets uppläggning 4
2.1 Arbetsorganisation
2.2 Planförslag
2.3 Underlag
2.4 Vision och lokalt samt regionalt utvecklingsprogram
2.5 Medborgardialog och demokratiprocess
2.6 Tidplan

3. Planeringsförutsättningar 6
3.1 Historik
3.2 Naturgeografiska förhållanden
Topografi, geologi
Klimat
Vegetation
3.3 Befolkning
3.4.Miljö- och riskfaktorer

4. Måldokument..... 9
4.1 Nationella
Nationella miljökvalitetsmål
4.2 Regionala
Regionalt utvecklingsprogram,RUP, med Länstransportplan LTP
Tillväxt Gävleborg
Regionala miljömål
Regionalt program för kollektivtrafik och tillgänglighet
2009 – 2012
Regionalt trafikförsörjningsprogram 2013-2015

4.3 Lokala

Gällande översiktsplan 1990
Vision 2020
Tillgänglighetsplan
Lokala miljömål

5. PLANFÖRSLAG

5.1 ALLMÄNNA INTRESSEN 13

Kartor och kartunderlag

5.1.1 MARK- OCH VATTENANVÄNDNING 14

Mål och rekommendationer

5.1.1.1 Jordbruk, J- och JB-MRÅDEN 14

Mål
Beskrivning
J- och JB-områden

5.1.1.2 Skogsbruk och S-områden 16

Mål
Beskrivning
S-områden

5.1.1.3 Kommunikationer och U-områden 18

Mål
Kollektivtrafik
Vägar
Järnvägar
Tele, master
IT-infrastruktur
U1-område

5.1.1.4 Friluftsliv, turism och F-områden 28

Mål
Sport
Jakt, vilt och fauna
Fiske
Parker och grönområden
F-områden

5.1.1.5 Naturvärden och N-områden 34

Mål
Naturvårdsprogram
Riksintressen, 3 kap. MB
Natura 2000
Naturreservat
Naturminne
Strandskydd
Ekologiskt känsliga områden, MB 3 kap §3

Biotopskyddsområde
Naturvårdsavtal
Nyckelbiotoper
N-områden

5.1.1.6 Stora opåverkade områden och SOO-områden, MB 3 kap.§2 43
Mål
Lagstiftning
Utpekande av stora opåverkade områden
Kriterier
SOO-områden

5.1.1.7 Kulturvärden och K-områden 46
Mål
Värdefulla områden
Byggnadsminnen
Byggmästare Pettersson
Historiska vägar
Fornlämningar
Fäbodar
Odlingslandskapet
Bebyggelsens anpassning till kulturmiljön
Områdesbestämmelser
K-områden

5.1.1.8 Landskapsbild 57
Mål
Beskrivning

5.1.1.9 Vattenanvändning och G-områden 58
Mål
Grundvatten och dricksvattenförsörjning
Vattendirektivet
Kommunal vattenförsörjning
Vattenskyddsområden
Större vattenföreningar
Enskild vattenförsörjning
Ytvatten
G-områden

5.1.1.10 Kretslopp 65
Mål
Avlopp
Dagvatten
Avfall och återvinning

5.1.1.11 Täktverksamhet och Mineralförekomster 69
Mål
Beskrivning

5.1.1.12 Energi… 70
Mål
Beskrivning
Vindkraft. Se även tematisk öp vindkraft
Kraftledningar
Fjärrvärme

5.1.2. BEBYGGELSEUTVECKLING OCH BEVARANDE....74
Mål och rekommendationer
5.1.2.1 Mark- och planberedskap
5.1.2.2 Bostadsbebyggelse, Ö-områden, , S-områden samt LIS-områden
Ö1, fördjupningsstudier Ockelbo samhälle 77
Ö2, fördjupningsstudier Lingbo samhälle....80
Ö3, fördjupningsstudier Jädraås samhälle....82
Ö4, fördjupningsstudier Åmot samhälle 84
S, Områden med generella rekommendationer 86
LIS, landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen 86
Bakgrund och sammanfattning
Lagstiftning
Landsbygdsutveckling i Ockelbo kommun
Sjöar och vattendrag i Ockelbo kommun
LIS-områden i Ockelbo kommun
Kriterier för val av LIS-områden
LIS-områden, förslag....93

5.1.2.3 Verksamheter och V-område 111
Mål
Beskrivning

5.1.3 RIKSINTRESSEN ….....112
5.1.3.1 Järnväg
5.1.3.2 Naturvård
5.1.3.3 Kulturmiljö
5.1.3.4 Vindkraft
5.1.3.5 Totalförsvaret
5.1.3.6 Dricksvattenförsörjning

5.1.4 REGIONALA OCH MELLANKOMMUNALA INTRESSEN....116
5.1.4.1 Vindkraft
5.1.4.2 Kommunikationer
5.1.4.3 Bostäder och arbetsplatser
5.1.4.4 Vattentäkter
5.1.4.5 Stora opåverkade områden
5.1.4.6 Ras, skred och översvämningar

5.1.5 MILJÖKVALITETSNORMER..... 117
LUFT, VATTEN OCH BULLER
Beskrivning

5.2 MILJÖ-OCH RISKFAKTORER.....119
Mål

5.2.1 HÄLSA OCH SÄKERHET 119
Klimatförändringar
Översvämning
Ras och skred
Förorenade områden
Cesium
Farligt gods
Kraftledningar, master och antenner

5.2.2 HÄLSOSKYDD..... 122
Buller
Markradon

6. MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING 124
6.1. Inledning
6.2. Miljöbedömning
6.3. Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll
6.3.1 Översiktsplanens syfte och viktigaste innehåll
6.3.2 Nollalternativet
6.3.3 Miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs
6.3.4 Miljöförhållanden i de områden som kan antas påverkas betydligt
6.3.5 Relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som anges i 7 kap miljöbalken
6.3.6 Relevanta miljökvalitetsmål
6.3.7 Betydande miljöpåverkan
6.3.8 Åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande miljöpåverkan
6.3.9 Åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförande av planen medför
6.3.10 Underlagsmaterial

7. KÄLLFÖRTECKNING 132

Bilagor:
- **Mark- och vattenanvändningskarta**
- **Rekommendationskarta**
- **Miljö- och riskkarta**
- **Fördjupningskartor i Ockelbo, Lingbo, Jädraås och Åmot samhällen**

Oktober 2012, ArcArt/ Mats Ökvist
Arkitekt SAR/MSA

Mars 2013, redaktionella revideringar enligt Utställningsutlåtande mars 2013

1. Inledning

Enligt plan- och bygglagen, PBL, 4 kap skulle varje kommun före 1 juli 1990 ha antagit en översiktsplan som omfattar hela kommunen. Ockelbo kommun antog sin kommunomfattande översiktsplan 1990-11-20.
Planen innehåller fördjupningsområden i tätorterna Ockelbo, Jädraås, Lingbo och Åmot.
Dessförinnan hade 6 fördjupningar av översiktsplanen antagits för:

- Ockelbo tätort och hela tätortsområdet 1980-04-28
- Lingbo 1979-06-18
- Åmot 1977-06-27
- Jädraås 1980-04-28 och
- Vallsbo- Pålmyra- Gammelfäbodarna 1982-04-26.

Förslag finns även upprättade för Vittersjön och för sjön Mångeln.I gällande kommunomfattande översiktsplan redovisas fördjupade översiktsplanerna för Lingbo, Åmot och Vallsbo- Pålmyra- Gammelfäbodarna som gällande.
En redovisning sker under kapitlet Bebyggelseutveckling och bevarande, Ö-områden, av vilka översiktsplaner som föreslås fortsätta att gälla, arbetas in i denna översiktsplan eller upphör att gälla.

1.1 Översiktsplanens syfte

Översiktsplaneringen har genom lagändringar och internationella åtaganden fått en vidgad uppgift att förvalta och utveckla natur- och kulturlandskapet och den byggda miljön så att miljöproblem förebyggs och hushållning med mark, vatten, energi och råvaror främjas.

Översiktsplanearbetets nya inriktning kan sammanfattas i följande punkter:

- Översiktsplanen ska främja en hållbar utveckling
- Verka för en hushållande bebyggelsestruktur
- Slå vakt om gröna värden
- Bidra till att kretsloppsteknik införs
- Skydda vatten som resurs

Planen skall ge en samlad information om hur kommunen anser att **allmänna intressen** och **miljö- och riskfaktorer** ska beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden.

Av planen ska framgå

- **grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden.**
- **kommunens syn på hur den byggda miljön skall användas, utvecklas och bevaras**.
- **hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och följa gällande miljökvalitets-normer.**
- **hur man tar hänsyn till och samordnar översiktplanen med relevanta nationella och regionala ställningstagande, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling.**
- **LIS-områden, landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen.**

Översiktsplanen ska behandla långsiktiga och strategiska frågor när det gäller mark- och vattenanvändning samt byggande. Planens funktion är att utgöra ett besluts-underlag av programmässig och vägledande art. Planen har ej någon bindande verkan mot vare sig myndigheter eller enskilda. I sådana områden där rättsverkan krävs för att säkerställa syftet med översiktsplanen kan t ex områdesbestämmelser eller detaljplan upprättas.

Plan- och bygglagen har ändrats ett flertal gånger sedan den gällande översiktsplanen upprättades.
Nya krav ställs på översiktsplanen bla:

Den skall vara **aktuell** och behandlas i KF varje mandatperiod, en sk aktualitetsförklaring.

Översiktsplanens innebörd och konsekvenser skall kunna utläsas utan svårighet. Den skall vara **tydlig.**

Riksintressen enligt miljöbalken skall anges särskilt.

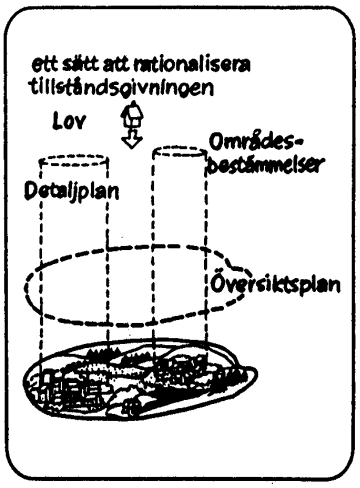

1.2 Översiktsplanens innehåll

Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningar är en allmän beskrivning av kommunen som innefattar kommunens läge i regionen och kommunens andra allmänna förutsättningar som exempelvis befolkning, näringsliv och service.

Måldokument

Kapitlet redovisar måldokument i olika nivåer som påverkar översiktsplanens innehåll. Dessutom finns mål redovisade för varje allmänt intresse.

Planförslag med allmänna intressen samt bebyggelseutveckling och bevarande

Med avvägningar mellan olika allmänna intressen som grund tar planen ställning till grunddragen ifråga om avsedd mark- och vattenanvändning och till utveckling och bevarande av den byggda miljön i olika områden. Riksintressen skall tillgodoses och gällande miljökvalitetesnormer skall iakttas.

Miljö- och riskfaktorer

Redovisningen av miljö- och riskfaktorer avser dels framtida klimatpåverkan samt risk för översvämning, ras och skred dels områden med särskilda miljöproblem som behöver beaktas vid planeringen, exempelvis bullerstörda områden, områden med höga halter luftföroreningar, områden med föroreningar i marken eller områden som är särskilt känsliga för olika störningar eller påverkan.
Riskfaktorer redovisas för sådana områden som kräver särskild uppmärksamhet exempelvis översvämningshotade områden eller områden med anläggningar och verksamheter som innebär särskilda risker för omgivningen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen har en nyckelfunktion i översiktsplanen. Den har ett brett perspektiv och ger sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser på en övergripande eller principiell nivå av planens förslag. Genom att konsekvenserna beskrivs kan åtgärdernas genomförbarhet bättre bedömas. Miljökonsekvens-beskrivningen redovisas som en bilaga till planen.

Dokument och kartskikt

Översiktsplanen utgöres i princip av två delar. Den utgöres dels av en digital kunskapsdel/ underlagsmaterial som har en löpande uppdatering och utgörs av en databas med kvalitetssäkrade kartskikt och dels av själva översiktsplanedokumentet som prövas av

kommunfullmäktige genom en aktualitetsförklaring en gång per mandatperiod och antas i ett särskilt beslut.

1.3 Läsanvisning till översiktsplanedokumentet

För att underlätta läsning och förståelse av översiktsplanen följer här en läsanvisning.
Översiktsplanen består av en textdel och tre kartor.

Textdelen

Kapitel 1-4 utgör bakgrundsmaterial innefattande avsnitten Inledning, Planarbetets uppläggning, Planeringsförutsättningar samt Måldokument.

Kapitel 5 **Planförslaget**, består av avsnitten Mark- och vattenanvändning, Bebyggelseutveckling och bevarande, Riksintressen, Regionala och mellankommunala intressen, Miljökvalitetsnormer samt Miljö- och Riskfaktorer. Varje avsnitt är uppbyggt med först **Mål**, sedan en kort **Beskrivning** och sist **Rekommendationer** för eventuella förändringar som kan bli aktuella.

Kapitel 6 består av en Miljökonsekvensbeskrivning

Kartorna

Kartorna utgöres av lösa bilagor för att lätt kunna finnas till hands bredvid texten och deras innehåll redovisas allra först i kapitel 5.

- **Mark- och vattenanvändningskarta**
- **Rekommendationskarta**
- **Miljö- och Riskkarta**

Områdena på kartorna är översiktligt redovisade och gränserna ska ses som ungefärliga. Sambandet mellan text och kartor gäller särskilt mark- och vattenanvändningskartan samt rekommendationskartan.
J-områden utgöres av jordbruksmark där detta intresse dominerar och rekommendationer för dessa områden återfinns under Jordbruk och J-områden.
S-områden utgöres av skogsmark osv …, **F** av friluftsliv, **N** av naturvärden, **K** av kulturvärden, **U-områden** av utredningsområden, **Ö-områden** av områden där fördjupningsstudier skett och **LIS-områden** där bebyggelse inom strandskyddat område kan bli aktuellt med hänsyn till utvecklingen av landsbygden.

Om Du vill läsa om ett särskilt intresse, exvis naturvård, tittar Du under Planförslag, Mark- och vattenanvändning, Naturvärden.
Om Du vill läsa om ett visst område tittar Du på Rekommendationskartan och ser vilket intresse som dominerar, exvis N4. Sedan tittar Du under Planförslag, Mark- och vattenanvändning, Naturvärden, N4-området.

2. Planarbetets uppläggning

2.1 Arbetsorganisation

Kommunstyrelsen och i vissa lägen kommunstyrelsens presidium är styrgrupp för arbetet med tillväxtutskottet som referensgrupp.
Referensgruppen består av:
Magnus Jonsson, Sölve Malm, Sune Lang, Birger Larsson och Marit Rempling, som ersatt Thorsten Åstrand hösten 2012.
Vid behov sker samverkan med kommunledningsgruppen.

Arbetsgruppen består av:
Ragnar Darle, planarkitekt
Anna Hansson kommunekolog och miljöstrateg
Lars Sjödin, kommunchef, from 1.10.2011
Charlotta Ryd, bygg- och miljöchef, from hösten 2012
Mats Ökvist, ArcArt Bollnäs, plankonsult och projektledare, from 1.10.2011
Sölve Eriksson, Maps4u, kartkonsult

Mikael Elmesjö Bygg- och miljöchef, tom 30.9.2011
Karin Strömberg, utvecklingschef, tom 2011
Även andra har deltagit i arbetet.

2.2 Planförslag

Den nya översiktsplanen är kommuntäckande, d.v.s. omfattar Ockelbo kommuns hela geografiska yta.
Fördjupningsstudier sker i centralorten och de större samhällena, d.v.s. för Ockelbo, Jädraås, Lingbo och Åmot.
Viktiga frågor att behandla är bl.a. nya områden för permanent- och fritidsboende, hästgårdar samt attraktivt boende och verksamheter i bla landsbygdutvecklingsområden i strandnära lägen.
Vidare studeras bla industrimark och mark för andra verksamheter, friluftsliv och rekreation, kommunikationer, särskilt förbifart väg 272 för norra delen av centralorten samt ny järnvägssträckning från järnvägsstationen till Mo Grindar. Även kända konsekvenser av en vindkraftsutbyggnad behandlas vad avser lämpliga kraftledningssträckningar och placering av större ställverk.

2.3 Underlag

Som exempel på aktuellt kommunalt underlagsmaterial kan nämnas:
Naturvårdsprogrammet, översiktsplan tema vindkraft, fiskeplan, riktlinjer för hästhållning och bostadsförsörjningsprogram.
Därutöver finns omfattande äldre kommunalt planeringsmaterial samt många regionala underlag.

2.4 Vision 2020 och lokalt samt regionalt utvecklingsprogram

Ockelbo kommuns nya vision 2020 och övergripande mål ska vara *styrande* i arbetet med översiktsplanen.
Översiktsplanen kommer sedan att vara ett underlag i framtidsarbetet.
Det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) 2009-2013 är vägledande i tillämpliga delar.
Ockelbos ambition bör vara att uppnå sin del i det regionala målet att ”Gävleborgs län ska öka sin folkmängd och vid utgången av 2013 är vi 280 000 invånare i länet”. Idag uppgår folkmängden till ca 276.000 personer
Befolkningsmålet för Ockelbo är att kommunen skall inrymma fler än 6000 invånare.

2.5 Medborgardialog och demokratiprocess

Det är viktigt med ett engagemang från politiker under hela planprocessen.
Befolkningens delaktighet fångas via återkommande dialogmöten ute i byarna samt i centralorten.
Erfarenheterna från tidigare medborgardialoger tas tillvara. Som exempel kan nämnas det nyligen genomförda projektet ”Hållbart Ockelbo” samt det sedan länge upparbetade samarbete som finns med byaråden.

Samrådsmöte i Lingbo våren 2011 Foto: Mats Ökvist

2.6 Tidplan

Startpunkten för arbetet med översiktsplanen har förskjutits, bl.a. har arbetet med översiktsplanen för vindkraft tagit utrymme i anspråk. Därför har den ursprungliga tidplanen omarbetats.
Tidplanen får vid behov revideras ytterligare.

Projektstart:	Februari 2009
Program:	Något formellt program tas ej fram. Gällande översiktsplan med fördjupningar samt övrigt kunskapsunderlag utgör grund för arbetet kompletterat med politiska måldiskussioner.
Medborgardialoger:	Våren 2011
Samrådsversion:	Hösten 2011
Samråd:	Hösten 2011 -Våren 2012
Utställning:	Hösten 2012
Antagande:	Våren 2013

3. Planeringsförutsättningar

3.1 Historik

Bosättning och bebyggelse
Stenålder, vikingatid och järnålder
De tidigaste spåren av människor i Ockelbotrakten kan, genom olika fynd dateras till stenåldern. Några fynd från bronsåldern finns inte, däremot föreligger det talrika minnen och lämningar från vikingatiden och järnåldern. Den förhistoriska bebyggelsen i Ockelbo var koncentrerad till stränderna vid Bysjön. Längre ut i skogsmarken, längs ådalar och sjöstränder, växte så småningom den bebyggelse fram som var knuten till fäbodväsen och foderfångst. Vid medeltiden var större delen av kommunens areal ännu obebyggd.

Finländsk invandring
Den stora förändringen i bebyggelsen utanför den gamla centralbygden inträffade i början på 1600-talet genom finländsk invandring. Den finska befolkningen bosatte sig i de yttre skogsområdena, framförallt i väster där de bröt ny mark och försörjde sig på svedjebruk.

Emigrationen
Från mitten av 1800-talet och under en nittioårsperiod emigrerade ca 3.500 personer till Amerika från Ockelbo. Socknen är därmed, relativt sett, en av landets större emigrations-bygder.

Näringarna
Boskapsskötsel
Boskapsskötsel med fäboddrift liksom jakt och fiske har sannolikt tidigt tillhört basnäringarna i socknen. Under den förhistoriska tiden förekom också en lågteknisk järnframställning där myrmalm användes.

Järnhantering
Järnhanteringen utvecklades under l600-talet och Ockelbo blev järnbruksbygd. Som binäringar förekom kolning, tjärbränning och sågning samt körslor för brukens behov. Malmtillgången var obetydlig och måste fraktas långa vägar från Svärdsjö, Torsåker och Norberg till de bruk (bl a Wij, Brattfors, Åbron, Jädraås och Åmot) som gemensamt kom att benämnas Ockelboverken. Järnhanteringen krävde bra kommunikationer och under den senare delen av l800-talet byggdes därför järnvägsnätet upp med en järnväg från Vintjärns gruvor till Norrsundet (DONJ). Runt sekelskiftet blev det allt svårare att få avsättning för järnet varför koncentration skedde till ett fåtal bruk.

Industrialismen
Efter l86O-talet började industrialismen göra sig gällande i Ockelbo. Genom tillkomsten av norra stambanan förbättrades kommunikationerna avsevärt och flera småföretag sökte sig till Ockelbo. Sågverks- och massaepoken inleds under l870-talet där avverkning och sågning av trävaror nu får en helt annan omfattning än tidigare.
Vid den här tiden byggdes även två större sågverk i Ockelbo, Bosågen och Frankssons såg. Ockelbo blev en betydande stationsort och ett modernt samhälle växte fram. Därefter har näringslivet successivt omvandlats till dagens differentierade näringsliv.

"HISTORISK KARTA"

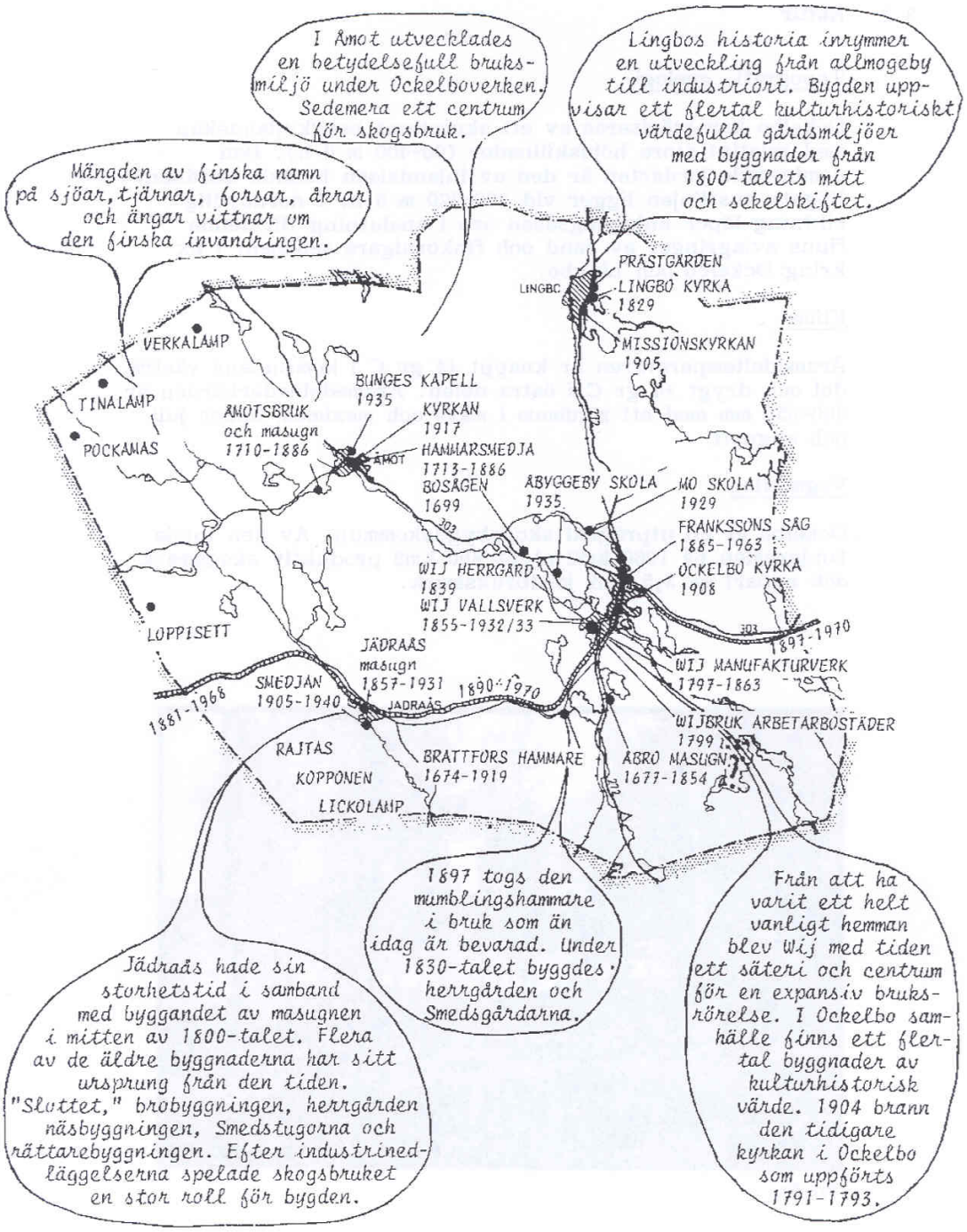

Källor: Historisk lokalsamling, Ockelboboken, Träpatron och Ribbkusk som Från inlandet till kusten.

3.2 Naturgeografiska förhållanden

Topografi, geologi

Ockelbo karaktäriseras av ett skulpterat bergkullandskap med relativt stora höjdskillnader (60-400 m ö h).

Den dominerade jordarten är den av inlandsisen bildade moränen. Högsta kustlinjen ligger vid 200-220 m ö h. I nordsydlig riktning löper Enköpingsåsen och i anslutning till denna finns avlagringar av sand och finkornigare sediment t ex kring Ockelbo och Lingbo.

Klimat

Årsmedeltemperaturen är knappt +4 gr C i kommunens västra del och drygt +4 gr C i östra delen. Årsmedelnederbörden är 600-650 mm med ett minimum i mars och maximum under juli och augusti.

Vegetation

Ockelbo är en utpräglad skogsbygdskommun. Av den totala arealen på 1135 km^2 utgör 891 km^2 produktiv skogsmark, 66 km^2 är inlandsvatten, 34 km^2 åkermark och 144 km^2 består av övrig mark.

3.3 Befolkning

Åldersstruktur

Kommunens ålderspyramid är typisk för en landsbygdskommun dvs fler äldre och färre yngre än riksgenomsnittet

Befolkningsutveckling

Ockelbo kommuns folkmängd har minskat drastiskt efter kriget, från drygt 8000 till 6500 år 1990. Den största minskningen skedde mellan 1955 och 1975 då över tusen personer försvann. Befolkningsnivån har därefter varit relativt konstant.

Ockelbo kommun är till antalet en av landets minsta kommuner med ca 6000 invånare. Befolkningstätheten är 6 personer per km^2

Nedan visas befolkningsutvecklingen enligt SCB:s statistik därefter.

Hela kommunen	den 1 november 2002	2010
	6096	**5936**

Tätorter	1990	1995	2000	2005	2010
Ockelbo tätort	**2892**	**2954**	**2739**	**2709**	**2724**
Lingbo tätort	**525**	**517**	**482**	**421**	**429**
Jädraås tätort	**307**	**275**	**279**	**243**	**220**
Åmot tätort	**291**	**296**	**322**	**306**	**277**

3.4 Miljö- och riskfaktorer

Dessa faktorer behandlas särskilt under avsnitt 5.2 Miljö- och Riskfaktorer som klimatförändringar, risk för översvämningar samt ras- och skred.

4. Måldokument

4.1 Nationella

Nationella miljökvalitetsmålen

De 16 miljökvalitetsmålen kvarstår. Miljökvalitetsmålen ska vara ambitiösa och utmanande, men också realistiska. Regeringen föreslår en något förändrad bedömningsgrund som tar hänsyn till att naturen har lång återhämtningstid.
I propositionen, Svenska miljömål - för ett effektivare miljöarbete (Prop.2009/10:155) föreslås att bedömningsgrunden ändras till att det tillstånd i miljön som miljökvalitets-målen uttrycker eller förutsättningarna för att nå denna kvalitet ska vara uppnådda inom en generation. Det har funnits starkt stöd för förändringen hos remissinstanserna.
Tre av målen får nya formuleringar: Bara naturlig försurning, Säker strålmiljö och Giftfri Miljö.

1. Begränsad klimatpåverkan
Syfte: Minskade utsläpp av växthusgaser. Delmål 2008-2012: Att medelvärdet för perioden ska vara minst 4% lägre än utsläppen 1990.
2. Frisk luft
Syfte: Minskade utsläpp av svaveldioxid, kvävedioxid, marknära ozon (VOC).
3. Bara naturlig försurning
Syfte: Minskade utsläpp av svavel och kväve i mark och vatten.
4. Giftfri miljö
Syfte: Minskade utsläpp av metaller och andra ämnen som kan skada människors hälsa eller den biologiska mångfalden.
5. Skyddande ozonskikt
Syfte: Minskade utsläpp av ozonnedbrytande ämnen.
6. Säker strålmiljö
Syfte: Höjt skydd mot joniserande strålning från radioaktiva ämnen.
7. Ingen övergödning
Syfte: Minskade utsläpp av bland annat fosfor och kväve i vatten.
8. Levande sjöar och vattendrag
Syfte: Skydda och restaurera sjöar och vattendrag.
9. Grundvatten av god kvalitet
Syfte: Användning av mark och vatten får inte medföra negativa konsekvenser för grundvattnet.
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
Syfte: Bland annat minskat buller från båttrafik och skydd mot utrotningshotade fiskar och fåglar.
11. Myllrande våtmarker
Syfte: Bland annat skydd för utrotningshotade arter.
12. Levande skogar
Syfte: Bland annat skydd för utrotningshotade arter.
13. Ett rikt odlingslandskap
Syfte: Skydda kulturlandskapen och den biologiska mångfalden.
14. Storslagen fjällmiljö
Syfte: Minska skador på mark orsakade av mänsklig aktivitet och bevara den biologiska mångfalden.
15. God bebyggd miljö
Syfte: Bland annat bevara kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Tätbebyggda områden så som städer och tätorter ska ha en hälsosam livsmiljö. Människor i städer ska inte behöva att utsättas för skadliga luftföroreningar, ljudnivåer eller höga radonhalter.
16. Ett rikt växt- och djurliv
Syfte: Bland annat bevara biologisk mångfald.

Sammanfattning - Möjligheter att nå målen
Regeringen bedömer att det finns förutsättningar att med ytterligare åtgärder nå 11 av de 16 miljökvalitetsmålen. Ett av målen, Skyddande ozonskikt, är på väg att nås med vidtagna och planerade åtgärder.
Däremot är det fortfarande mycket svårt att nå fyra av målen, Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv, även om ytterligare åtgärder sätts in. Orsaken är naturens återhämtningsförmåga och andra förändringar som ofrånkomligen tar tid, samt beroendet av internationella insatser.

4.2 Regionala

Regionalt utvecklingsprogram Gävleborg 2009-2013

- Möjligheter nära dig -
Arbetet med att ta fram det regionala utvecklingsprogrammet har präglats av bred delaktighet bland många aktörer.

Tillbakablick
I Gävleborg påbörjades arbetet med RUP våren 2007.
Arbetet utgår från ett underifrånperspektiv där kommunerna arbetar med att ta fram lokala utvecklingsprogram, LUP. De lokala utvecklingsprogrammen bildar ett viktigt underlag till det regionala utvecklingsprogrammet, RUP.

Med utgångspunkt i de lokala utvecklingsprogrammen har fem områden utkristalliserats som är viktiga för regionens utveckling. Dessa är:
- Företagsutveckling och entreprenörskap
- Livsmiljö
- Lärande för utveckling
- Tillgänglighet
- Välfärd för tillväxt

Inom vart och ett av de fem områdena pågår ett arbete med att analysera och konkretisera förslag på vilka insatser som bör göras för regionens utveckling. Arbetet skall även peka på vilka möjliga samarbetsformer som finns för genomförandet av insatserna. I arbetet medverkar aktörer från kommuner, myndigheter, näringsliv och intresseorganisationer.
En gemensam målbild och strategier för utveckling i länet skapas.

Målstruktur
Den politiskt beslutade visionen för Gävleborgs utveckling fram till 2020 är ledstjärnan och genomsyrar alla åtaganden och strategier i RUP som sträcker sig över perioden 2009-2013.
Visionen ”Möjligheter nära dig” vill framhäva att *människan skall sättas före systemen*. Det är för dem som samhället byggs och utveckling sker.
För att nå visionen föreslår RUP ett överordnat mål fram till 2020 som syftar till att vända på det demografiska läget i regionen.
Ett demografiskt mål sammanfattar vad regionen vill skapa för samhälle avseende trivsel, attraktionskraft, möjligheter och öppenhet.
Det överordnade målet har i sin tur sex delmål, som vardera styr en åtgärdsstrategi. Varje strategi följer ett strukturerat upplägg med mål, åtagande, genomförande, finansiering, indikatorer och eventuella operativa förslag och fortsatta fördjupningsteman.
RUP slår också fast att det regionala utvecklingsarbetet skall ha ett övergripande synsätt som siktar på en hållbar utveckling. I allt vi gör skall vi söka lösningar som leder fram till en hållbar utveckling.

Fördjupningsteman 2009 – 2010
Med avseende på översiktsplanearbetet synes två teman viktiga:
10. Länstransportplan (LTP) med åtgärdsprioriteringar
15. Boendet som attraktionsfaktor

Tillväxt Gävleborg

Målet för det regionala Tillväxtprogrammet för Gävleborg är ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning.
Vi är ett län rikt på tillgångar att tillvarata, och utmaningar att anta. Genom arbetet med Tillväxtprogrammet har vi skapat en gemensam och unik plattform och erfarenheterna är övervägande positiva.
I det fortsatta arbetet är de lokala partnerskapen i länets alla kommuner oerhört viktiga. Vi vill komma närmare både människor och företag.

Regionala miljömål

Länsstyrelsen har 2007 reviderat de regionala miljömålen med tillhörande åtgärdsprogram och tagit beslut . Se Rapport 2007:17
I denna rapport presenteras Gävleborgs läns regionala miljömål. De består av nationella mål som regionaliserats, samt mål som har bedömts som särskilt viktiga för länet.
Svårigheterna med att nå vissa regionala mål framgår av kommentarerna som redovisas i anslutning till målen i detta dokument. Mål har inte formulerats för sådant som kan klaras med befintlig lagstiftning. Målen har i möjligaste mån kvantifierats. Fördelarna är bland annat att de blir mer genomtänkta och genomarbetade. Att målen blir preciserade och tydliga minskar risken för feltolkningar och möjliggör uppföljning som också är en nödvändighet för måluppfyllelse.
I och med revideringen har lagstadgat skydd bytts ut mot långsiktigt skydd för flera mål. Långsiktigt skydd är ett kontinuerligt skydd säkerställt med juridiska/ ekonomiska styrmedel till att gälla minst en generation eller längre om miljökvalitetsmålet så kräver. Målen är inte redovisade i prioritetsordning. Referensår för målen är 2001, om inget annat anges och målår är i de flesta fall 2010.
Det femte nationella målet om Skyddande ozonskikt har inte regionaliserats därför att författningar och internationella överenskommelser anses tillräckliga för att målet ska nås.
Det 14:e nationella miljökvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö har av naturliga skäl inte heller regionaliserats.

Regionalt program för kollektivtrafik och tillgänglighet 2009-2012

Övergripande mål för kollektivtrafiken i Sverige är en fördubblad kollektivtrafik från 2005-till år 2020.

Ställningstagande för kollektivtrafiken i regionen under perioden 2009-2012 är:
• Kraftigt ökat kollektivt resande
• 90% av alla invånare i tätorter ska ha en tillgänglig kollektivtrafik till/från kommuncentra,
• 70% av allmänheten ska år 2012 avge betyg 4 eller 5 på hur nöjd man är med kollektivtrafiken.
• Ingen ska dödas eller skadas svårt vid resor med kollektivtrafiken eller på väg till och från kollektivtrafiken.
• Respektive trafikhuvudman ska implementera de miljömål som fastställts i respektive avsiktsförklaring med Svensk Kollektivtrafiks Miljöprogram 2009.
• Andelen som uppmärksammar förbättringar i kollektivtrafiken för funktionshindrade ska öka med 3 %.

Regionalt trafikförsörjningsprogram 2013-2015

Landstinget Gävleborg är regional kollektivtrafikmyndighet i Gävleborgs län och ansvarar från den 1 januari 2012 för all regional kollektivtrafik i länet.
Landstingsfullmäktige beslutade den 26 september 2012 om det regionala trafikförsörjningsprogrammet för perioden 2013- 2015 med utblick mot 2025. Samtidigt beslutades att en revidering av programmet ska göras under 2013.

4.3 Lokala mål

ÖP-90 och Vision 2020
Gällande översiktsplan från 1990 och Vision 2020 med deras mål utgör underlag för den nya översiktsplanen.
En viktig del i översiktsplaneprocessen har även varit att formulera politiska mål vilket framgår under respektive rubrik i Planförslaget.

Visionens mål:
Ockelbo prioriterar det gröna, det naturliga och växandet.
Ockelbo står för ett tryggt och välkomnande samhälle.
Ockelbo tillåter människor att växa och blomstra tillsammans.
Ockelbo samspelar med andra lokalt, regionalt och globalt.

Tillgänglighetsplan
Den kommunala Tillgänglighetsplanen är beslutad i KF i december 2010 och innehåller följande mål:
Den fysiska miljön, gator, parker, lekplatser, offentliga lokaler, kollektivtrafik, bostäder och anläggningar ska vara tillgängliga för alla.

Lokala miljömål
Framtagandet av lokala miljömål kommer att ske parallellt med revideringen av de nationella och regionala miljömålen. Ansvar för att ta fram lokala miljömål för Ockelbo kommun ligger hos Kommunstyrelsen. Bygg- och miljönämnden har fått uppdraget att utarbeta förslag till lokala miljömål. En styrgrupp bestående av politiker och en arbetsgrupp bestående av tjänstemän arbetar med uppdraget.

5. PLANFÖRSLAG

5.1 ALLMÄNNA INTRESSEN

Kartor och kartunderlag

Allt kunskapsunderlag finns samlat i en digital kunskapsbank som skall kunna finnas tillgänglig för handläggande tjänstemän och andra som önskar fördjupa sig i de olika ämnesområdena.

Så kallade temakartor kan tas fram för att underlätta den kommunala handläggningen av fysiska planeringsfrågor

Tre kartor tillhör översiktsplanen. Innehållet i dessa redovisas nedan. Kartorna bygger på ett flertal skikt och i grundmaterialet finns mer detaljerad information att hämta. Med hänsyn till tydlighet och läsbarhet har en redigering och förenkling av grundmaterialet varit nödvändig.

Mark- och vattenanvändningskarta

Karta visar markens och vattnets på sikt bestående användning.
Ex.vis Tätorter, naturvärden, jordbruksmark och LIS-områden.

Rekommendationskarta

Karta som visar rekommendationer för allmänna intressen och bebyggelseutveckling.
Ex.vis **J**= jordbruk, **K**=kulturvärden, **U=**utredningsområden

Miljö- och Riskkarta

Karta som visar miljöproblem- och riskområden mm.
Ex.vis områden med översvämningsrisk, rasrisk och grundvattenförande områden.

5.1.1 MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Mål och Rekommendationer

5.1.1.1 JORDBRUK, J- OCH JB-OMRÅDEN

MÅL

- Brukningsvärd jordbruksmark bör inte i första hand tas i anspråk, för bebyggelse mm, om en från samhällets synpunkt likvärdig lösning ur bland annat ekologisk och ekonomisk synpunkt kan åstadkommas på annan mark.

- Skogsplantering bör inte ske så att landskapsbilden påverkas negativt.

- Den öppna marken skall värnas ur landskapsbildssynpunkt.

- Den nuvarande omfattningen av djurhållning bör om möjligt utökas.

- De kulturhistoriskt värdefulla miljöerna skall beaktas. Naturvårdens intressen skall beaktas.

Jordbruksbygd vid Lingan, Lingbo Källa: Internet

Beskrivning

Länsstyrelsen arbetar med att utveckla landsbygden och detta arbete går bland annat ut på att stödja olika aktörers idéer och engagemang så att det blir lättare att driva företag, finna sysselsättning och få en attraktiv livsmiljö. De tar tillvara varje bygds unika förutsättningar och bidrar därigenom till en god utveckling.

Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet är ett sjuårigt EU-program som ger aktörer och entreprenörer på landsbygden möjlighet att söka bidrag för att starta eller utvidga företag, men också för att höja kompetensen hos företagen. Landsbygdsprogrammet började gälla 2007.

De övergripande målen för landsbygdsprogrammet är att

- förbättra konkurrenskraften och tillväxten i jord- och skogsbruket, inklusive rennäringen, och på så sätt öka sysselsättningen på landsbygden.
- ytterligare miljöanpassa det svenska jordbruket, bevara det öppna landskapet och en mångfald av växt- och djurarter.
- utveckla en varierad företagsverksamhet och därigenom göra det lättare att leva och arbeta på landsbygden.

Bevarandeprogram för odlingslandskapet

Länsstyrelsen har i rapport 1996:3 behandlat odlingslandskapet i Gästrikland. Motsvarande rapporter finns även för Hälsingland. Hela Ockelbo kommun räknas i rapporten till Gästrikland.
Bevarandeprogrammet ska vara ett långsiktigt program för skötsel och förvaltning av natur- och kulturvärdena i odlingslandskapet.
En stor andel, hela 88%, av den totala åkerarealen i kommunen finns med i bevarandeprogrammet. Då den totala åkerarealen är relativt liten är den desto mera värdefull för landskapsbilden och landskapets värden.

Områdesklasser
Områdena är indelade i olika klasser där klass 1 har högsta bevarandevärde, klass 2 har mycket högt bevarandevärde och klass 3 har högt bevarandevärde. Den största delen i kommunen ligger i klass 3, det är endast i Ockelbo församling väster om Ockelbo samhälle som areal finns med i klass 1.

Värdekriterier
Värdekriterier, från a-h, finns även angivna för områdena. Exempel på värdekriterier är
a, bevarar en helhetsbild.
b, är representativt för eller ger identitet åt bygden.
osv.

Följande områden redovisas i text och på karta i rapporten:

1. Källsjön, Rönnbacken, klass 3 och Västra och Östra Fallåsen, klass 2
2. Centrala Åmotsbygden, klass 3
3. Västerbo och Nybo, klass 3
4. Gåsbo, Kuxbo och Brasselbacka, klass 3
5. Vallsbo, Strömbacka och Gnupen, klass 3
6. Norra Ockelbobygden, klass 3
7. Centrala Ockelbobygden, klass1 och riksintresse K700
8. Östra Ockelbobygden, klass 2
9. Klubbäcken, klass 2
10. Mörtebo, klass 3
11. Åbron, klass 2
12. Ockelbos södra finnskog, klass 3
13. Lingbo med Östervik och Klubbäcken, klass 2

För alla bevarandeområden hänvisas till källmaterialet.
Berörda områden markeras med JB och numrering enligt ovan på rekommendationskarta och med JB på mark- och vattenanvändningskarta. Vissa områden ingår i redovisad jordbruksmark medan andra mindre områden och mer perifera ej längre redovisas som jordbruksmark. Tätortsnära jordbruksmark framgår av fördjupningskartorna.

Fäbodar
Fäbodar redovisas även och i kommunen avses:
Gåsbäcken, klass 1 , en levande fäbod och mark med kontinuerlig hävd.

Se gul stjärna på rekommendationskarta och mark- och vattenanvändningskarta.

J-OMRÅDEN

Rekommendationer

Förändrad mark- och vattenanvändning skall i möjligaste mån beakta redovisade målsättningar. Detta gäller även jordbruksmark i anslutning till tätorterna. Se fördjupningskartor.

Ingen ny bebyggelse bör tillåtas ute i det öppna jordbrukslandskapet. En traditionell lokalisering i övergången mellan jordbruksmark och skogsmark är att föredra. I byarna kan enstaka gårdsanknutna nybyggnader tillåtas om anpassning sker till befintliga hus. I övrigt se Rekommendationskarta och under Bostadsbebyggelse.

JB-OMRÅDEN

Rekommendationer:

Bevarandeprogrammets områdesvärden ska beaktas.

5.1.1.2 SKOGSBRUK OCH S-OMRÅDEN

MÅL

- Vid lokalisering av bebyggelse och andra verksamheter bör sådana lösningar eftersträvas som innebär att inskränkningarna i skogsbruket blir så små som möjligt.

- Skogsplantering bör inte ske så att landskapsbilden påverkas negativt.

- Det moderna rationella skogsbruket, d v s avverkning, skyddsdikning, anläggande av skogsbil- resp utdrivningsvägar med mera, får inte ske på sådant sätt att fiskebestånden i strömmande vattendrag och sjöar kommer till skada.

- Stor restriktivitet bör iakttas när det gäller våtmarksdikningar.

- Skogsnäringen ska ges förutsättningar till att fortsättningsvis vara en viktig näring i kommunen med beaktande på ekologisk långsiktighet.

- Det rörliga friluftslivets intressen skall beaktas. Natur- och kulturvärden skall beaktas.

- Skogsbruk nära tätorterna ska bedrivas med utgångspunkt från skogens sociala värden.

Lingbobjörnen Källa: Internet

Beskrivning

Gävleborgs län är ett av landets mest utpräglade skogslän – landarealen täcks till 79% av skog. Skogen är en viktig samhällsresurs som ger råvara till skogsindustrin och biobränsle till vedpannor och värmeverk.
Men skogen som ekosystem är också viktig för att rena luft och vatten. Många arter har sin hemvist i skogen, och många människor använder skogen för rekreation och friluftsliv.

Skogen och människans påverkan
Skogen är sedan lång tid påverkad av människan. Nära tätbebodda trakter och i Bergslagsbygden har påverkan varit stark sedan medeltiden eller längre.
I de inre delarna av Hälsingland fanns dock inget omfattande virkesuttag förrän under andra hälften av 1800-talet. Under andra halvan av 1900-talet blev skogsbruket mer systematiskt och konsekvent inriktat på kalhyggesavverkning.
Skogsbruket har stegvis förändrat våra skogar. Omvandlingen är mer genomgripande och heltäckande ju längre tid vi brukat skogen.

Mindre gamla träd och död ved
Den största skillnaden mellan dagens skogar och naturlandskapets skogar är den minskade andelen skog med riktigt gamla träd och med mycket död ved. Ett stort antal växt- och djurarter som är knutna till gamla träd eller död ved har därför minskat starkt eller helt försvunnit från länet.

Skydd och hänsyn är lösningen
De mest värdefulla av de naturskogar som finns kvar skyddas av staten i naturreservat eller biotopskydd. Andra naturskogar sparas på frivillig grund av markägarna. Markägarna lämnar också naturvårdshänsyn när de avverkar skog. På det sättet blir det så småningom mer gamla träd och död ved i hela skogslandskapet

S-OMRÅDEN

Rekommendationer

Förändrad mark- och vattenanvändning skall i möjligaste mån beakta redovisade mål.
I övrigt se Rekommendationskarta och under Bostadsbebyggelse.

5.1.1.3 KOMMUNIKATIONER OCH U-OMRÅDEN

MÅL

- Möjligheten till kommunikationer är en del av vår livskvalitet i Ockelbo kommun med såväl, Norra Stambanan som väg 272 och vi ska verka för ett långsiktigt hållbart transportsystem där människor och natur inte tar skada.

- Transportmedel och kommunikationsleder utformas så att ingen dödas eller skadas svårt i trafiken.

- Individens behov av trygghet tillgodoses.

- Alla skall tryggt och enkelt kunna röra sig i sitt närområde.

- Transportsystemet förändras successivt mot mer miljöanpassade transportslag och ett resurssnålare samhälle.

- Olika kommunikationsslag skall samverka i ett effektivt transportsystem.

- En ständig utveckling av kommunikationerna mellan landsbygd och tätort bör ske med beaktande av miljöaspekterna.

- Informationstekniken utnyttjas för att minska transportbehoven.

- Ockelbo Centrum skall vara lättillgängligt på de gåendes och cyklandes villkor.

- En god lokal och regional kollektivtrafik skall upprätthållas.

Resecentrum Ockelbo tätort

KOLLEKTIVTRAFIK

MÅL

- Kollektivtrafiken är betydelsefull för Ockelbo kommun och dess betydelse som utvecklingsfaktor ökar genom att buss- och tågtrafik utvecklas till ett effektivt och attraktivt system.

- Kommunen skall i samverkan med övriga aktörer verka för kollektivtrafik som är säker, tillgänglig, pålitlig och bekväm och ansvara för säkerheten vid hållplatser och vägen till och från hållplatserna.

- Kommunen skall i samverkan med övriga aktörer verka för att kollektivtrafiken bättre samordnas med bil-, cykel-, och gångtrafik.

- Tillgängligheten och säkerheten för alla oskyddade trafikanter ökar.

- Kilaforsspåret i Bollnäs och Söderhamns kommuner nyttjas om möjligt för spårbunden persontrafik.

- En fördjupad plan för kollektivtrafik tas fram.

Beskrivning

Fjärrtågtrafik
SJ betjänar Ockelbo med 3 tåg per dygn. Två på morgonen i riktning mot Stockholm och ett på kvällen mot Ljusdal.

Regional och lokal kollektivtrafik
I Ockelbo kommun finns ett lokalt busslinjenät den s.k. Kuxa-trafiken. Det är en avgiftsfri tjänst som kommunen tillhandahåller. Trafiken består av 8 st. lokala busslinjer som främst är avsedda som skolskjuts. Det som dimensionerar antalet bussar är behovet i högtrafiktid

d.v.s. den tid på dygnet när den större delen av grundskole- och gymnasieeleverna reser till och från skolan samt arbetsresor. I Ockelbo kommun är högtrafiktiden skoldagar mellan kl. 7.00 – 8.30 samt 15.00 – 16.30. Ca 75-80 % av linjetrafiken är att betrakta som skolskjutsverksamhet.
Det finns även 2 st. regionala busslinjer, linje 26 mot Gävle och linje 44 mot Sandviken.
X-tåget som trafikerar Norra Stambanan i syd och nordlig riktning.

Färdtjänst
2010-12-31 hade Ockelbo 112 personer med färdtjänsttillstånd och i snitt så gjordes 125 resor/månad. Resorna samordnas med sjukresor och skolskjutsar genom den av X-trafik anordnade beställningscentralen.

Skolskjutsar
För elever i grundskolan har kommunen enligt skollagen skyldighet att anordna kostnadsfri skolskjuts, om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionshinder hos en elev eller någon annan särskild omständighet.
En betydande del av skolelevernas resor idag sker med ordinarie linjetrafik.

Rekommendationer

Kollektivtrafikens behov beaktas i all planering.
Noder, dvs platser, där olika former av trafik möts är viktiga för trafiksystemens funktion och utvecklas genom ökad tillgänglighet, trafiksäkerhet och informatik.

VÄGAR

MÅL

- Verka för en upprustning och förbättring av väg 303, Ockelbo-E4:an.

- Verka för en upprustning och förbättring av väg 545, Ockelbo-Jädraås samt väg 546, Ockelbo-Åmot.

- Verka för planering och nybyggnad av 272:an mellan Ockelbo och Mo grindar och en upprustning Sandviken–Lingbo.

Nuvarande väg 272 genom Ockelbo tätort

Beskrivning

I kommunen finns ett väl utbyggt vägnät. Vissa mindre vägar är dock av sämre kvalitet, ofta obelagda.
Inga vägar av riksintresse finns i kommunen.
Inom kommunen finns tre länsvägar av större betydelse:

Länsväg 272 Sandviken-Kilafors,
Länsväg 302 mot Järbo och
Länsväg 303 Hamrånge-Ockelbo.

Länstransportplan 2010-2021 noterar följande:
Persontrafiken är beroende av välfungerande såväl vägnät som järnvägsnät.
Bilanvändningen är relativt hög. Av regionens kommuner så ligger endast Gävle kommuns invånare under riksgenomsnittet av antal körda mil per invånare.
De boende i Nordanstig, Ljusdal och Ockelbo kör mest bil i Gävleborg.

Länstransportplanen beskriver och föreslår vidare:

Länsväg 272

Beskrivning
Länsväg 272 löper i nord-sydlig riktning från Sibo, riksväg 83 i norr, genom Gästrikland och vidare söderut mot Uppsala.
Stråket fungerar som regionalt stråk för gods och arbetspendling, men även som ett alternativt genomfartsstråk för långväga transporter. Vägen är sedan många år benämnd som ”Tidernas väg”, ett upplevelserikt alternativ för den som har fokus på att uppleva längs vägen.

Problembild
Vägen är dimensionerad för lägre hastigheter, utanför tätorterna är huvuddelen av sträckan begränsad till 80 km/h.
Vägstandarden medger inte högre hastigheter på ett trafiksäkert sätt.
Trafiksäkerhetsproblem för oskyddade trafikanter finns utefter stråket i anslutning till de samhällen som passeras.
Behov av separata gång- och cykelbanor finns längs delar av sträckan.

Stora trafiksäkerhetsproblem finns i Ockelbo tätort, där väg 272 löper rakt igenom tätorten. Trafikflödena är stora med ca 5500 ÅDT, varav 8,5 procent tung trafik. Framkomligheten begränsas, samtidigt som trafiksäkerhetsproblem uppstår, inte minst med tanke på det stora antalet oskyddade trafikanter som vistas utefter och korsas vägen. Bland annat passerar många barn, då skolbyggnader finns på båda sidor om länsvägen. Korsningarna uppfyller idag inte kraven på trafiksäker skolväg.
Problemen har analyserats med fyrstegsprincipen, resultatet av denna analys innebär att nedanstående åtgärder prioriteras.

Ny förbifart
För att lösa problemen med genomfartstrafik genom Ockelbo tätort kan ny förbifart bli nödvändig. I samband med Trafikverkets förstudiearbete för järnvägen som går parallellt med länsvägen, ses även möjligheterna över att flytta länsvägen. Finansieringen av järnvägen planeras inte in inom planperioden, i avvaktan på att utrymme för ett helhetsgrepp i området kan ske, skjuts förbifarten längre fram i tid och inryms därmed inte i Länstransportplanen.

Förbättrad trafiksäkerhet
Trafiksituationen främst för oskyddade trafikanter, behöver dock förbättras, åtgärder som faller inom ramen för fyrstegsprincipens andra och tredje steg. För bästa möjliga effekt av nedanstående åtgärder föreslås även omstyrning av tung trafik och personbilstrafik på Gäverängevägen till alternativa vägar.
Länstransportplanen prioriterar inte åtgärder som innebär standardhöjning för biltrafik längs stråket. Regionens prioriteringar av stråk visar att länsväg 272 skall vara det alternativa upplevelsestråk det idag är.

Effekter av åtgärder - sammanfattning

Åtgärderna på riksväg 272 ger effekter, framförallt på trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Se även nedan under Rekommendationer.

Trafiksäkerhet Ockelbo
Lv 272 Ockelbo, Gäverängevägen, passage för gång och cykel
Förbättringsåtgärder för oskyddade trafikanter innebär att passagen för oskyddade trafikanter vid Gäveränge säkras.
Åtgärden innebär ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.
Ungefär 150 skolbarn beräknas kunna använda passagen. Framkomligheten för främst tung trafik försämras något. Åtgärden planeras att kunna genomföras tidigt i planen inom ramen för åtgärdsgruppen gång och cykel. Preliminärt genomförande under 2012.

Rekommendationer

Följande åtgärder bör vidtas på kommunens vägnät. Åtgärderna bygger på de inventeringar och analyser som gjorts. Åtgärderna har placerats i prioriteringsordning. En uppdelning har gjorts i det kommunala och det statliga vägnätet.

Åtgärder på det kommunala vägnätet

Sedan Räddningstjänsten flyttade till Hamrångevägen har den gamla brandstationen fått ändra användning och bytt namn till kulturstationen. Idag inrymmer lokalerna bl.a. ungdomsverksamhet. I kulturstationens närområde och kring Södra Åsgatan samt Perslundavägen mellan Sundsbron och torget rör sig många GC-trafikanter. Ur trafiksäkerhetssynpunkt är asfaltsytan framför kulturstationen ostrukturerad och svår att "förstå" för såväl gående, cyklande som för bilister.
Backen från Sundsbron upp till Perslundaskolan är öppen för dubbelriktad GC-trafik men har enkelriktad fordonstrafik med sydlig färdriktning. De olika trafikantgrupperna är åtskiljda av en målad vit linje. Denna trafiklösning är inte trafiksäker.
Södra Åsgatan mellan Sundsbron och torget har en gångbana på västra sidan som är för smal för blandad GC-trafik. Cykeltrafikanterna blir därför hänvisade till körbana för bilar.
Vid torget finns ingen gångbana på vandrarhemmets, kv. Kaplanen 11, södra sida.
Torget är ostrukturerat i sin norra del där även lastning/lossning till kommunhusets verksamhet sker. De flesta felparkeringar i tätorten sker här.
Hela detta område behöver projekteras och byggas om med hänsyn till den verksamhet som finns här idag. Genomgående biltrafik bör ifrågasättas på denna del av Södra Åsgatan till förmån för GC-trafikanter.

Åtgärder på det statliga vägnätet

I länsplanen finns ett aktuellt objekt som Trafikverket påbörjat 2011, trafiksäkerhetslösning av gångpassagen över väg 272 vid korsningen med Gäverängevägen. Ramböll konsult i Falun har fått Trafikverkets uppdrag att arbeta fram förslag i samråd med berörda parter. Flera träffar har redan genomförts med inblandade parter.
Ett annat objekt som kommunen lyft fram i länsplanen är GC-väg utmed väg 579. Sträckan som avses är från Södra Åsgatan till avtagsvägen mot Wij Trädgårdar och vägen mot Wijberget. Avsikten är att även räta kurva i nämnda korsning. Wij Trädgårdar har önskemål

om att flytta infart samt entré till sin anläggning samt att anlägga en bilparkering i direkt anslutning väster om infarten. Ärendet har diskuterats med representanter för kommunen, Trafikverket samt Wij Trädgårdar.

Byggnadsfritt avstånd vid allmänna vägar

Inom ett avstånd av tolv meter från ett vägområde får inte utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnader, göras tillbyggnader eller utföras andra anläggningar eller vidtas andra sådana åtgärder som kan inverka menligt på trafiksäkerheten. Länsstyrelsen kan, om det är nödvändigt med hänsyn till trafiksäkerheten, föreskriva att avståndet ökas, dock högst till 50 meter.
- Vid länsväg 272 gäller 30 meter
- Vid övriga allmänna vägar gäller 12 meter

Befintliga vägar

Inom ett avstånd av tolv meter från vägområde kommer prövning av bygglov och förhands-besked ske med särskild hänsyn till trafiksäkerhet. Om länsstyrelsen, vid prövning av icke bygglovpliktig åtgärd enligt VägL 47§, utökat detta avstånd skall motsvarande avstånd gälla för denna rekommendation. Den gäller även för s k frisiktstrianglar på 75x75 meter vid korsning mellan allmän väg och annan allmän väg, enskild väg som i större utsträckning används för allmän trafik, järn- eller spårväg.
Prövning av bygglov och förhandsbesked intill ett vägområde kommer att ske med särskild hänsyn till miljöstörningar samt till vägens bestånd, drift eller brukande.
Prövning av bygglov och förhandsbesked sker efter samråd med väghållningsmyndighet.
Vägvalsstyrning av farligt gods skall utredas.

Historiska vägar

Se under avsnitt 5.1.1.7 Kulturvärden

Upplevelsevägar

Kommunen verkar för en ökad tillgänglighet till naturen. I denna målsättning innefattas upplevelsevägar, vägar som stimulerar och gör området attraktivt.

Farliga godstransporter, väg 272 och 302 samt järnväg

På järnvägen, väg 272 och i söder väg 302 transporteras farligt gods genom kommunen. Det finns ingen täckande information om vilken typ av kemikalier som transporteras. Om en olycka med farligt gods inträffar där det finns bostäder, äldreboende, daghem, skolor etc. kan detta få allvarliga konsekvenser. Ur miljösynpunkt är det känsligt om utsläpp rinner ner i marken eller i vattendrag som mynnar ut i sjöar/vattendrag.

Planerade vägar

Ny bebyggelse eller andra åtgärder som kan påverka möjligheterna att bygga ut den planerade vägen på avsett vis kommer normalt inte att tillåtas. Prövning av bygglov och förhandsbesked sker efter samråd med Trafikverket.

JÄRNVÄGAR

MÅL

- Snabbtåg- och regionaltågtrafiken skall utvecklas.

- Befintliga, idag ej trafikerade, järnvägsspår skall i första hand ses som en resurs och

deras strukturella funktion i landskapet bör analyseras, exvis gamla Kråkbanan.

- Vad avser buller och vibrationer skall SNV:s riktvärden följas.

- Verka för att dubbelspår norr om Ockelbo genomförs och att det utförs med planskilda/bevakade korsningar.

Beskrivning

Kollektivtrafik

Beskrivning

Gävleborg har ett relativt väl utbyggt regionalt kollektivtrafiksystem. X-Tåget har sedan sin start på Norra Stambanan mellan Gävle och Ljusdal på 1990-talet rönt stora framgångar.

Riksintresse

Såväl Norra Stambanan, Östersund- Gävle, genom Ockelbo som järnvägssträckningen från Ockelbo mot Storvik- Avesta osv är av riksintresse. Dessa järnvägar är av internationell betydelse (TEN-T) Se rekommendationskartan.
Järnvägslinjen Kilafors-Söderhamn är också av riksintresse då ny godstransportled planeras. Persontrafik mellan Ockelbo och Söderhamn skulle ytterligare förstärka det regionala sambandet.

Rekommendationer

Inom ett avstånd av minst 200 meter från järnvägen bör nya bebyggelselokaliseringar eller fastighetsbildningar prövas särskilt. Inom 50 meter bör bebyggelse för stadigvarande vistelse ej komma till stånd.
Det bör säkerställas att en nyetablering inte kan komma att störa eller störas av järnvägstrafiken. Undantag är redan befintlig bebyggelse där kraven enligt fastighetsbildningslagen bedöms uppfyllda.
I det fall störningar förväntas bör kommunen tillsammans med Trafikverket samråda om vilka åtgärder som avses vidtagas.

Exploateringsintressenter måste vara beredda att utföra och bekosta de åtgärder mot buller och/eller vibrationer som bedöms erforderliga efter den analys kommunen i samrådet med Trafikverket gjort av dessa problem och som därvid har beslutats att vidtagas för att eliminera dem.

Industrietableringar får ej ske i sådan närhet av järnvägen att de genom risk för explosion, brand eller vid underhåll kan förorsaka inskränkning i järnvägsdriften.

Eftersom förekomsten av plankorsningar utgör den största säkerhetsrisken är Trafikverkets målsättning att på sikt befria i första hand järnvägens stomnät från plankorsningar. Nybyggnadsärenden och därmed sammanhängande fastighetsbildning samt andra trafikalstrande verksamheter kommer därför att behandlas restriktivt om trafikförsörjningen förutsätts ske via väg, som i samma plan korsar järnvägen, om en lokalisering bedöms försvåra framtida borttagande av plankorsningen. Trafikverket kräver att korsning av järnväg för sammanhållen bebyggelse skall ske planskilt såväl för enbart gång- och cykeltrafik som för motorfordonstrafik. Kostnaderna för erforderliga planskildheter måste, enligt Trafikverket, ingå som en del av exploateringskostnaderna för området. Planering av verksamheter bör alltid ske i samråd med Trafikverket.

TELE, MASTER

MÅL

- En samordning på befintliga master skall vara ett förstahandsalternativ före uppsättande av ny mast. Samordning skall även ske på nya master.

- Master och torn bör ej lokaliseras inom eller i direkt anslutning till områden med stora natur- och kulturvärden som är skyddsvärda eller känsliga. Även friluftslivets behov skall beaktas.

- Lokalisering inom tätbebyggda områden bör undvikas.

- Påverkan på stads- och landskapsbilden skall beaktas. En strävan bör vara att horisontlinjen om möjligt ej bryts.

- Även effekterna på närmiljön skall vägas in i ärendets behandling.

- Masten skall även prövas ur utseende- och säkerhetssynpunkt.

Beskrivning

Elektromagnetiska fält , EMF, finns i naturen, men de fält människan åstadkommer är generellt mycket kraftigare.
Exponeringen för konstgjord EMF har ökat stadigt under många år och den allmänna medvetenheten om de möjliga riskerna med exponering för konstgjorda EMF har ökat. Genom utbyggnad av kraftledningar, radio- och TV-master, mobiltelemaster och elektrisk utrustning i hemmen har resultatet blivit att alla utsätts för en komplex blandning av elektriska och magnetiska fält. Detta gäller såväl i hemmet som på arbetsplatser, från genering och överföring av elektricitet, hushållsapparater och industriell utrustning samt telekommunikation och radio/TV.
Det finns en oro för att EMF har effekter på hälsan. Flera studier finns gjorda nationellt och internationellt. I WHO:s internationella projekt om elektromagnetiska fält har dock slutsatsen dragits i vad forskare vet idag om kunskaper på biologiska effekter, att svaga elektro-magnetiska fält inte har någon hälsopåverkan.

Elkänslighet, elöverkänslighet och elallergi är alla beteckning på samma tillstånd. Man har från Socialstyrelsen rekommenderat att man använder beteckningen "Elkänslighet", för att markera att det inte handlar om en allergisk reaktion, vilket namnen "överkänslighet" och "allergi" antyder.

De personer som upplever en känslighet för elektricitet kan få besvär när de arbetar framför en bildskärm, vistas i lokaler med lysrörsarmaturer, lagar mat vid spisen, tittar på TV, reser med bil, tåg eller flyg eller på något vis upplever sig exponerade för elektromagnetisk strålning.

Master är höga och iögonenfallande byggnadsverk och kan förorsaka oro för hälsoeffekter hos närboende. Det är därför viktigt att lokalisering görs med stor omsorg. Eftersom master, andra anläggningar som strålar och en naturlig bakgrundsstrålning finns överallt i vår omgivning är det svårt att peka ut strålningsfria zoner i kommunen. Däremot är det angeläget att lokaliseringar bedöms utifrån gemensamma riktlinjer.

Rekommendationer

Master bör ej placeras närmare väg än masthöjden och ej närmare järnväg än masthöjden plus tio meter från spårmitt.
Som riktlinje för exponering från basstationer för mobiltelefoni bör de exponeringsgränser för allmänheten som har utarbetats av den internationella kommissionen för skydd mot ickejoniserande strålning ej överskridas;

	Basstationernas frekvens	
Frekvens	900 MHz	1.8 GHz
Exponering uttryckt som effekttäthet (W/m2)	4,5	9

För övrigt skall försiktighetsprincipen gälla innebärande att ett välbetänkt undvikande alltid ska väljas om detta kan göras även om ingen risk kan visas.

IT-INFRASTRUKTUR

MÅL

- Skapa förutsättningar att nyttja befintlig och framtida infrastruktur samt stimulera marknadsmässiga förutsättningar.

- Beakta behovet av driftsäkerhet och då även beakta angränsande kommuners behov.

- Göra infrastrukturen tillgänglig och verka för att den tillhandahålls neutralt med avseende på leverantörer av tjänster.

Beskrivning

Ockelbo kommun antog 2001 ett IT-infrastrukturprogram. Programmet har fungerat som styrdokument för kommunens arbete med att bygga ut en IT-infrastruktur som täcker hela kommunen, och som ger näringsliv och hushåll möjlighet till en fast bredbandsuppkoppling. Vissa delar i programmet är inte längre aktuella, dels på grund av att mål är uppfyllda och aktiviteter utförda men även på grund av att teknik och organisationer har förändrats.

I november 2009 presenterade regeringen en ”Bredbandsstrategi för Sverige”. Enligt bredbandsstrategin bör 90 procent av alla hushåll och företag år 2020 ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. År 2015 bör 40 procent ha tillgång till bredband med den hastigheten. Utöver dessa två mål bör alla hushåll och företag ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Under 2011-2012 pågår arbete med att ta fram en bredbandsstrategi för Gävleborgs län. Genom detta arbete görs en samlad insats i länet för att staka ut vägen för hur vi ska nå regeringens mål.

2012 kommer även beslut att tas i frågan om Ockelbo kommun ska ta fram en för kommunen lokal bredbandsstrategi. Fram till dess följs de ansatser och mål som kvarstår som aktuella i 2001 års IT-infrastrukturprogram.

Stadsnätet i Ockelbo ägs av Gävle Energi. Gävle Energi är även utsedd att vara Ockelbo kommuns kommunikationsoperatör och stöd i att långsiktigt bygga, vidmakthålla och utveckla IT-infrastruktur med hög kapacitet inom hela kommunen.

Idag har drygt 95% av hushållen och företagen i Ockelbo möjlighet till fast bredbands-uppkoppling, viss del via fiber, men till störst del via ADSL.

Rekommendationer

Kommunen ska bygga, vidmakthålla och utveckla IT-infrastruktur med hög kapacitet inom hela kommunen.

U UTREDNINGSOMRÅDE

U står för områden med särskilda rekommendationer för att tillgodose allmänna behov och markintressen.

U1, FÖRBIFART OCKELBO

MÅL

- Ny sträckning av norra Stambanan genom Ockelbo samhälle och en ny sträckning av länsväg 272 genom Ockelbo har mycket hög prioritet.
- Utredningsområde redovisas för säkerställande av ny spår- och vägsträckning.

Rekommendationer

Förändrad mark- eller vattenanvändning eller nybebyggelse som kan försvåra ett genomförande bör ej tillåtas. Samråd med Trafikverket skall ske innan eventuella ärenden avgöres.

5.1.1.4 FRILUFTSLIV, TURISM OCH F-OMRÅDEN

MÅL

- Besöksnäringen ska utvecklas till att bli en viktig näring i Ockelbo kommun.
- Det ska finnas boende för turister i nära anslutning till olika besöksmål.
- Anläggningar besöksnäring och friluftslivsaktiviteter och idrott ska vara tillgängliga för alla och kontinuerligt förbättras.
- Friluftslivets intressen bör ges stor vikt.
- Anläggningar för friluftsliv ska kontinuerligt utvecklas.
- Kommunen ska medverka till att värna och utveckla ett variationsrikt utbud av friluftsaktiviteter för alla.
- Turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets intressen skall särskilt beaktas. Hänsyn ska tas till natur- och kulturvärdena.
- Säkra allmänhetens behov av tätortsnära naturupplevelser.
- Utveckla naturturism med bl.a. fiske och jakt.
- Det kommunala naturvårdsprogrammets förslag till åtgärder ska beaktas. Antaget av KF 2008-03-03.
- Ny bebyggelse och exploatering av natur ska ske på ett sätt som inte skadar friluftslivet.

Campingplatsen i Ockelbo

Beskrivning

I kommunen finns goda förutsättningar för friluftsliv och turism. Turismen har främst anknytning till bad, fiske, skidåkning och familjecamping. Omgivningarna är variationsrika och natursköna och ger stora möjligheter till naturupplevelser utöver det vanliga. Kommunen har ett rikt utbud av vandringsleder som ger härliga upplevelser av en vacker omgivning. Testeboån och dess vattensystem ger utmärkta förutsättningar för kanotpaddling och andra vattenaktiviteter.

Friluftslivets intressen bör ges stor vikt. Turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets intressen skall här särskilt beaktas. Ett skäl är att bl.a. säkra allmänhetens behov av tätortsnära naturupplevelser.

De större områden som är av intresse för det rörliga friluftslivet framgår av rekommendationskartan. Det rör sig främst om omgivningarna kring Testeboån och Jädraån.

I det tematiska tillägget vindkraft, till gällande översiktsplan, har kommunen avsatt mark som bedömts som utvecklingsbara för vindkraft. I dessa områden kan det finnas konflikter mellan det rörliga friluftslivet och vindkraftetableringen.

SPORT

MÅL

- I Ockelbo kommun ska finnas möjlighet att bedriva individuella sporter och lagsporter både sommar och vinter.
  Kommunens huvudarenor är Bionärhallen främst avsedd för lagidrotter.

Beskrivning

I Ockelbo är det bredden som är utmärkande för idrotten. Kommunen har tidigare varit framträdande i basket med lag i högsta divisionen. Många andra sporter finns representerade.
Konstfrusen plan finns för ishockey samt simhall, fotbollsplaner, tennisbanor, ridhus och en skidanläggning på Rönnåsen. Även orientering är en populär idrottsverksamhet.

Rekommendationer

Idrottsanläggningar och andra ytor där idrott, spel och lek kan bedrivas har en viktig funktion för kommunens innevånare och bör beaktas på ett sådant sätt att dessa inte inskränks eller störs av omgivande verksamhet.

JAKT, VILT OCH FAUNA

MÅL

- En sund lokal förvaltning ska ske av våra viltstammar och ett bevarande av den biologiska mångfalden.

Beskrivning
I kommunen finns många jaktintresserade och jakt bedrivs på de viltstammar som behöver regleras framför allt älg och småvilt. Kommunen består i stor utsträckning av obebyggd skogsmark där jakt kan bedrivas utan konflikter med andra allmänna intressen.
Genom att organisera jakten i viltvårdsområden erhålls områden som är tillräckligt stora så att ett rationellt jaktvårdsarbete kan bedrivas. Kommunen är indelad i ett antal viltvårdsområden.

Rekommendationer
Barriäreffekter beaktas vid byggande av vägar, järnvägar, viltstängsel och andra vandringshinder.

FISKE

MÅL
- En sund lokal förvaltning ska ske av våra viltstammar och ett bevarande av den biologiska mångfalden.

- Ockelbo kommun skall tillsammans med fiskerättsägare och fiskevårdande organisationer utveckla fisket till förmån för kommuninnevånare och besökande. I detta arbete prioriteras åtgärder som främjar förekomsten av livskraftigt naturligt reproducerande fiskebestånd som kan klara ett hållbart utnyttjande.

Beskrivning
Fisket har alltid varit betydelsefullt i kommunen och har på senare år lockat ett allt större antal fiskare. Testeboån samt kommunens hundratals sjöar och vattendrag har varit och är viktiga delar av kommunens identitet.
”Fiskeplan för Ockelbo kommun” antogs av kommunfullmäktige 2000-06-26. Planen behandlar sjöar och vattendrag i kommunen. Planen är en beskrivning av Ockelbos vattendrag med analys och åtgärdsförslag för att främja naturvården och en långsiktig förbättring av fisket. Planens grundtanke är att värna om den biologiska mångfalden samt att fisket skall vara uthålligt och bygga på naturliga förutsättningar.

Rekommendationer
Fiskeplanen utgör kunskapsunderlag och handlingsprogram för fiskevårdsarbetet i kommunens sjöar och vattendrag.

PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN

MÅL
- Kommunens parker och planteringar skall ge ett välvårdat intryck samt inspirera till besök.

Beskrivning
Wij trädgårdar och högskoleutbildningen är en stor källa till inspiration och de har deltagit i flera projekt för att försköna kommunen.

F, OMRÅDEN AV INTRESSE FÖR RÖRLIGT FRILUFTSLIV OCH TURISM

F1, JÄDRAÅN

Beskrivning

Norr om Jädraås flyter Jädraån lugn och stilla fram i ett flackt och myromslutet landskap. Vid Sågverksdammen finns ett antal forsar som är väl värda ett besök.
Söder om Jädraås flyter ån fram genom ett mer vilt landskap bitvis nedskuret i djupa raviner omgivna av lummig grönska. I vissa delar är Jädraån svårtillgänglig på grund av de branta stränderna. Området är populärt för fisketurism och är ett utmärkt område för häftig paddling.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Förändring i konflikt med det rörliga friluftslivet bör ej medges. Skogsbruk bör bedrivas med hänsyn till det rörliga friluftslivet och med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen med tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.

Bebyggelseutveckling
Områden med detaljplan redovisas på karta med gällande bestämmelser. Tillkommande bebyggelse i konflikt med det rörliga friluftslivet och skogsbruket bör ej medges utanför befintliga bybildningar. Befintliga tätorters expansionsmöjligheter får dock inte begränsas.

F2, TESTEBOÅN NORRA

Beskrivning

Breslijeån från nordväst och Kölsjöån från sydväst möts norr om Åmot och flyter ihop i Testeboån. Bresiljeån har tidigare fungerat som flottningsled vilket satt tydliga spår i åns stränder. Sträckan domineras av forsar och strömmande vatten. Mycket god tillgänglighet finns för fiske och annan vattenverksamhet t.ex. paddling.
Söder om Åmot övergår ån delvis till ett mer vilt tillstånd där den flyter fram med höga branter på båda sidor. Fina möjligheter till fiske finns även här.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Förändring i konflikt med det rörliga friluftslivet bör ej medges. Skogsbruk bör bedrivas med hänsyn till det rörliga friluftslivet och med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen med tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.

Bebyggelseutveckling
Områden med detaljplan redovisas på karta med gällande bestämmelser. Tillkommande bebyggelse i konflikt med det rörliga friluftslivet och skogsbruket bör ej medges utanför befintliga bybildningar. Befintliga tätortersexpansionsmöjligheter får dock inte begränsas.

F3, TESTEBOÅN SÖDRA

Beskrivning

Testeboån från Ockelbo och söderut rinner genom ett flackt skogs- och myrlandskap med gles bebyggelse och få vägar. Ån var tidigare en flottningsled och spår finns kvar längs leden. Ån är utmärkt för paddling då den flyter fram lugnt och stilla. Området utmärker sig med stora naturvärden i form av ett mycket varierat sjölandskap med vikar och större öppna vatten som tillsammans skapar ett spännande landskap.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Förändring i konflikt med det rörliga friluftslivet bör ej medges. Skogsbruk bör bedrivas med hänsyn till det rörliga friluftslivet och med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen med tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.

Bebyggelseutveckling
Områden med detaljplan redovisas på karta med gällande bestämmelser.
Tillkommande bebyggelse i konflikt med det rörliga friluftslivet och skogsbruket bör ej medges utanför befintliga bybildningar. Befintliga tätorters expansionsmöjligheter får dock inte begränsas.

F4, RÖNNÅSEN

Beskrivning

Rönnåsen strax väster om Ockelbo tätort har stor betydelse som rekreationsområde för boende i kommunen. Här finns både slalom- och pulkabacke. Gästrikeleden passerar området och är en populär led för utflykter. I området har det byggts ett flertal vindskydd och grillplatser vilket ökar attraktionskraften ytterligare.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Förändring i konflikt med det rörliga friluftslivet bör ej medges. Skogsbruk bör bedrivas med hänsyn till det rörliga friluftslivet och med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen med tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse i konflikt med det rörliga friluftslivet och skogsbruket bör ej medges utanför befintliga bybildningar.

F5, SENDBERGET

Beskrivning

Sendberget är ett härligt strövområde för alla som vill uppleva skog och mark.
Sendbergsvägen kantas av en uppsjö ingångar till gamla by- och fäbodstigar, vars sammanlagda sträckning är omkring tre mil.
De flesta stigarna är tydligt markerade och på sina håll löper de ihop med Gästrikeleden och även Björnspåret i Åmot. Besöksvärda ställen längs stigarna

är bland annat utsikten från Flaggberget, Gammelåstjärn där man kan fiska och den fina skogen i biotopskyddet.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Förändring i konflikt med det rörliga friluftslivet bör ej medges. Skogsbruk bör bedrivas med hänsyn till det rörliga friluftslivet och med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen med tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse i konflikt med det rörliga friluftslivet och skogsbruket bör ej medges utanför befintliga bybildningar

F6, GÄSTRIKELEDEN

Beskrivning

Gästrikeleden sträcker sig genom hela kommunen från norr till söder. Längs med leden finns goda möjligheter till att rasta i de rikligt förekommande vindskydden. Leden är mycket populär för dagsutflykter men även för längre vandringar.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Förändring i konflikt med det rörliga friluftslivet bör ej medges. Skogsbruk bör bedrivas med hänsyn till det rörliga friluftslivet och med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen med tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse i konflikt med det rörliga friluftslivet och skogsbruket bör ej medges utanför befintliga bybildningar.

5.1.1.5 NATURVÄRDEN SAMT N-OMRÅDEN

MÅL

- Naturvårdens intressen skall beaktas.
- I kommunen naturligen förekommande växt- och djurarter bör ges möjlighet att kvarleva i reproducerande stammar.
- Det kommunala naturvårdsprogrammets förslag till åtgärder ska beaktas, antaget av KF 08-03-03. Förutom riksintresseområdena finns i kommunen ett stort antal intresseområden för naturvården.
- Kraftverk i mindre vattendrag får ej uppföras med hänsyn till naturvärdena.
- Stora opåverkade områden skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär.
- Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.
- Verka för att Rönnåsen skyddas som naturreservat utifrån områdets höga naturvärden samt friluftslivets behov av rekreationsområde.

Kroksjö Öga, naturreservat nordväst om Lingbo

Beskrivning

Inom kommunen finns en mångfald områden av intresse ur naturvårdssynpunkt och naturen är väldigt varierad. Det finns ett småbrutet odlingslandskap, vidsträckta myrar, många fina sjöar och vattendrag och framförallt det stora skogslandskapet som utgör drygt tre fjärdedelar av kommunens totala yta.

Naturvårdsprogram för länet

I länsstyrelsens Naturvårdsprogram, rapport 1997:12, är 79 områden utpekade inklusive tre riksintressen och ett djurskyddsområde, DSO.

Klassificering är gjord enligt skalan I, högsta naturvärde, II, mycket högt naturvärde och III, högt naturvärde. Även en indelning i intresseaspekterna botanik, friluftsliv, geologi, hydrologi, kultur- och odlingslandskap, landskapsbild samt zoologi anges. Oftast återfinns flera intresseaspekter inom samma område. Även naturvårdens anspråk på områdena anges om de inte är skyddade. Naturvårdsprogrammet finns på Bygg- och Miljökontoret.

Naturvårdsprogram för Ockelbo kommun

Ett mycket omfattande kunskapsmaterial har sammanställts i Naturvårdsprogram för Ockelbo kommun. Naturvårdsprogrammet är framtaget under 2007 och är politiskt förankrat och antaget av kommunfullmäktige, §1/08, 2008-03-03.
Programmet är redovisat för olika naturtyper exempelvis Skogar, Våtmarker, Vattendrag osv. Vid ärendehantering och ytterligare information hänvisas till källmaterialet.

Riksintressen för naturvården jämlikt 3 kap. MB, se även rekommendationskarta:

- **Skältjärnsmuren, område N1**
- **Ivantjärnsheden – Jädraån, område N2**
- **Ol-Larsbergen, område N3**
- **Testeboån (Lundbosjön), område N4**
- **Paul-Andersmuren – Bocksbäcksmuren, område N5**
- **Yxalampi, område N6**
- **Vansatta- Vickomposso-Kolkilampmurarna, område N7**

Riksintressen för naturvården jämlikt 4 kap. MB, Natura 2000-områden:

- **Skältjärnsmuren, område N1**

Natura 2000 är ett nätverk av särskilt värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att bevara naturtyper och livsmiljöer för arter som EU-länderna har kommit överens om är av gemensamt intresse. Natura 2000 har tillkommit med stöd av EG:s habitat- och fågeldirektiv. För verksamhet eller åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område krävs tillstånd.

Inom kommunen finns nedanstående förordnanden enligt miljöbalken:

Naturreservat

Naturreservat är den vanligaste formen för att skydda naturområden. Länsstyrelsen eller kommunen kan bilda naturreservat med stöd av miljöbalken, 7 kap. 4§. Mark och vatten-områden kan skyddas som naturreservat av olika skäl:

- för att bevara biologisk mångfald,
- för att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller
- för att tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Varje naturreservat är unikt och har därför egna föreskrifter för att bevara naturvärdena. I kommunen finns ett naturreservat, Kroksjö Öga. Se vidare nedan under N8 samt i det Kommunala naturvårdsprogrammet, objekt 1.

Naturminne

Ett särpräglat naturföremål får av länsstyrelsen eller kommun förklaras som naturminne, om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Som naturminnen kan mindre delar av naturen – allt från enstaka föremål till upp till 1 ha stora områden skyddas enligt miljöbalken, 7 kap. 10§. I kommunen finns ett naturminne i form av en pelargran söder om Lingbo, vid avtagsvägen mot Grönviken. Se Mark- och vattenanvändningskartan.

Strandskydd

Vid vattendrag och sjöar är strandskyddet 100 meter. Det fastställda strandskyddet gäller från strandlinjen såväl på land som ut i vattnet. Den nya lagstiftningen möjliggör ett differentierat strandskydd med planeringsinsatser bla sk landsbygdsutvecklings-områden i strandnära lägen sk LIS-områden. Detta behandlas under särskild rubrik.

Ekologiskt känsliga områden

Även områden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall, enligt miljöbalkens hushållningsbestämmelser 3 kap §3, så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Ekologiskt känsliga områden är främst våtmarker, såväl stora som små, lövskogsdominerade biotoper, hällmarksskog, åkerholmar, ängar, bryn samt öar vid kusten och i insjöar. Områdena hyser växt- och djurarter som är hotade om de ekologiska betingelserna ändras. De ekologiskt känsliga områden som bedöms vara av stor betydelse bör skyddas. Detta kan ske genom att områdena förklaras som naturreservat. Skydd av detta slag kan innebära att pågående markanvändning, främst skogsbruket, försvåras, varför ersättning måste utgå. Reglering av detta sker om ett område inrättas som naturreservat.

Biotopskyddsområde

Biotopskyddsområde definieras enligt miljöbalken, "mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda". Syftet med att skapa biotopskyddsområden är alltså enligt lagtexten förhållandevis entydigt de biologiska värdena.
Biotopskyddsområden skyddas enligt Miljöbalken, 7 kap. 11§. Områdena skyddas för all framtid och märks upp i terrängen. Äganderätten till marken påverkas inte av beslutet. Inom biotopskyddsområdet är det förbjudet att bedriva skogsbruk. Åtgärder som kan skada natur-miljön är inte tillåtna. Markägaren får ersättning för det intrång i sitt brukande som följer av beslutet.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt nyttjanderättsavtal som tecknas mellan Skogs-styrelsen, länsstyrelse eller kommun och markägare som är intresserade av naturvård. Syftet med avtalet är att bevara och utveckla områden med höga naturvärden. Avtalstiden kan variera mellan 1 och 50 år och utgör en del av det långsiktiga skogsskyddet. Markägaren får viss ekonomisk ersättning för de begränsningar i brukandet som avtalet medför. Ägande-rätten till marken påverkas inte. Området märks normalt ut i terrängen.

Nyckelbiotoper

Med nyckelbiotop avses en biotop i vanlig mening, d.v.s. en någorlunda enhetlig och avgränsningsbar livsmiljö som dessutom har en avgörande betydelse, en nyckelroll, för den hotade och sällsynta delen av skogens fauna och flora. Begreppet nyckelbiotop är storleks-oberoende. Begreppet nyckelbiotop har i sig ingen juridisk innebörd. Det föreligger således inget automatiskt skydd för nyckelbiotoper. Att identifiera och avgränsa nyckelbiotoper innebär inte att man samtidigt har utpekat att områden skall hanteras på ett visst, på förhand bestämt sätt.

I Ockelbo kommun har Skogsstyrelsen inventerat all kommunal mark och privat skogsmark, samt kyrkans skogsinnehav. Resultatet finns utlagt på Skogsvårdsstyrelsens hemsida www.skogsstyrelsen.se.

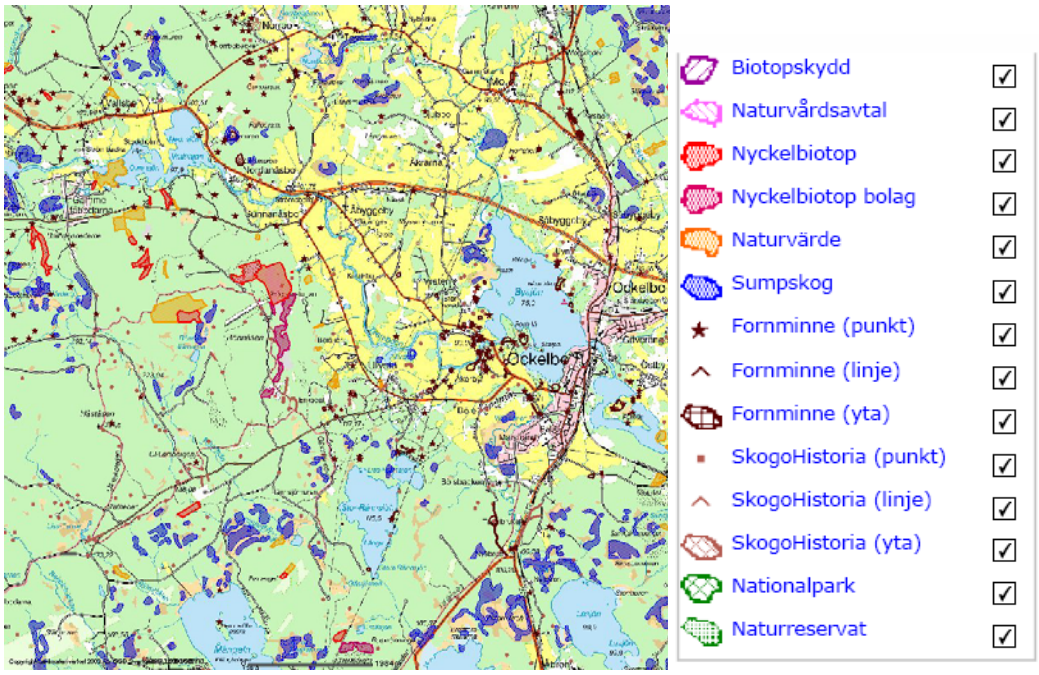

N, OMRÅDEN AV INTRESSE FÖR NATURVÅRD

N står för områden med särskilda rekommendationer för att i första hand tillgodose naturvårdens behov och markintressen.

Omfattande naturvärden finns i kommunen utöver de redovisade. Se även det **Kommunala Naturvårdsprogrammet, KNP,** och **Länsstyrelsens Naturvårdsprogram LNP**, Värdefull natur i Gävleborg, som innehåller mer detaljerade redovisningar.

N1 SKÄLTJÄRNSMUREN

Beskrivning

Naturvärdeklass: 1 (enligt våtmarksinventeringen)
Markägare: Bolag
Area: 233 ha
Skydd: Riksintresse för naturvård och Natura 2000-område
Källor: Våtmarksinventeringen, Värdefull natur i Gävleborg, Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län, Myrfågelinventeringen 1996-98, Myrfågelinventeringen 1974-76

Skältjärnsmuren är ett stort myrkomplex med excentrisk mosse med ett gölsystem, bestående av åtta gölar och stora lösbottenhöljor.
Se även KNP objekt 25.

Rekommendationer

Markanvändning
Pågående markanvändning bör bibehållas. Det är av vikt att myrarna bibehålls hydrologiskt intakta. Området påverkas negativt av dikningar, bränsleutvinning och skogsavverkning. Med hänsyn till de naturvårdsintressen som finns inom området bör skogsbruket bedrivas med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen. Myren omfattas av samrådsplikt enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse bör inte tillåtas.

N2 IVANTJÄRNSHEDEN, JÄDRAÅN OCH RAVIN PÅ IVANTJÄRNSHEDEN

Beskrivning

Naturvärdeklass: 1 (enligt Naturvårdsprogrammet Länsstyrelsen Gävleborg 1997)
Markägare: Privata och Bergvik Skog AB
Area: Riksintresset ca 1000 hektar i Ockelbo kommun
Skydd: Riksintresse för naturvård
Källor: Värdefull natur i Gävleborg

Ivantjärnsheden-Jädraåsfältet är ett ishavsdelta i Järboåsens sträckning i Jädraåns dalgång. Se även KNP objekt 12 och LNP objekt 68 och 68a.

Rekommendationer

Markanvändning
Pågående markanvändning bör ej förändras så att områdets naturvärden skadas. Utfyllnader eller andra åtgärder som påverkar vattenföring eller vattenförhållanden bör inte komma till stånd.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse bör inte tillåtas.

N3 OL-LARSBERGEN

Beskrivning

Naturvärdeklass: 1 (enligt Naturvårdsprogrammet Länsstyrelsen Gävleborg 1997)
Markägare: Bergvik Skog AB
Area: Riksintresset 198 hektar
Skydd: Riksintresse för naturvård
Källor: Värdefull natur i Gävleborg

Ol-Larsbergen är ett välutvecklat åsnätsområde med 4-5 parallella getryggsstråk, utan någon dominerande huvudrygg, men med inbördes material- och ryggförbindelser. Ol-Larsbergen är lättillgängligt och välbesökt. Den säregna naturen gör området till ett Högt skattat utflyktsmål. På grund av de höga geologiska värdena är Ol-Larsbergen av riksintresse för naturvård.
Se även KNP objekt 11 och LNP objekt 42.

Rekommendationer

Markanvändning
Pågående markanvändning bör bibehållas. Skogsbruket bör bedrivas med särskild hänsyn till naturvården och friluftslivet. Ingrepp till men för vattenmiljön bör undvikas.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse bör inte tillåtas.

N4 TESTEBOÅN (Lundbosjön)

Beskrivning

Naturvärdeklass: 1
Markägare: Bergvik Skog AB och Svenska kyrkan
Area: ca 50 ha i Ockelbo kommun
Skydd: Riksintresse för naturvård
Källor: Värdefull natur i Gävleborg

Vid utflödet ur Mellansjön delar sig Testeboån i två smala fåror som inringar Sjuforsholmen. Huvudfåran, den östra, bildar ett mycket omväxlande vattenlandskap med vackra forssträckor och lugna sel. Stränderna med ädellövskogspartier och fuktängar är av största intresse. Se även LNP objekt 79 och under Gävle kommun objekt 60.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Oförändrad. Utfyllnader eller andra åtgärder som påverkar vattenföring eller vatten-förhållanden bör inte komma till stånd.

Bebyggelseutveckling
Ingen nybebyggelse bör tillåtas i åns närhet om ej särskilda skäl föreligger, typ vindskydd för friluftslivets behov.

N5 PAUL-ANDERSMUREN, BOCKSBÄCKSMUREN

Beskrivning

Naturvärdeklass: 1 (enligt våtmarksinventeringen)
Markägare: Bolag
Area: Paul-Andersmuren m.fl. 420 ha och Kvisjötjärn 109 ha
Skydd: Riksintresse för Naturvård
Källor: Våtmarksinventeringen, Värdefull natur i Gävleborg, Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län

Paul-Andersmuren är ett varierat kärrkomplex med värdefulla våtmarker utmed Bocksbäcken. Tingsmuren-Bocksbäcksmuren utgör ett mosaikartat myrkomplex som huvudsakligen består av kärr.
Se även KNP objekt 16 och LNP objekt 19 och 20.

Rekommendationer

Markanvändning
Pågående markanvändning bör bibehållas. Det är av vikt att myrarna bibehålls hydrologiskt intakta. Området påverkas negativt av dikningar, bränsleutvinning och skogsavverkning. Med hänsyn till de naturvårdsintressen som finns inom området bör skogsbruket bedrivas med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen. Myren omfattas av samrådsplikt enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse bör inte tillåtas

N6 YXALAMPI

Beskrivning

Naturvärdeklass: 1 (enligt våtmarksinventeringen)
Markägare: Bolag
Area: 120 ha
Skydd: Riksintresse för Naturvård
Källor: Våtmarksinventeringen, Värdefulla natur i Gävleborg, Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län

Yxalampi är ett välutvecklat flarkkärrkomplex med tydliga upphöjda strängar och mellanliggande blöta lösbottnar
Se även KNP objekt 21 och LNP objekt 33.

Rekommendationer

Markanvändning
Pågående markanvändning bör bibehållas. Det är av vikt att myren bibehålls hydrologiskt intakt. Området påverkas negativt av dikningar, bränsleutvinning och skogsavverkning. Med hänsyn till de naturvårdsintressen som finns inom området bör skogsbruket bedrivas med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen. Myren omfattas av samrådsplikt enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse bör inte tillåtas.

N7 VANSATTA – VICKOMPOSSO - KOLKILAMPIMURARNA

Beskrivning

Naturvärdeklass: 1 (enligt våtmarksinventeringen)
Markägare: Bolag
Area: ca 550 ha
Skydd: Riksintresse för Naturvård
Källor: Våtmarksinventeringen, Värdefull natur i Gävleborg, Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län, Myrfågelinventeringen 1996-98, Myrfågelinventeringen 1974-76

Vansatta är ett stort öppet myrkomplex som består av mossar, kärr och en tjärn. Myren är i det närmaste helt oskadad.
Vickomposso är en myr med flarkkärr, strängar och lösbottnar. Myren är opåverkad av dikning.
Kolkilampmurarna är en blandmyr med både mosse- och kärrpartier. En tydlig välvd halvcirkelformad excentrisk mosse i myrens norra del har sin högsta punkt vid Vickomposberget.
Se även KNP objekt 22 och 23 och LNP objekt 53, 55 och 57.

Rekommendationer

Markanvändning
Pågående markanvändning bör bibehållas. Det är av vikt att myrarna bibehålls hydrologiskt intakta. Området påverkas negativt av dikningar, bränsleutvinning och skogsavverkning. Med hänsyn till de naturvårdsintressen som finns inom området bör skogsbruket bedrivas med särskild hänsyn enligt 30 § Skogsvårdslagen. Myren omfattas av samrådsplikt enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken.

Bebyggelseutveckling
Tillkommande bebyggelse bör inte tillåtas.

N8 KROKSJÖ ÖGA

Beskrivning

Markägare: Privata
Area: 141 ha
Skydd: Naturreservat
Källor: Beslut Kroksjö Öga naturreservat 2004-09-06, Länsstyrelsen Gävleborg

Naturreservatet ligger norr om sjöarna Kroksjön och Långsjön, ca 6 km NV om Lingbo. Skogen utgörs i större delen av området av flerskiktad barrblandskog som i stora delar är talldominerad på mycket blockrik, kuperad och svårframkomlig mark.
Se även KNP objekt 1.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Området är naturreservat jämlikt miljöbalkens 7kap.4§.

Bebyggelseutveckling
Byggnadsförbud gäller enligt reservatsbestämmelserna.

Biotopskyddsområden och områden med naturvårdsavtal

Nedanstående biotopskyddsområden och områden med naturvårdsavtal finns med på mark- och vattenanvändningskartan och rekommendationskartan men inte närmare beskrivna i översiktsplanen. Några finns beskrivna i det Kommunala naturvårds-programmet (KNP). Villkor som reglerar markanvändningen finns i respektive beslut för biotopskyddsområde och naturvårdsavtal.

N9 Biotopskydd Nynäs 1:5 KNP
N10 Biotopskydd Ulvsta 5:38 och 5:39 KNP
N11 Biotopskydd Åbyggeby 2:11 KNP
N12 Biotopskydd Fallet 11:1 KNP
N13 Biotopskydd Sunnanåsbo 1:12 och 1:13
N14 Biotopskydd Mo 20:1
N15 Biotopskydd Lingbo 14:1 KNP
N16 Biotopskydd Lingbo 4:8 KNP
N17 Naturvårdsavtal Klubbäcken 4:1
N18 Biotopskydd Grönviken 1:7 KNP
N19 Biotopskydd Böle 1:11
N20 Biotopskydd Böle 1:7 KNP
N21 Naturvårdsavtal Böle 1:6
N22 Biotopskydd Åkrarna 1:16, norra delen
N23 Biotopskydd Åkrarna 1:16, södra delen

Övriga naturområden

Naturområden nedan finns inte med på mark- och vattenanvändningskartan eller rekommendationskartan. Områdena finns närmare beskrivna i Länsstyrelsens naturvårds-program (LNP) eller det Kommunala naturvårdsprogrammet (KNP). Områdena har inget formellt skydd men innehåller höga naturvärden som särskilt ska beaktas vid eventuell förändrad markanvändning eller planläggning.

Sibohällskogen, LNP, KNP
Rönnåsen LNP, KNP
Botjärnsmuren KNP, LNP
Stormuren KNP, LNP
Bönmuren KNP, LNP
Mattismuren KNP, LNP
Skålåsmuren KNP, LNP
Rimuren-Flano, Brännholmstjärnarna KNP, LNP
Syvama KNP, LNP
Sjulsmuren KNP, LNP
Svarttjärnsmuren KNP, LNP
Halvvägsmurarna KNP, LNP

Jädraån KNP, LNP
Björnbackån KNP
Kvisjöbäcken KNP
Gopån KNP, LNP
Rännsjöbäcken KNP
Murån LNP
Testeboån LNP
Betesmark vid Stenbäcken KNP, LNP
Betesmark vid Åkerby KNP, LNP
Betesmark vid Strömbacka KNP, LNP
Betesmark vid Björklunda KNP, LNP
Äng vid Flaxbodarna KNP
Äng vid Källsjön KNP

5.1.1.6 STORA OPÅVERKADE OMRÅDEN SAMT SOO-OMRÅDEN

MÅL

- Områdena bör behålla sin opåverkade karaktär.

Ockelbos skogsbygd Foto:Anna Hansson

Lagstiftning

I 3 kap 2 § miljöbalken (MB) anges följande:
”Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.”

Det är kommunens ansvar att i samband med arbetet med översiktsplanen ange vilka områden som är av karaktären stora opåverkade områden sett i relation till de kommunala förhållandena.

Tanken med bestämmelsen i 3 kap 2 § MB är att det finns ett värde i sig i att större sammanhängande landsbygdsområden, som ännu inte är påverkade av exploateringsföretag, kan behålla sin opåverkade karaktär.

Att ett område utpekas som stort opåverkade område innebär inte att det genom sin opåverkade karaktär har ett rättsligt skydd enligt 3 kap 2 § MB. Hänsyn till och skydd av de opåverkade områdena kan hävdas av kommuner, statliga myndigheter, olika intresseorganisationer m.fl. vid lokaliseringar av olika anläggningar och verksamheter.

Tyngden av ett utpekat område enligt 3 kap. 2 § miljöbalken, i förhållande till andra allmänna och enskilda intressen, avgörs slutligt vid ett konkret tillståndsärende eller plan om lokalisering eller utvidgning av en byggnad, bebyggelse, anläggning eller verksamhet.

Därvid vägs även in områdets värde ur andra aspekter än att det är stort och opåverkat t.ex. dess värde för biologisk mångfald, för friluftslivet, för bevarande av kulturarvet, för jord- och skogsbruket och för landskapsbilden m.m.

Utpekande av stora opåverkade områden, SOO

I den tematiska översiktsplanen för vindkraft har stora opåverkade områden pekats ut. Det är dessa områden som nu även föreslås i denna kommunomfattande översiktsplan.

Kriterier

En definition av stora opåverkade områden jämlikt MB 3 kap.§2 har föreslagits i den tematiska översiktsplanen.

- Områdesstorlek minst ca 30 kvkm
- Inga större vägar som riks- och länsvägar inom eller ca 500 meter från området
- Inga järnvägar inom eller ca 1000 meter från området
- Inga större kraftledningar som nationella och regionala nätet inom eller ca 500 meter från området
- Inga master eller vindkraftverk inom eller ca 1000 meter från området
- Mycket begränsad bebyggelse inom området och ca 500 meter till samlade bebyggelsegrupper
- Inga grus-, torv- och bergtäkter inom området

Områdena är i princip opåverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

SOO1, stort opåverkat område

Områdesbeskrivning
Området ligger i västligaste Ockelbo. I området finns fågelsjö omgiven av kärrmarker, samt andra kärr- och myrkomplex. Flera nyckelbiotoper finns i området samt ett flertal sumpskogar. Biotopskydd finns i området. Miljöbalkens hänsynsregler med tillhörande förordningar skall beaktas. Skogsbruk skall bedrivas med särskild hänsyn enligt 30§ Skogsvårdslagen och tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.
Ett stort antal fornlämningar finns inom nordöstra delen av området. Där finns flera husgrunder och kolningsanläggningar mm.

Rekommendationer

Större exploateringsföretag som t.ex. vindkraftsetableringar, omfattande ny tätorts- och fritidsbebyggelse, nya större vägar och ledningsföretag, större täkter, upplag och tippar m.m. ska inte komma till stånd inom området.

SOO2, stort opåverkat område

Områdesbeskrivning
Området ligger söder om SOO1 och strax norr om vindkraftsområde X 043 samt gränsar till Falu kommun.
Sumpskogar finns i området. Flera nyckelbiotoper finns i området. Miljöbalkens hänsynsregler med tillhörande förordningar skall beaktas. Skogsbruk skall bedrivas med särskild hänsyn enligt 30§ Skogsvårdslagen och tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.

Rekommendationer

Större exploateringsföretag som t.ex. vindkraftsetableringar, omfattande ny tätorts- och fritidsbebyggelse, nya större vägar och ledningsföretag, större täkter, upplag och tippar m.m. ska inte komma till stånd inom området.

S003, stort opåverkat område

Områdesbeskrivning
Området ligger i sydöstligaste delen av kommunen och gränsar till Sandvikens och Gävle kommuner.
Många sumpskogar finns inom området. Bergvik redovisar nyckelbiotoper inom området. Några naturvärden finns inventerade i södra delen. Miljöbalkens hänsynsregler med tillhörande förordningar skall beaktas. Skogsbruk skall bedrivas med särskild hänsyn enligt 30§ Skogsvårdslagen och tillhörande Föreskrifter och Allmänna råd.
Ett mycket stort antal fornlämningar finns inom centrala delen av området så som skogsbrukslämningar, husgrunder och kolningsanläggningar mm.
Det föreslås utredas om området skall vara kommunöverskridande och fortsätta in i Gävle och Sandvikens kommuner.

Rekommendationer

Större exploateringsföretag som t.ex. vindkraftsetableringar, omfattande ny tätorts- och fritidsbebyggelse, nya större vägar och ledningsföretag, större täkter, upplag och tippar m.m. ska inte komma till stånd inom området.

5.1.1.7 KULTURVÄRDEN OCH K-OMRÅDEN

MÅL

- Största möjliga hänsyn skall tas till kulturhistoriskt värdefulla miljöer och lämningar vid planering och byggande.

- Värna och utveckla de kulturella och sociala kvaliteterna i den bebyggda miljön.

- Bevarande skall om möjligt omfatta hela miljön och inte bara enskilda byggnader. Återanvändning skall vara ett förstahandsalternativ före rivning.

- Intressanta byggnader skall normalt stå kvar i sin ursprungsmiljö.

- Särskild hänsyn skall tas till befintliga miljöer vid lokalisering och gestaltning av ny bebyggelse. Nybebyggelse får dock gärna spegla den tid de uppförs i.

- En enskild åtgärd skall alltid sättas in i ett större sammanhang.

- De historiska vägarnas kulturvärden skall beaktas vid eventuella ombyggnader eller förändringar i närmiljön.

- Kommunen bör verka för att byggnadsinventeringen från 1975 uppdateras.

- Byggmästare Petterssons verk bör även inventeras och bli föremål för eventuella skyddsåtgärder.

Beskrivning

I kommunen finns ett flertal områden av betydelse för kulturmiljövården.

Ockelbo järnvägs- och brukssamhälle har sitt ursprung i förhistorisk centralbygd med rikt innehåll av fornlämningar. Gravfält från järnåldern och lågtekniska järn-framställningsplatser.

Stationssamhället med representativ sekelskiftesbebyggelse utmed huvudgatan-den gamla landsvägen.

Ockelbo kyrka ursprungligen från 1790-talet är landskapets största och belägen vid en gammal åsväg.

Wij Trädgårdar från nordost Foto: Erik Andersson sommaren 2011

Vi säteri med sitt i slutet av 1700-talet anlagda järnbruk, herrgård, damm och intressanta bruksbyggnader, bl.a.valsverk från 1800-talet, lantbruksbyggnader samt bruksgata med bostadsbebyggelse.

Jädraås-Tallås utgöres av en industrimiljö som tydligt speglar 1800-talets övergång från traditionell bruksmiljö till litet industrisamhälle. Bruksområde med masugn och lancashiresmedja, herrgård, arbetarbostäder, intakt stationsområde , järnväg till Tallås för malmtransporter.
Inom området finns även modern bostadsbebyggelse av arkitektonisk betydelse samt omfattande fångstgropsystem av norrländsk typ.

Intresseområden för kulturmiljövården finns redovisade i inventeringarna:
- Bebyggelseinventering av Gästrike- Hälsinge Hembygdsförbund, oktober 1975.
- Kulturmiljövård, Riksintressen i Ockelbo kommun, Länsstyrelsens rapport 1996:7

Rekommendationer

Det är av stor vikt att de kulturvärden som finns inom kommunen bevaras. Förutom estetiska värden är kulturbygden en av förutsättningarna för turismen i orten, och därmed ett inkomsttillskott**.**
Kommunen avser ytterligare säkerställa riksintressena vid framtida detaljplanering och fördjupad översiktsplanering för respektive område.

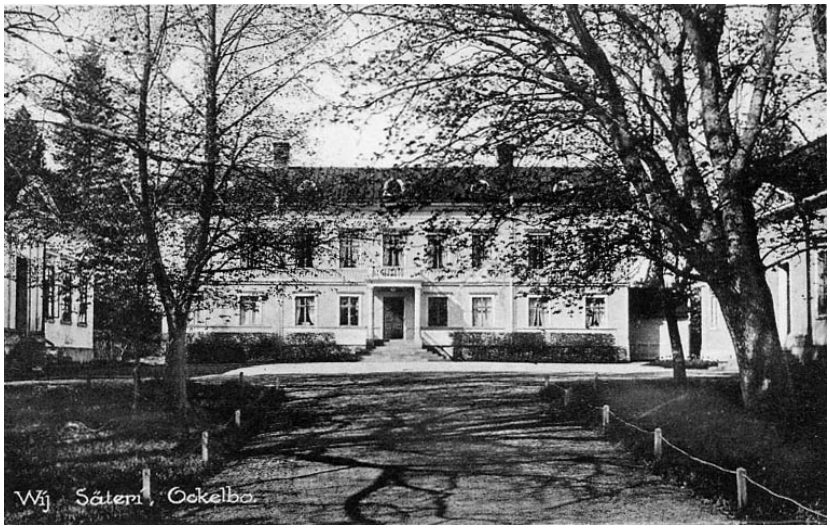

Källa: Internet

Riksintresseområden, se även rekommendationskarta

- K 700 Ockelbo-Vi, område K1
- K 704 Jädraås-Tallås, område K2

Övriga områden med kulturvärden, se även rekommendationskarta

- Åmotbygdens dalgång, kuperad jordbruksbygd, område K3
- Lingbo, jordbruksbygd, område K4
- Mo by, område K5
- Brattfors, bruksmiljö, område K6
- Vittersjö fäbodvall, område K7

Ovan redovisade områden finns beskrivna i utredning utförd av Gästrike- Hälsinge Hembygdsförbund, 1975. Även ett flertal enskilda fastigheter finns med i denna utredning

Byggnadsminnen

I kommunen finns två byggnadsminnen, Brattfors bruk och Wij valsverk.
Länsstyrelsen svarar för byggnadsminnesförklaring och tar fram skyddsbestämmelser för hur byggnaden/marken skall vårdas och underhållas och i vilka avseenden den ej får ändras.

Byggmästare Pettersson

Gustaf Pettersson 1875-1967 var byggmästare i regionen och självlärd arkitekt. Han kom till Ockelbo 1905 och hade fått i uppdrag att uppföra ladugårdsbyggnaden för Wij Säteri. Han var då 30 år.

Gustaf Pettersson omkring 1910

Efter färdigställandet av Wij ladugård följde troligen prästgårdsbygget. Därefter inköptes ett tomtområde Säbyggeby som döptes till Petersburg. Tre bostadshus uppfördes en av dessa senare benämnd Villa Villerkulla.
Pettersson var verksam i såväl Hälsingland som Gästrikland. Åmots kyrka från 1910-talet är byggmästare Petterssons verk.
Pettersson var arkitekt och byggmästare till biografen Röd Kvarn, affärshus mitt emot bion, ombyggnad av Läkarhuset och ombyggnad av Järnvägshotellet.

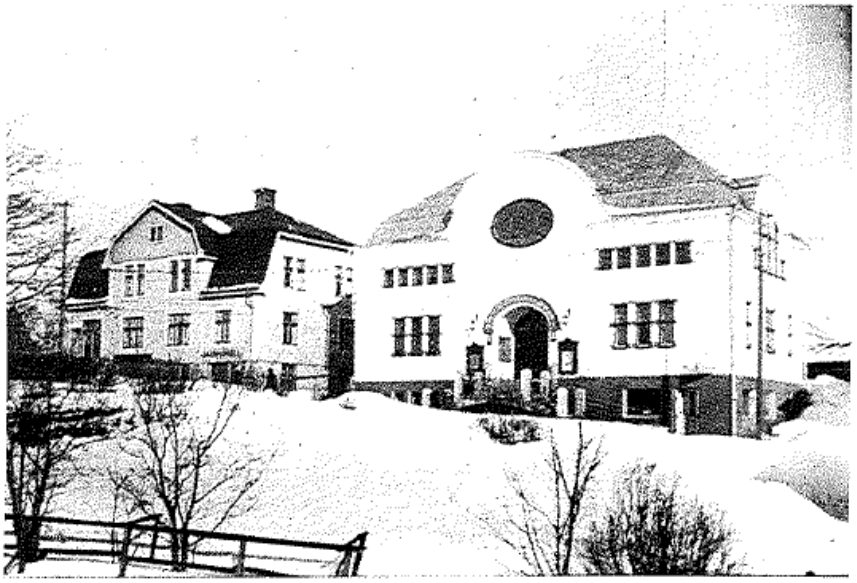

Röda Kvarn, en av många byggnader som uppförts i Ockelbo av Gustaf Pettersson

Andra exempel på Petterssons verksamhet är två betjäningshus åt SJ vid Petersburg och skolorna i Mörtebo och Grönviken.

Historiska vägar

Kulturhistoriskt intressanta vägar är ofta turistiskt intressanta, rika på upplevelser och vackra utblickar. Vad är det då som utmärker en kulturhistoriskt intressant väg? Vad innebär begreppet och vad medför det för planering av nya vägar och underhåll av befintligt vägnät? Vid en översiktlig genomgång av de allmänna vägarna i länet har ett antal vägar utpekats som särskilt intressanta ur kulturhistoriskt perspektiv. När dessa vägar ska åtgärdas bör alltid en kontakt tas med länsstyrelsen för samråd.
Länsstyrelsen har utarbetat en skrift, Historiska vägar i Gävleborgs län, Rapport 1999:11som redovisar nedanstående vägar i kommunen som kulturhistoriskt värdefulla:

- Väg 272 Österfärnebo – Sibo
Väg 272 följer en åssträckning och är till sin helhet en ålderdomlig och turistiskt intressant väg. Vägen är omväxlande och på långa sträckor mycket vacker. Den bjuder på utblickar, växlingar i trafikmiljön och många möjligheter till att rasta eller göra besök i olika miljöer mellan Dalälven i söder och Hälsinglands blånande berg med passet vid Norrlandsporten i norr. Vägen är ett utmärkt alternativ för färd i lite lugnare takt än E4. Vissa sträckor är ombyggda eller ändrade till sin sträckning, men 272:an är i sin helhet ändå en utpräglad åsväg, med bevarat läge och utseende. Vägen går genom, och i närheten av många miljöer av stort kulturhistoriskt och turistiskt intresse. Även äldre broar, milstolpar och andra lämningar höjer värdet på flera sträckor. Väg 272 bör som helhet behandlas som en kulturhistoriskt intressant väg vid större ombyggnader för att inte förlora i kulturturistiskt värde.

- Väg 579 Ockelbo kyrka – Strömsborg
Vägen följer dalgången i ett öppet odlingslandskap omgiven av sjöar och berg. Landskapet är lätt kuperat och vägen följer terrängen. I byarna går den tätt intill husen. Över Testeboån

finns en bro av ovanlig sort, av oarmerad betong byggd 1916 i tidstypisk utformning. Flera vackra utblickar öppnar sig över landskap, sjöar och vattendrag.

Fornlämningar

Fornlämningar redovisas ej på karta då detaljerade uppgifter kan fås i Länsstyrelsens och Riksantikvarieämbetets GIS-skikt.
Av fornlämningsregistret framgår vilken typ av fornlämning markeringen gäller.
Fornlämningar är skyddade enligt lag och till fast fornlämning hör ett så stort område som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Detta område benämns fornlämningsområde och frågan prövas av länsstyrelsen.

Fäbodar

Gamla fäbodar är kulturhistoriska minnesmärken som ger landskapet och bygden perspektivet tillbaka i tiden. Fäbodsystemet har haft den största betydelsen för kommunens uppodling. Vid arvsskiften där jord delades var det vanligt att yngste sonen fick fäboden. På så sätt odlades fäbodställena upp och vissa fäbodar blev till slut stora byar.

År 1962 gjordes en inventering av fäbodarna i Gästrikland tillsammans med Skogsvårdsstyrelsen. I Ockelbo socken hittades 52 vallar. Det anges i inventeringen att det förmodligen har funnits många fler men att många vallar är skogsbevuxna. I många av fäbodnamnen finns spår av finska invandringen under 1500- och 1600-talen. Ett tiotal av de gamla fäbodplatserna har fast bebyggelse.

En fäbodcirkel har bildats i Ockelbo. Den håller på att kartlägga och sammanställa fäbodställen inom Ockelbo kommun. Nuvarande antal fäbodställen som har hittats är ca 125 platser. Det som finns kvar av fäbodställena är blandat, allt från hela byar till stugor och bara grundstenar.

Rekommendationer

De kvarvarande fäbodarna bör skyddas och bevaras. Fäbodar och lämningar är klassade som fornminnen och är skyddade enligt lag (1988:950) om kulturminnen m.m.

Odlingslandskapet

Med tanke på risken för avveckling av jordbruksenheter är det viktigt att kommunen försöker motverka en utveckling där kulturhistoriska värden går förlorade genom förbuskning eller skogsplantering. Jordbruket är oftast en förutsättning för bibehållandet av det öppna odlingslandskapet.

Områdesbestämmelser

I områden med särskilt värdefull bebyggelse är det ett allmänt intresse att inga förändringar som inverkar menligt på kulturvärdena kommer till stånd.
För att säkerställa särskilt värdefulla bebyggelseområden har kommunen för avsikt att i första hand genom information till berörda fastighetsägare ge kunskaper så att ett bevarande av kulturmiljöerna kan ske.
I något enskilt fall kan detaljplanering eller områdesbestämmelser bli aktuella att upprätta för att höja bygglovplikten för några av nedan angivna åtgärder:

- Tillbyggnad
- Omfärgning av byggnader och vissa andra yttre förändringar.
- Nybyggnad av större ekonomibyggnader
- Rivning av byggnader

K, OMRÅDEN MED KULTURVÄRDEN

K står för områden med särskilda rekommendationer för att i första hand tillgodose områdets kulturvärden. Se även under **N,** områden av intresse för naturvård, då vissa områden innehåller såväl kultur- som naturvärden. Se även i vissa fall under riksintressen.

K1, OCKELBO-VI

Beskrivning

Ockelbo centralbygd utgöres av en stor öppen slätt kring Testeboån och Bysjön. Sjön däms av en mäktig rullstensås på vilken Ockelbo kyrka och samhälle är belägna.
Vid Bysjöns strand finns flera gravfält med högar och stensättningar från järnålder - vikingatid. Järnslagg i högarna vittnar om järnframställning i bygden redan vid denna tid. Fornminnena vårdas och har stor betydelse för landskapet genom belägenheten vid sjön.

En stor del av slätten tillhör **Vi säteri** som uppkom genom ägobyten under 1600-talets andra hälft. Den nuvarande herrgården påbörjades år 1838, och har tjänat som huvudkontor för Kopparfors AB. År 1797 beviljades privilegium för ett manufakturverk vid Laån nära säteriets huvudbyggnad och 1804 för en stångsjärnshammare. Manufakturverket drevs fram till 1863 då det eldhärjades. Stångjärnshammaren var i drift fram till 1905. Vid bruksdammen finns ett antal verkstadsbyggnader bevarade. Vi valsverk är den dominerande anläggningen och har nyligen upprustats och är tillgänglig för besökare.
Vid 1800-talets senare hälft anlades tre järnvägslinjer som gick samman öster om Bysjön. 1876 byggdes norra Stambanan. 1884 knöts denna ihop med Gävle -Uppsalabanan genom sträckan Ockelbo -Gävle och 1890 öppnades DONJ, Dalarna - Ockelbo - Norrsundets järnväg. DONJ var samlingsnamnet på flera, under olika tider, byggda bandelar. Namnet DONJ började användas 1897 i och med att hela sträckan mellan Linghed och Norrsundet öppnades för allmän trafik 1 november samma år.

Kring denna järnvägsknut växte Ockelbo samhälle upp, med ett intressant byggnadsbestånd bevarat från sekelskifte och tidigt 1900-tal.
Ockelbos äldsta kyrka dateras till 1200-talets mitt och var belägen strax söder om nuvarande kyrka. Den revs när den nya kyrkan uppfördes 1791—93 efter ritningar av landshövdingen i Gästrikland, F.A.U Cronstedt. Den 3 december 1904 eldhärjades kyrkan. Redan den 6 mars 1905 anlitades en arkitekt för återuppbyggandet. Det blev Gustav Ameen. Denne skapade en treskeppig hällkyrka i barockstil av det stora långhuset.

Till Vi säteri hör åtskilliga byggnader av högt arkitektoniskt och historiskt värde belägna på slätten eller på höjder och kullar på denna. Kring säteriets huvudbyggnad och i samband med Böle by väst därom ligger byggnaderna inordnade i ett strikt parkmässigt samband.

Närmare Ockelbo samhälle ligger en bruksgata med arbetarbostäder och stora och väl-bevarade ekonomibyggnader för säteriets lantbruk.
Dessa byggnader har ett starkt och miljömässigt uttrycksfullt samband med säteriets jord-bruksmark, den öppna slätten sydväst om Ockelbo
samhälle. Detta förhållande påverkas av ett småhusområde som byggdes ut under 1970-talet.
Inom riksintresset ligger också **Åkerby** och en del av **Åbyggeby** med värdefull bebyggelse.
Ett stort antal fastigheter ingår i kulturmiljöområde enligt Gästrike-Hälsinge hembygds-förbund.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Årlig vård sker av gravfälten vid Näsbacken och Fornvi.
Detaljplan gäller för största delen av tätorten. Enstaka hus är Q- eller q-märkta.
Nya detaljplaner upprättas vid behov.

Det är av stor vikt att de kulturområden som finns inom kommunen bevaras. Nödvändiga förändringar och kompletteringar av bebyggelse bör ske med omsorg och en varsam anpassning så att kulturvärdena inte förvanskas.

Vid exploatering av områden som berör riksintresset för kulturminnesvård krävs extra hänsyn och samråd med Länsstyrelsen.

Det är av intresse att odlingslandskapet hålls öppet. För att bibehålla områdets värde bör markanvändningen hållas oförändrad med fortsatt hävd av åker-, ängs- och hagmark.
Även vägar, lador, hägnader m m bör fortsättningsvis vårdas.

Bebyggelseutveckling
Nybyggnad bör endast medges inom befintliga bebyggelsegrupper. Vid placering och utformning bör anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, form, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader som uthus, garage och dylikt.

Vid om- och tillbyggnader skall en byggnads karaktärsdrag och byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas.
Befintliga byggnader i området som är särskilt värdefulla får inte förvanskas.
Byggnaders yttre skall hållas i ett vårdat skick. Underhåll skall anpassas till byggnadens värde samt till omgivningens karaktär. Byggnader som är särskilt värdefulla skall underhållas så att deras särart bevaras.

K2, JÄDRAÅS-TALLÅS

Beskrivning

Jädraås bruk nyanlades från 1857 då en hytta byggdes vid Jädraån. I samband med det anlades också de första bostäderna i samhället till arbetare och förmän samt herrgården.
Järnvägsförbindelse byggdes på 1880-talet från gruvor i Dalarna till Jädraås och på 1890-talet från Jädraås till kusten i Norrsundet för utskeppning av främst timmer.
Detta medförde att ett stationsområde tillkom, samt servicemöjligheter för reparationer av lok och vagnar. Även bostäder byggdes. År 1905 utvidgades järnhanteringen då en smedja anlades med fem lancashirehärdar, en ångsmälthammare, fyra ångpannor och en blåsmaskin. 1914 utvidgades smedjan. Vid smedjans tillkomst byggdes också tre smedsgårdar och under 1910-talet uppfördes nio fyrfamiljshus samt några förmansbostäder.
Jädraås bruk lade ned sin produktion i hyttan 1931 och i smedjan 1940. Även järnvägen mellan Vintjärn och Norrsundet upphörde under 1968-70. Dock är sträckan Jädraås – Tallås kvar och fungerar som museijärnväg. Museijärnvägen disponerar också åtskilliga byggnader i stationsområdet i Jädraås.
Miljön i området uppvisar ett litet industrisamhälle från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Bebyggelsen är i många fall inte nämnvärt förändrad utan har kvar sin sekelskifteskaraktär, vilket också förstärks av järnvägens och stationsområdets närvaro.

Själva industriområdet med hytta och smedja är starkt förfallet. Stationsområdets byggnader är i huvudsak välbevarade. I brukssamhället finns arbetarbostäderna till största delen kvar och är relativt välbevarade med trädgårdar, uthus och jordkällare. Även herrgården finns kvar. Ett stort antal fastigheter ingår i kulturmiljöområde enligt Gästrike-Hälsinge hembygds-förbund.

Förutom järnbruket och stationsområdet finns vid Jädraåns västra sida, från Jädraås och norrut till Tallås, flera fångstgropssystem som är av norrländsk typ.

Skogsarbetarbyn byggd på 1900-talets mitt och ritad av arkitekten Ralph Erskine är ett av de intressantaste exemplen i länet på bebyggelse från denna tid.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
En fastighet skyddas av q-bestämmelse i detaljplan.
Det är av stor vikt att de kulturområden som finns inom kommunen bevaras. Nödvändiga förändringar och kompletteringar av bebyggelse bör ske med omsorg och en varsam anpassning så att kulturvärdena inte förvanskas.

Vid exploatering av områden som berör riksintresset för kulturminnesvård krävs extra hänsyn och samråd med Länsstyrelsen.

Bebyggelseutveckling
Nybyggnad bör endast medges inom befintliga bebyggelsegrupper. Vid placering och utformning bör anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, form, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader som uthus, garage och dylikt.

Vid om- och tillbyggnader skall en byggnads karaktärsdrag och byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas.
Befintliga byggnader i området som är särskilt värdefulla får inte förvanskas.
Byggnaders yttre skall hållas i ett vårdat skick. Underhåll skall anpassas till byggnadens värde samt till omgivningens karaktär. Byggnader som är särskilt värdefulla skall underhållas så att deras särart bevaras.
I Jädraås finns gällande detaljplaner, de redovisas på karta med gällande bestämmelser.

K3, ÅMOT

Beskrivning

Området var vid 1700-talets början en tämligen oländigt skogstrakt.
I början på 1700-talet anlade Catarina Bröms en masugn och en hammarsmedja i området. Därefter blev dalgången uppodlad.
Ett stort antal fastigheter ingår i kulturmiljöområde enligt Gästrike-Hälsinge hembygds-förbund.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Det är av stor vikt att de kulturområden som finns inom kommunen bevaras. Nödvändiga förändringar och kompletteringar av bebyggelse bör ske med omsorg och en varsam anpassning så att kulturvärdena inte förvanskas.
Intressen för kulturmiljövård bör så långt möjligt bevaras.

Bebyggelseutveckling
Vid placering och utformning bör anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, form, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader som uthus, garage och dylikt.

Vid om- och tillbyggnader skall en byggnads karaktärsdrag och byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas.
Befintliga byggnader i området som är särskilt värdefulla får inte förvanskas.
Byggnaders yttre skall hållas i ett vårdat skick. Underhåll skall anpassas till byggnadens värde samt till omgivningens karaktär. Byggnader som är särskilt värdefulla skall underhållas så att deras särart bevaras.

K4, LINGBO

Beskrivning

Jordbruksbygden runt Lingbo kyrka uppvisar ett stort antal värdefulla gårdsmiljöer.
Ett stort antal fastigheter ingår i kulturmiljöområde enligt Gästrike-Hälsinge hembygds-förbund.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Det är av stor vikt att de kulturområden som finns inom kommunen bevaras. Nödvändiga förändringar och kompletteringar av bebyggelse bör ske med omsorg och en varsam anpassning så att kulturvärdena inte förvanskas.
Intressen för kulturmiljövård bör så långt möjligt bevaras.

Bebyggelseutveckling
Vid placering och utformning bör anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, form, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader som uthus, garage och dylikt.

Vid om- och tillbyggnader skall en byggnads karaktärsdrag och byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas.
Befintliga byggnader i området som är särskilt värdefulla får inte förvanskas.
Byggnaders yttre skall hållas i ett vårdat skick. Underhåll skall anpassas till byggnadens värde samt till omgivningens karaktär. Byggnader som är särskilt värdefulla skall underhållas så att deras särart bevaras.

K5, MO BY

Beskrivning

Mo by innehåller ett flertal byggnader av högt kulturhistoriskt värde.
Ett stort antal fastigheter ingår i kulturmiljöområde enligt Gästrike-Hälsinge hembygds-förbund.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Det är av stor vikt att de kulturområden som finns inom kommunen bevaras. Nödvändiga förändringar och kompletteringar av bebyggelse bör ske med omsorg och en varsam anpassning så att kulturvärdena inte förvanskas.
Intressen för kulturmiljövård bör så långt möjligt bevaras.

Bebyggelseutveckling
Vid placering och utformning bör anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, form, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader som uthus, garage och dylikt.

Vid om- och tillbyggnader skall en byggnads karaktärsdrag och byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas.
Befintliga byggnader i området som är särskilt värdefulla får inte förvanskas.
Byggnaders yttre skall hållas i ett vårdat skick. Underhåll skall anpassas till byggnadens värde samt till omgivningens karaktär. Byggnader som är särskilt värdefulla skall underhållas så att deras särart bevaras.

K6, BRATTFORS

Beskrivning

Brattfors bruk anlades i början av 1670-talet på Wij säteris ägor. Bruket lades ned 1919. Herrgården och bruksgatan med smedgårdarna från 1830-talet finns kvar. Bebyggelsen är byggnadsminnesförklarad.
Ett stort antal fastigheter ingår i kulturmiljöområde enligt Gästrike-Hälsinge hembygds-förbund.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Det är av stor vikt att de kulturområden som finns inom kommunen bevaras. Nödvändiga förändringar och kompletteringar av bebyggelse bör ske med omsorg och en varsam anpassning så att kulturvärdena inte förvanskas.
Intressen för kulturmiljövård bör så långt möjligt bevaras.

Bebyggelseutveckling
Vid placering och utformning bör anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, form, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader som uthus, garage och dylikt.

Vid om- och tillbyggnader skall en byggnads karaktärsdrag och byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas.
Befintliga byggnader i området som är särskilt värdefulla får inte förvanskas.
Byggnaders yttre skall hållas i ett vårdat skick. Underhåll skall anpassas till byggnadens värde samt till omgivningens karaktär. Byggnader som är särskilt värdefulla skall underhållas så att deras särart bevaras.

K7, VITTERSJÖ FÄBODVALL

Beskrivning

Några fastigheter redovisas i Gästrike-Hälsinge hembygdsförbunds inventering av kulturvärden i kommunen.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Det är av stor vikt att de kulturområden som finns inom kommunen bevaras. Nödvändiga förändringar och kompletteringar av bebyggelse bör ske med omsorg och en varsam anpassning så att kulturvärdena inte förvanskas.
Intressen för kulturmiljövård bör så långt möjligt bevaras.

Bebyggelseutveckling
Vid placering och utformning bör anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, form, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader som uthus, garage och dylikt.

Vid om- och tillbyggnader skall en byggnads karaktärsdrag och byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas.
Befintliga byggnader i området som är särskilt värdefulla får inte förvanskas.
Byggnaders yttre skall hållas i ett vårdat skick. Underhåll skall anpassas till byggnadens värde samt till omgivningens karaktär. Byggnader som är särskilt värdefulla skall underhållas så att deras särart bevaras.

ÖVRIGA ENSTAKA FASTIGHETER MED KULTURVÄRDEN

Inom kommunen finns enligt Gästrike-Hälsinge Hembygdsförbunds inventering ett flertal enskilda fastigheter med högt kulturvärde. Se denna inventering.

Rekommendationer

Mark- och vattenanvändning
Det är av stor vikt att de kulturområden som finns inom kommunen bevaras. Nödvändiga förändringar och kompletteringar av bebyggelse bör ske med omsorg och en varsam anpassning så att kulturvärdena inte förvanskas.
Intressen för kulturmiljövård bör så långt möjligt bevaras.

Bebyggelseutveckling
Vid placering och utformning bör anpassning till befintlig kulturhistorisk värdefull bebyggelsemiljö och landskapsbild, särskilt beaktas. Proportioner, form, fasad- och takmaterial samt färgsättning bör anpassas till den lokala byggnadstraditionen. Anpassningskravet gäller även komplementbyggnader som uthus, garage och dylikt.

Vid om- och tillbyggnader skall en byggnads karaktärsdrag och byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas.
Befintliga byggnader i området som är särskilt värdefulla får inte förvanskas.
Byggnaders yttre skall hållas i ett vårdat skick. Underhåll skall anpassas till byggnadens värde samt till omgivningens karaktär. Byggnader som är särskilt värdefulla skall underhållas så att deras särart bevaras.

Starka skyddsintressen finns i områden av intresse för kulturmiljövård. Även naturvärden finns i vissa områden. Se även under **Naturvärden.**

5.1.1.8 LANDSKAPSBILD

MÅL

- Den öppna landskapsbilden skall skyddas.

- Igenväxning bör undvikas.

- Åtgärder som exploatering, täktverksamhet, kraftledningssträckningar, master och vindkraftverk mm bör prövas särskilt med tanke på landskapsbilden inom berörda områden.

-Verka för att dalgångarna bevaras.

Det öppna landskapet åt väster från Ockelbo tätort Foto: Erik Andersson

Beskrivning

Landskapet är den fysiska arenan för våra liv. Den är viktig för oss både när det gäller arbete och fritid.
Den Europeiska Landskapskonventionen lades fram av Europarådet år 2000. Sverige, Danmark, Finland, Norge och ytterligare ett 20-tal länder har skrivit på konventionen. För fullständigare information se även **www.coe.int/europeanlandscapeconvention.**
Ett mål är att stärka allmänhetens och lokalsamhällets medverkan i arbetet med skydd, förvaltning och planläggning av landskap.

Inom Ockelbo kommun finns ett väldigt varierat landskap. Naturlandskapet kännetecknas av kuperad barrskogsterräng med många sjöar och myrar i låga terränglägen. Kommunen kan delas in i två delar av den så kallade norrlandsgränsen. Denna gräns går, i ungefär nord-sydlig riktning, väster om Ockelbo samhälle och upp till Lingan. Gränsen är högsta kustlinjen och uppkom för ca 600 miljoner år sedan. Öster om gränsen är landskapet låglänt medan väster om gränsen är landskapet kuperat med berg och dalar.

Inlandsisen gav även upphov till rullstenåsar. Tre större rullstensåsar sträcker sig genom kommunen, de så kallade Ockelboåsen, Åmotsåsen och Järboåsen. Ockelboåsen kommer frånsödra Hälsingland och går i nord-sydlig riktning genom Ockelbo tätort och Åmotsåsen går i nordväst-sydöstlig riktning utmed Testeboån och Järboåsen utmed Jädraån.

Det öppna landskapet, dalgångarna och de skogklädda bergen är viktiga att skydda ur landskapsbildssynpunkt.
Även andra allmänna intressen finns inom dessa områden. Ingen redovisning sker därför på kartmaterialet utan ett restriktivt synsätt skall tillämpas vad avser landskapsbilden.

Rekommendationer

Förändrad markanvändning som negativt påverkar landskapsbilden bör ej tillåtas.
Skogsavverkning, särskilt på bergskrönen, kraftledningsdragningar och placering av master och vindkraftverk bör utföras så att landskapsbilden ej störs.

5.1.1.9 VATTENANVÄNDNING OCH G-OMRÅDEN

MÅL

- Dricksvattenförsörjningen ska prioriteras och skyddas i konkurrens med andra intressen.
- En vattenförsörjningsplan inom området kommunal dricksvattenförsörjning bör upprättas.
- Kommunala vattentäkten i Jädraås och reservvattentäkten vid Mo Grindar ska skyddas genom vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter.
- En ny vattentäkt i Åmot ska tas fram och skyddas genom vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter.
- Uppdatering ska ske av Ockelbo och Lingbo vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter.
- Grundvattentillgångar i kommunen som kan bli aktuella som vattentäkter skall skyddas.
- En plan för att starta upp vattentäkten i Mo Grindar som huvudvattentäkt bör tas fram.
- Vattenområden med särskilda naturvärden eller som bedöms vara ekologiskt känsliga bör särskilt beaktas och skyddas.
- Vattenområden av stort värde för friluftslivet och fisket bör skyddas mot störande påverkan.
- Kommunen ska arbeta för att uppnå vattendirektivets krav och åtgärdsprogram.
- Kommunen ska fortsätta med underhållskalkning enligt kalkspridningsplan och efter resultat från kalkeffektuppföljningar.

Vattentornet i Ockelbo Foto: Anna Hansson

Beskrivning

Grundvatten och dricksvattenförsörjning

Inom Ockelbo kommun finns de största grundvattentillgångarna i de större grusåsarna som bildades under istiden. Grundvattentillgångarna finns i jordlagren och särskilt i de större isälvsavlagringarna. Dessa fungerar som naturliga filter och magasin för grundvattnet. De tre stora åsarna med isälvsavlagringar inom kommunen är Järboåsen, Åmotåsen och Enköpingsåsen (Ockelboåsen), se närmare beskrivning nedan. Huvuddelen av vatten-produktionen sker idag i Ockelboåsen.

SGU:s grundvattenkarta i skala 1:1 miljon ger en översiktlig bild över Sveriges grundvatten-tillgångar i berg och jord.

Vattendirektivet

EG:s ramdirektiv för vatten, Vattendirektivet, antogs av Europaparlamentet i december 2000. Syftet med direktivet är att upprätta en ram för skyddet av inlandsvatten, kustvatten och grundvatten. Syftet är också att skapa en helhetssyn i vattenvårdsarbetet och en samordnad vattenmiljöförvaltning inom EU. Vattendirektivet omfattar alla sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten.

En miljökvalitetsnorm (se mer under miljökvalitetsnormer för vatten) uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Det övergripande målet är att alla vatten-förekomster ska ha god vattenstatus år 2015, eller senast till år 2027. Detta gäller både biologiska och kemiska förhållanden i ytvatten samt en god grundvattenstatus. Normerna tillämpas till exempel när myndigheter och kommuner utövar miljötillsyn eller vid samhälls-planering.

Vattenmyndigheterna har tagit fram åtgärdsprogram för varje vattendistrikt som redovisar vad kommuner och myndigheter behöver göra för att distriktets vatten ska uppnå miljökvalitetsnormerna.

I åtgärdsprogrammet för Bottenhavets vattendistrikt 2009-2015 har kommunerna följande ansvar:

32. Kommunerna behöver, inom sin tillsyn av verksamheter och föroreningsskadade områden som kan ha negativ inverkan på vattenmiljön, prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

33. Kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.
34. Kommunerna behöver inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk status och god kvantitativ status.
35. Kommunerna behöver tillse att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m^3/dag, har god kemisk och kvantitativ status och ett långsiktigt skydd.
36. Kommunerna behöver utveckla sin planläggning och prövning så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds.
37. Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelserna, utveckla vatten- och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status eller god kvantitativ status.

Kommunal vattenförsörjning
Ansvarig för det kommunala dricksvattnet inom Ockelbo kommun är Ockelbo Vatten AB dotterbolag till Gästrike Vatten AB. Verksamhetsområden för den kommunala vattenförsörjningen omfattar större delen av tätorterna Ockelbo, Lingbo, Åmot och Jädraås. Vattenförsörjningen för centralorten Ockelbo sker från fyra brunnsområden belägna mellan Åmotsvägens korsning med väg 272 i norr och Rävbacken i söder. Vattentornet utgör reservoar för hela verksamhetsområdet. Vattentornet är beläget på Rävbacken i södra delen av verksamhetsområdet och har en höjd på 42 meter och en volym på 800 m^3.
Vattenförsörjning för Lingbo tätort sker dels från vattentäkt vid vattenverket på heden samt reservvattentäkt i centrum av tätorten.
Vattenförsörjning för Åmotsbruk sker från vattentäkter belägna vid Källänget och Svartandal.
Vattenförsörjning för Jädraås sker från vattentäkt belägen vid Jädraån nedströms från landsvägsbron.
Samtliga vattentäkter inom kommunens verksamhetsområden är grundvattentäkter och det finns 7 vattenverk:

Rabo vattenverk i Ockelbo består av 2 brunnar.
Vattenverk 8204 (Centrumhuset) i Ockelbo består av 1 brunn.
Säbyggeby vattenverk i Ockelbo består av 3 brunnar.

Rabo vattenverk, Vattenverk 8204 och Säbyggeby vattenverk försörjer tillsammans ca 2700 personer och har produktionsvolym, dvs mängd som pumpas ut från vattenverket på nätet, på ca 600 m^3/dygn.

Lingbo vattenverk består av 3 brunnar, försörjer ca 500 personer och har produktionsvolym på ca 70-90 m^3/dygn.
Källänget vattenverk i Åmot består av 3 brunnar, försörjer tillsammans med Svartandal ca 410 personer och har produktionsvolym på ca 70-90 m^3/dygn.
Svartandal vattenverk i Åmot består av 3 brunnar, försörjer tillsammans med Källäget ca 410 personer och har produktionsvolym på ca 10-20 m^3/dygn.
Jädraås vattenverk består av 1 brunn, försörjer ca 260 personer och har produktionsvolym på ca 40-50 m^3/dygn.

Enligt förslag till åtgärder till det regionala miljömålet grundvatten av god kvalitet bör kommunen år 2010 ha upprättat en vattenförsörjningsplan. Arbete med att ta fram en beredskapsplan för vatten pågår och beräknas att vara färdigställd under 2013.

Vattenskyddsområden

Vattenskyddsområden är ett viktigt skydd för att skydda och bevara vattentillgångar som används eller kan komma att användas för dricksvattenförsörjning. Det görs med stöd av 7 kapitlet i miljöbalken. När ett vattenskyddsområde bildas tar man fram föreskrifter som är anpassade till områdets behov och känslighet där det framgår vilka begränsningar som gäller till skydd för grundvattnet. Som grundregel gäller att hela tillrinningsområdet till vattenförekomsten bör utgöra vattenskyddsområde. Normalt inrättas ett brunnsområde, där endast vattenverksamhet får förekomma, samt en *primär skyddszon* och en *sekundär skyddszon* och vanligen också en *tertiär skyddszon*. Olika zoner har olika stränga föreskrifter.

Vattenskyddsområden är ett viktigt skydd för att skydda och bevara vattentillgångar som används eller kan komma att användas för dricksvattenförsörjning. Det görs med stöd av 7 kapitlet i miljöbalken. När ett vattenskyddsområde bildas tar man fram föreskrifter som är anpassade till områdets behov och känslighet där det framgår vilka begränsningar som gäller till skydd för grundvattnet.
Skyddet för vattentäkterna inom Ockelbo kommun behöver förbättras.
För vattentäkterna i Ockelbo samhälle finns vattenskyddsområden med föreskrifter från år 1985. En översyn av nuvarande vattenskydd bör göras.
Grundvattenförekomsterna i Ockelbo samhälle har otillfredsställande kemisk status på grund av för höga halter av bekämpningsmedel.

Reservvattentäkt för Ockelbo samhälle finns i Mo-Grindar, Mobyhed, (1) och är tänkt som framtida huvudvattentäkt. För Mobyhed bör en plan och strategi tas fram för att på sikt kunna starta upp vattentäkten. Ett utredningsområde för ett kompletterande brunnsområde finns ca 2 km norr om den nuvarande reservvattentäkten på Mobyhed och benämns Mobyhed Norra (2). Detta brunnsområde ligger alldeles intill Häbbergsmossen.
Nya föreskrifter bör upprättas för vattenskyddsområden för Ockelbo samhälle.
Vattenskyddsområde med föreskrifter bör upprättas för reservvattentäkten Mobyhed.
Yttre skyddsområden för vattentäkter finns med i fördjupningen över Ockelbo.
Reservvattentäkten och utredningsområdet finns med på miljö- och riskkartan.

För vattentäkterna i Lingbo finns vattenskyddsområde med föreskrifter från 1968. En översyn av nuvarande vattenskydd bör göras. Yttre skyddsområde för vattentäkten finns med i fördjupningen över Lingbo.

Vattentäkterna i Åmot och Jädraås saknar vattenskyddsområde och föreskrifter. I både Åmot och Jädraås finns problem med för höga halter av bakterier i råvattnet. I Åmot är det aktuellt med en ny vattentäkt (5) och utredning pågår. Se miljö- och riskkartan.
I Jädraås finns också förslag på område för ny vattentäkt, väster om Jädraås(4). Ett nytt utredningsområde (3) har även tagits fram söder om samhället. Se miljö- och riskkartan.

För mer exakt läge för utredningsområdena i Åmot och Jädraås samt förslag till skydds-område för befintliga vattentäkter, se fördjupningskartorna för Åmot och Jädraås. Befintliga vattentäkterna finns även med på miljö- och riskkartan.

I de södra delarna av Ockelbo kommun finns förslag på vattenskyddsområde Öjaren som ligger inom Sandvikens kommun. Det är en ytvattentäkt och markanvändningen kommer att påverkas inom Ockelbo kommun. Förslag på vattenskyddsområdet finns med på miljö- och riskkartan.

Grundvattnets sårbarhet, hotbilder och föroreningsrisker är många. För att öka säkerheten får tex ingen grustäktsverksamhet vara tillåten inom grundvattenförande åsars närområden. Ett antal vägar går igenom skyddsområden för vattentäkter. En olycka med farligt gods kan få förödande konsekvenser för en vattentäkt.

Vattenföreningar som försörjer fler än 50 personer
Det finns tre anläggningar inom Ockelbo kommun som betjänar mer än 50 personer. Dessa finns markerade på Miljö- och riskkartan.

1. Gammelfäbodarna
Gammelfäbodarnas vattenverk försörjer 36 fast boende och 56 fritidsboende. Vattentäkten är en grundvattentäkt och består av 6 stycken grävda brunnar.
2. Sunnanåsbo-Nordanåsbo
Sunnanåsbo-Nordanåsbo vattenverk försörjer ca 40 hushåll. Vattentäkten är en grundvattentäkt och består av en borrad brunn och en källa.
3. Åbyggeby
Åbyggeby vattenverk försörjer 28 hushåll och Åbyggeby landsbygdscenter med förskola och skola. Vattentäkten är en grundvattentäkt och består av 2 brunnar, en borrad och en grävd.

Enskild vattenförsörjning

Fastigheter utanför verksamhetsområdena för den kommunala vattenförsörjningen är hänvisade till att ordna vattenförsörjningen enskilt eller i gemensamhetsanläggningar.

Enligt definitionen i EUs dricksvattendirektiv är enskild vattenförsörjning vattenuttag för dricksvattenförsörjning som understiger 10 m^3 per dygn i genomsnitt eller betjänar mindre än 50 personer. Mindre vattenuttag, som används för kommersiell eller offentlig verksamhet, räknas dock ej till enskild vattenförsörjning. Ansvariga för den enskilda vattenförsörjningen är vanligtvis den enskilde fastighetsägaren.

Mindre gemensamhetsanläggningar inom Ockelbo kommun finns bland annat i Mo, Rabo, Gammelboning, Brattfors, Källsjön och Västerbo.

Vid Brunnsarkivet på SGU datalagras enskilda brunnsuppgifter. I det enskilda brunnsregistret finns uppgifter om enskilda brunnars läge och tekniska data såsom djup, jorddjup, foderrörslängd, dimensioner, vattenkapacitet och vad brunnen används till.

Flera undersökningar visar emellertid att det finns stora problem med vattenkvaliteten vid enskild vattenförsörjning, bl.a. förekomst av bakterier, höga radonhalter, höga halter av kväveföreningar, fluorid, salt grundvatten, vägsalt, tungmetaller och bekämpningsmedel.

Ytvatten
Ockelbo kommun tillhör Bottenhavets vattendistrikt som består av 23 huvudavrinningsområden.
Delområdet Gästriklands skogsvattendrag består av huvudavrinningsområdena Skärjån, Hamrångeån, Testeboån och Gavleån.
Inom Ockelbo kommun finns avrinningsområdena Hamrångeån, Testeboån och Gavleån.
I Bottenhavets vattendistrikts delområdesrapport för Gästriklands skogsvattendrag 2009-2015 finns mer information.

Det finns 226 sjöar och tjärnar som är större än 1 hektar i kommunen. Deras sammanlagda areal är ca 6300 hektar. Åar och bäckar i kommunen utgör en total längd av ca 250 km som är av en sådan storlek att de i någon mån kan tåla ett fiske. En fiskeplan för Ockelbo kommun upprättades år 2000. I fiskeplanen beskrivs ett stort antal av kommunens sjöar och vattendrag.

Ockelbo kommun är medlemmar i Gästriklands vattenvårdsförening. Gästriklands Vattenvårdsförening övervakar Gästriklands större sjöar, vattendrag och kustvatten sedan 1960-talet. Föreningen består av fyra kommuner och fjorton företag i Gästrikland. Under 2011 togs ett nytt program fram för den samordnade recipientkontrollen i Gästriklands sjöar, vattendrag och kustvatten. Recipientkontroll syftar till att belysa miljöeffekterna av utsläpp och föroreningar, undersöka samband mellan miljöns tillstånd och eventuella förändringar

som uppstått till följd av föroreningar samt ge underlag för att planera, utföra och utvärdera miljöskyddande åtgärder.

Kalkning
Kalkning är en metod för att motverka de skador försurningen orsakat växt- och djurlivet i sjöar och vattendrag. I Gävleborg har arbetet med att motverka försurningen pågått under de senaste 30 åren. Kalkningen i Ockelbo kommun påbörjades år 1984 med syfte att bland annat rädda hotade arter som flodkräfta och flodpärlmussla. Kalkning har utförts och utförs i sjöar, vattendrag och våtmarker. I dagsläget i Gävleborgs län kalkas ungefär en fjärdedel av de sjöar som kalkades från början. I enbart 3 åtgärdsområden i Ockelbo kommun pågår det en aktiv kalkning idag. Dessa åtgärdsområden är Tansbäcken, Moån och Vrångån. I övriga åtgärdsområden är kalkningen avslutad eller är satt på kalkuppehåll.

G-OMRÅDEN, områden med grundvattentillgångar

G1 JÄRBOÅSEN (JÄDRAÅS)

Järboåsen följer Jädraåns dalgång som sträcker sig från Ivantjärnsheden i söder förbi Jädraås samhälle och till sjön Mellan-Jädern i norr. Kring Järboåsen finns bland annat allmänna och enskilda vägar, Jädraås samhälle, enstaka bostadsfastigheter och fritidshus och Jädraås-Tallås museijärnväg.
Enligt SGU:s grundvattenkarta är uttagsmöjligheterna som störst i söder vid Ivantjärnsheden och norr om Jädraås tätort.

Rekommendationer

Grundvattentäkterna ska skyddas.
Ingen miljöstörande verksamhet får ske i närheten av grundvattentäkterna. Det åligger verksamhetsutövaren att söka nödvändiga tillstånd.
Samtliga grundvattenreserver ska skyddas.
Det är av största vikt att grundvattentillgångarna bevaras och skyddas från yttre påverkan.
Grundvattentillgångarna ska värnas och restriktivitet ska råda för nyetablering av bebyggelse eller annan markpåverkan.

G2 ÅMOTÅSEN

Åmotåsen är som en biås till Enköpingsåsen. Den sträcker sig från Ol-Larsbergen upp längs Testeboåns dalgång upp till Åmot samhälle och vidare upp längs Bresiljeån. Kring Åmotåsen finns bland annat allmänna och enskilda vägar, Åmots samhälle, enstaka bostadsfastigheter och fritidshus.
Enligt SGU:s grundvattenkarta är uttagsmöjligheterna som störst söder om Åmot samhälle.

Rekommendationer

Grundvattentäkterna ska skyddas.
Ingen miljöstörande verksamhet får ske i närheten av grundvattentäkterna. Det åligger verksamhetsutövaren att söka nödvändiga tillstånd.
Samtliga grundvattenreserver ska skyddas.
Det är av största vikt att grundvattentillgångarna bevaras och skyddas från yttre påverkan.
Grundvattentillgångarna ska värnas och restriktivitet ska råda för nyetablering av bebyggelse eller annan markpåverkan.

G3 ENKÖPINGSÅSEN, lokalt benämnd OCKELBOÅSEN

Åsen går igenom hela kommunen i nord sydlig riktning och passerar orter som Ockelbo och Lingbo. Det är en av mellersta Sveriges längsta åsar. Åsen går från att vara knappt märkbar i sydost till att vara högre med tydlig rygg i sträckan mellan Ockelbo och Mo. Därefter är åsen knappt skönjbar för att i höjd med Lingbo återkommer med en tydlig åsform som fortsätter norrut till kommungränsen. Väg 272 går större delen av sin sträckning på åsryggen. Vägens sträckning är gammal och gör körupplevelsen till något speciellt.
Enligt SGU:s grundvattenkarta är uttagsmöjligheterna som störst kring Ockelbo samhälle och upp till Hedsjön samt kring Lingbo samhälle.

Rekommendationer

Grundvattentäkterna ska skyddas.
Ingen miljöstörande verksamhet får ske i närheten av grundvattentäkterna. Det åligger verksamhetsutövaren att söka nödvändiga tillstånd.
Samtliga grundvattenreserver ska skyddas.
Det är av största vikt att grundvattentillgångarna bevaras och skyddas från yttre påverkan.
Grundvattentillgångarna ska värnas och restriktivitet ska råda för nyetablering av bebyggelse eller annan markpåverkan.

5.1.1.10 KRETSLOPP
AVLOPP, DAGVATTEN, AVFALL OCH ÅTERVINNING

MÅL

- Ett långsiktigt mål är att behandlat slam från reningsverk och trekammarbrunnar ska föras in i ett kretslopp, under förutsättning att långsiktig anrikning av tungmetaller i jorden och övriga skador på flora och fauna inte förekommer.

- Uppsatta mål och åtgärder i Renhållningsordningens avfallsplan ska följas.

- En VA-plan bör upprättas

- En utvidgning av verksamhetsområde för kommunalt avlopp ska eftersträvas.

- Genomgång och inventering av enskilda avlopp ska fortgå tills samtliga bristfälliga avlopp är åtgärdade med hänvisning till de kommande lokala miljömålen.

- Lokalt omhändertagande av dagvatten ska kombineras med nödvändiga reningsåtgärder så nära källan som möjligt.

Beskrivning

Ett kretslopp innebär att material, ämnen, varor, tjänster och annat cirkulerar. Ett kretsloppstänkande är hållbart. Motsatsen är linjära flöden som innebär att vi tar från jordens resurser, använder dem, förbrukar dem genom konsumtion och sedan kasserar det som blir kvar.

En kretsloppsanpassning av avloppshanteringen är ett led i arbetet för långsiktig hållbarhet. Kretsloppsanpassad avloppsrening betyder att näringen inte rinner ut i vattendragen, utan återförs till odlad mark. Ett problem är dock att de föroreningar och oönskade ämnen som leds till avloppet försvinner inte utan stannar kvar i kretsloppet, vilket ger en mycket skiftande kvalité på spillvatten och slam.
Återvinning är tillvaratagande av material från avfall. Återvinning är i allmänhet en föredragen metod när det gäller att behandla avfall. Aluminium, glas, kartong, papper och plast är exempel på material som kan återvinnas.

Avlopp

Kommunalt avlopp

Miljöbalken är den övergripande miljölagstiftningen som reglerar all verksamhet som påverkar miljön, t.ex. utsläpp av avloppsvatten. Lagen om allmänna vattentjänster reglerar kommunens ansvar för att ordna vatten och avlopp. Inom kommunens verksamhetsområden för avlopp är kommunen skyldig att ordna med avloppsförsörjning. Ansvarig för det kommunala avloppsnätet inom Ockelbo kommun är Ockelbo Vatten AB dotterbolag till Gästrike Vatten AB. Reningen av spillvattnet sker i sex reningsverk.

Ockelbo reningsverk
Anläggningen är belägen på fastigheten Prästbordet 1:48. Reningsverket är dimensionerat för en anslutning av 3500 personekvivalenter samt för industriellt avloppsvatten motsvarande ca 1300 personekvivalenter, det vill säga total anslutning 4800 personekvivalenter. Aktuell anslutning är 2600 personekvivalenter och ca 150 personekvivalenter från industrin samt externslam år 2010 på totalt 682 m^3/år. Recipient för renat avloppsvatten är Testeboån.

Personekvivalent, pe, anger den genomsnittliga mängd föroreningar i avloppsvatten som en person ger upphov till per dag. Den mängd organiska substanser som en person ger upphov till per dag är proportionerlig till övriga föroreningar som fosfor och kväve.

Gammelfäbodarnas reningsverk
Anläggningen är belägen på fastigheten Sunnanåsbo 1:24. Reningsverket är dimensionerat för en anslutning av 385 personekvivalenter. Aktuell belastning är 85 personekvivalenter. Recipient är Testeboån.

Åbyggeby reningsverk
Anläggningen är belägen på fastigheten Åbyggeby 11:2. Reningsverket är dimensionerat för en anslutning av 45 personekvivalenter. Aktuell belastning är 41 personekvivalenter. Recipient är Testeboån.

Jädraås reningsverk
Anläggningen är belägen på fastigheten Jädraås 1:104. Reningsverket är dimensionerat för en anslutning av 400 personekvivalenter. Aktuell belastning är ca 40 personekvivalenter. Recipient är Jädraån.

Åmot reningsverk
Anläggningen är belägen på fastigheten Valhalla 1:69. Reningsverket är dimensionerat för en anslutning av 760 personekvivalenter. Aktuell belastning är ca 300 personekvivalenter. Recipient är Testeboån.

Lingbo reningsverk
Anläggningen är belägen på fastigheten Fallet 6:2. Reningsverket är dimensionerat för en anslutning av 800 personekvivalenter. Aktuell belastning är 156 personekvivalenter. Recipient är Öratjärnsbäcken som mynnar i sjön Lingan.
För Lingbo reningsverk måste det på sikt tas ett större grepp på spillvattensituationen.

Planer finns på att utvidga verksamhetsområdet för kommunalt avlopp inom Ockelbo kommun. En utveckling av detta är etappvis utvidgning och utifrån de befintliga systemen.

Enskilda avlopp

Enskilda avlopp kallas de avloppsanläggningar som inte är anslutna till ett kommunalt reningsverk eller annat större gemensamt reningsverk. Fastigheter med indraget vatten är skyldiga att ha en fungerande och godtagbar avloppsanläggning. En enskild avloppsanläggning består generellt av slamavskiljning med ett efterföljande reningssteg. Utsläpp av avloppsvatten kan påverka både ytvatten och grundvatten. De enskilda avloppen står för en stor del av läckaget av näringsämnen och bidrar exempelvis till igenväxning av våra sjöar och vattendrag. Enskilda avlopp innebär också en stor risk för spridning av bakterier, virus och andra skadliga ämnen. Avloppsvatten kan t.ex. förorena både egen och grannars dricksvattentäkt och ge upphov till störande lukt.

Miljöbalken reglerar hur avloppsvatten ska tas omhand. Naturvårdsverket har gett ut allmänna råd om små avloppsanordningar (NFS 2006:7) som anger vilka krav som är rimliga att ställa på avlopp för upp till 25 personer. De allmänna råden bygger på funktionskrav och anger vilken rening anläggningen ska klara. Funktionskraven finns i två nivåer: normal nivå, som gäller i de flesta fall, och hög nivå, som gäller i särskilt känsliga områden. I Ockelbo kommun krävs hög skyddsnivå inom:

- Kommunens vattenskyddsområden och reservvattentäkter (både för hälsoskydd- och miljöskyddsaspekt)
- Områden kring större enskilda gemensamma vattentäkter (både för hälsoskydd- och miljöskyddsaspekt)

- 100 meter från strandlinjen till sjöarna (miljöskyddsaspekt)
- 100 meter på båda sidor om åar och bäckar (miljöskyddsaspekt)
- Skyddsvärda områden (miljöskyddsaspekt)
- 200 meter från offentliga badplatser (hälsoskyddsaspekt)

Normal skyddsnivå krävs det i de områden i Ockelbo kommun som inte innefattas av hög skyddsnivå.
Inventering och krav på förbättringar av enskilda avlopp pågår i kommunen. Projektet Rent Vatten har startats för att effektivisera arbetet med inventeringen. Inventeringen har startats längs Testeboån eftersom den är högt prioriterad och kommer därefter att fortsätta områdesvis till samtliga bristfälliga avlopp i kommunen är åtgärdade.

Dagvatten

Dagvatten är regnvatten, smältvatten och spolvatten som rinner av från exempelvis vägar och hustak, som inte tränger ned i marken utan avrinner på markytan. Rent dagvatten kan vara en resurs i grönområden och parkmiljöer som dammar och bäckar, det kan också vara en biologisk resurs som förbättrar livsmiljön för vattenkrävande växter och djur.
Dagvatten kan förorenas av bland annat trafik, koppartak, förzinkade stolpar, grönytor besprutade med bekämpningsmedel mm och kan innehålla tungmetaller, oljor, organiska miljögifter och näringsämnen. Dagvatten som avleds inom detaljplan, som inte görs enbart för en viss eller vissa fastigheters räkning, är i miljöbalken definierat som avloppsvatten och utsläpp av sådant dagvatten är därmed miljöfarlig verksamhet. Sådant dagvatten får inte släppas ut utan förgående rening om utsläppet inte kan göras utan risk för olägenhet för hälsa eller miljö.
I Lagen om Allmänna vattentjänster görs en vidare definition om när dagvatten är att betrakta som avloppsvatten. Nämligen när dagvatten avleds från samlad bebyggelse. Det vill säga inget krav om detaljplan. Med samlad bebyggelse avses 10-20 fastigheter.

Bebyggda områden som byar och samlad bebyggelse har oftast ett utbyggt ledningsnät för effektivt avledande av dagvattnet från området. I Ockelbo kommun sker omhändertagande av dagvatten lokalt och en stor del av dagvattnet i Ockelbo når sjöar och vattendrag, utan extra reningsåtgärder.

.
Vid vissa intensivare regn eller snabb snösmältning hinner inte vattnet infiltrera i marken. Vid sådana tillfällen kan problem uppstå som översvämningar eller att vattnet söker sig andra, icke önskvärda vägar och kan skada byggnader och infrastruktur.

Avfall och återvinning

Gästrike Återvinnare är ett kommunalförbund, vars uppgift är att ansvara för insamling, behandling, planering och information när det gäller hushållsavfall i kommunerna Ockelbo Gävle, Hofors, Sandviken och Älvkarleby.

I Miljöbalken och Renhållningsordningen 2011–2020 regleras hur renhållningsfrågorna skall hanteras i kommunen. Renhållningsordningen är ett styrande dokument för avfallshanteringen i Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandviken och Älvkarleby kommun. Renhållningsordningen består av föreskrifter och avfallsplan.

Det bästa ur miljösynpunkt är att undvika att avfall alls uppkommer, det vill säga att förebygga avfall. Enligt EU:s avfallsdirektiv ska förebyggande prioriteras högst i lagstiftning och politik som rör avfall. I Renhållningsordningens avfallsplan är ”Förebygga avfall” ett av tre målområden. De andra två målområdena är att säkra hanteringen av farligt avfall och ta till vara avfall som resurs - återvinning.

I Ockelbo kommun finns sju återvinningsstationer, utplacerade i Lingbo (Fallvägen), Åmot (Konsum), Jädraås (lokstallet), Marstrand, Sjöängsvägen (Uret-centrumhuset), Hamrångevägen och Ockelbo Återvinningscentral. Förpackningar av plast, metall, glas, kartong och papper lämnas till återvinningsstationerna för att sedan återvinnas. Dessa underhålls av Förpacknings- och tidningsinsamlingen. Utifrån en GIS-analys av var återvinningsstationer finns och var människor bor har Gästrike Återvinnare identifierat tänkbara behov av platser för nya återvinningsstationer. Utifrån resultatet skulle det finnas ett behov av en ny återvinningsstation vid någon strategisk väg kring Åbyggeby.

I Ockelbo kommun finns en återvinningscentral, på Hamrångevägen 19A. Där sker grovsopsinsamling av så kallat grovavfall, farligt avfall, elavfall, trädgårdsavfall med mera. Det är ej aktuellt med någon ytterligare återvinningscentral i Ockelbo kommun. Däremot kan mobila lösningar i byarna utvecklas på sikt.

5.1.1.11 TÄKTVERKSAMHET OCH MINERALFÖREKOMSTER

MÅL

- Kommunen ska verka för att inga nya naturgrus- eller torvtäkter tillkommer.

- Vid konflikt mellan täktverksamhet och andra intressen som vattenförsörjning, skogsbruk, rörligt friluftsliv, kulturminnesvård, landskapsbild, naturvård, fiske och bebyggelse ska alltid de senare prioriteras.

- Behovet av fyllnadsmaterial ska uppfyllas med bergkross.

Ormtjärn, Bergvik Skog ABs husbehovstäkt, nordväst om Åmot

Beskrivning

Begreppet täkt innefattar bland annat brytning och bearbetning av berg, naturgrus och andra jordarter. Täktverksamhet genom uttag av berg, grus, sten, sand, lera, torv eller andra jordarter är tillståndspliktigt enligt Miljöbalken. Det är länsstyrelsen som är tillståndsgivare. Tillstånden för täktverksamheterna är tidsbegränsade och kan ändras över tid. Mindre husbehovstäkter till en nedre gräns handläggs via anmälningsplikt av kommunerna.

Inom Ockelbo kommun görs det största uttaget av material ur bergtäkter. Uttag görs även från grus- och moräntäkter. Inga torv- eller matjordstäkter förekommer. Nuvarande täkter är Hedsjön (berg/grus), Häbberg (berg/grus/morän), Silverkällan (grus), Ol-Larsbergen (morän), Lickolamp (berg/morän), Ormtjärn (berg/morän) och Oxmuren (berg /morän). Täkterna finns markerade på miljö- och riskkartan.

Mineralförekomster
Det finns ett antal mineraliseringar i nordöstra samt centrala delen av kommunen såsom Lappåsen (Fe, V), Bloms gruva (Fe), Örntjärnen (Cu) och Lappboviken (Fe).
Inom kommunen finns även intressanta fyndigheter av industrimineral, Spattgruvan (kvartz och feldspat), Bredtjärnen (kvartz) samt Mörteboklicken (feldspat).
Tre gällande undersökningstillstånd finns i de västra delarna av kommunen: Björnbackberget nr 1 (Pb), Holmsjöberget nr 1 (Ni) och Ottopottotjärnen nr 1 (Zn). Där pågår

undersökningsarbeten som eventuellt kan leda till framtida gruvbrytning.
Dessa områden finns med på miljö- och riskkartan. För mer information om områdena se SGU:s hemsida.

Rekommendationer

Skyddsområden för vattentäkter och tillrinningsområden för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning undantas helt från täktverksamhet.
Stor restriktivitet mot att ta i anspråk grusåsar.

5.1.1.12 ENERGI

MÅL

- Förbrukning av fossila bränslen ska minska.

- Resurssnålt boende ska stimuleras.

- Transportarbetet i samhället ska minimeras.

- Energiproduktion ska i möjligaste mån ske lokalt.

- Kommuninnevånare, företag och intressenter ska hållas informerade i energifrågor.

- Kommunala förvaltningar och bolag ska fungera som inspirationskällor och föregångare inom energiarbetet.

- Ställningstaganden i den tematiska översiktsplanen för vindkraft ska gälla.

- Nya kraftledningar bör markförläggas där så är möjligt

Ockelbo fjärrvärme med vindkraftverk på bergen i söder Foto: Erik Andersson

Beskrivning

I Ockelbo kommun skall energisystemet vara säkert och långsiktigt hållbart, vilket innebär att energin används effektivt och utgår från förnyelsebara energikällor. Kommunens målsättning är att långsiktigt trygga energiförsörjningen för de som bor och verkar i kommunen samtidigt som man strävar efter att begränsa utsläpp av koldioxid från fossila bränslen. Kommunen har en energiplan från 1987 vilken är inaktuell. Ny energiplan bör tas fram snarast. Kommunen har tagit fram en Energieffektiviseringsstrategi som ska visa på hur kommunen kan effektivisera användningen av tillgänglig energi. Strategin antogs mars 2011 av Bygg- och miljönämnden.

Kommunerna ska enligt *Lag om kommunal energiplanering* främja hushållning med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel. Planen är tänkt att revideras varje mandatperiod då nya delmål och åtgärder formuleras.

Växthuseffekten är i sig inte ett miljöproblem, den är en förutsättning för att liv ska kunna existera på jorden. Istället är det den snabba ökningstakten av växthuseffekten under 1900-talet som är ett miljöproblem. Under de senaste 150 åren har atmosfärens halter av växthusgasen koldioxid vuxit med 30 % på grund av utsläpp orsakade av mänskliga aktiviteter. Jordens medeltemperatur har ökat med en halv grad under 1900-talet, men de senaste 25 åren har ökningen accelererat. Den viktigaste växthusgasen som människan bidrar med genom olika verksamheter är koldioxid. Andra gaser som bidrar till växthuseffekten är metan, dikväveoxid, marknära ozon samt de s.k. industrigaserna. Koldioxid är det största problemet eftersom det utgör så stor del av utsläppen. Utsläppen kommer främst från förbränning av fossila bränslen inom olika sektorer.

I Ockelbo kommun skall energisystemet vara säkert och långsiktigt hållbart, vilket innebär att energin används effektivt och utgår från förnyelsebara energikällor. Kommunens målsättning är att långsiktigt trygga energiförsörjningen för de som bor och verkar i kommunen samtidigt som man strävar efter att begränsa utsläpp av koldioxid från fossila bränslen. Kommunen har en energiplan från 1987, vilken är inaktuell. En ny energiplan bör upprättas enligt Lag om kommunal energiplanering.
Som en del i energiarbetet har kommunen tagit fram nulägesanalys, mål och handlingsplan över Ockelbo kommun som offentlig förvaltning samt för hel- och majoritetsägda bolag. Strategin antogs i mars 2011 av Bygg- och miljönämnden.
Länsstyrelsen Gävleborg beslutade i april 2011 om nya klimat- och energimål för länet. Den övergripande visionen är att år 2050 är Gävleborgs län klimatneutralt
och varje länsinvånare bidrar med max 2 ton växthusgaser per person och år. Ockelbo kommun arbetar mot att nå länets klimat- och energimål, och kommer att bidra starkt till att uppnå målen för förnybar energi, främst genom vindkraftsetableringarna i kommunen.

Vindkraft
De ställningstaganden som gjordes i den tematiska översiktsplanen för vindkraft ska gälla. Intresseområden för vindkraft redovisas på rekommendationskartan och mark- och vattenanvändningskartan.

Stamstation Grönviken
Strax väster om Lingbo har Svenska Kraftnät tillsammans med Fortum för avsikt att uppföra en mottagningsstation för den vindkraftsel som produceras i närområdet.
Stationen byggs för att transformera om inkommande 130 kV, som produceras i vindkraftparkerna, till 400 kV som därefter ska överföras på det intilliggande 400 kV-stamnätet till konsumentleden i övriga Sverige. Se fördjupningskarta Lingbo , verksamhetsområde 5.

Kraftledningar
Utbyggnaden av vindkraften innebär att kraftledningar måste byggas som transfererar energin från produktionsstället, vindkraftverken, till konsumenterna. Flertalet av dessa kraftledningar är 130 kV ledningar som byggs med s.k. portalstolpar. Kraftledningarna kommer i flera fall att gå genom mark som inte tidigare har utnyttjats för ledningar av den här typen. Ledningsgatorna gör ingrepp i naturen då de förutom plats för själva kraftledningen även ska ha en trädfri zon på vardera sidan av kraftledningen. Ockelbo kommun anser att ledningar så långt det är möjligt ska markförläggas med kabel.
Kraftledningar orsakar störningar av tre slag
– Buller vid fuktig väderlek.
– Spänningsfält som kan ge skador.
– Påverkan på landskapsbild och markanvändning.

Svenska Kraftnät har rekommenderade minsta avstånd till sina kraftledningar för att säkerställa att magnetfältsnivån inte överstiger de rekommenderade riktvärden på 0.4 mikrotesla de tillämpar.
Bebyggelse där människor varaktigt vistas bör inte lokaliseras närmare kraftledning än:
- 400 kV 130 meter
- 220 kV 80 meter
Prövning får dock ske i varje enskilt fall.

Enligt ELSÄK-FS 2010:1 ska det dock alltid minst vara ett horisontellt avstånd i meter mellan fasledare och närmaste byggnadsdel enl. tabellen nedan.

Område	Nominell spänning	Vid Vindstilla	Vid största förekommande utsvängning, med S avses spänningstillägg ca 0,7cm/kV.
Område med detaljplan	>1 och ≤ 55 kV	5	3
	>55 kV	10	3 + S
Område utan detaljplan	>1 och ≤ 55 kV	5	3
	>55 kV	5 + S	3 + S

Andra kriterier som är avgörande för avstånd mellan spänningsförande ledare och riskobjekt är minsta horisontella avstånd i meter till ett område med explosionsrisk.

Konstruktionsspänning kV	Avstånd till ett riskområde med brandfarlig vara med hänsyn till risken för elektrostatisk uppladdning	Avstånd till ett förråd med explosiv vara
12,0–72,5	15	50
82,5	30	50
145–170	30	100
245	45	100
420	60	100

Som framgår av tabellerna ovan är det olika avstånd som gäller för olika typer av verksamhet. Dock gäller alltid ELSÄK-FS 2010:1.

Fjärrvärme
Fjärrvärme består oftast av flera olika energislag. Fjärrvärmens utveckling är en betydelsefull faktor för utnyttjande av alternativa energiformer i bostadsuppvärmning i kommunen.
Knappt hälften av kommunens totala bostadsbestånd är uppvärmt via fjärrvärmenätet.
De flesta av dessa bostäder är i flerbostadshus, medan småhus ofta har andra uppvärmningslösningar. Konverteringar till fjärrvärme har stor betydelse ur miljösynpunkt eftersom konverteringen ofta innebär en övergång från oljeuppvärmning till en uppvärmning i huvudsak baserad på förnyelsebar energi.
Bionär AB förfogar över ett värmeverk inom fjärrvärmesystemet, centralt placerat i Ockelbo.

Rekommendationer

Det är av stor vikt att användningen av fossila bränslen minskas såväl inom transportsektorn som för uppvärmning av bostäder och lokaler.
Vid planering och byggande av bostäder och lokaler ska de normer som är satta av lagstiftaren följas.

5.1.2. BEBYGGELSEUTVECKLING OCH BEVARANDE
Mål och rekommendationer

5.1.2.1 MARK- OCH PLANBEREDSKAP

Samhällsutvecklingen sker idag mycket snabbt vilket innebär att befintliga områdesplaner, numera sk fördjupade översiktplaner, ej längre föreslås gälla utan om behov uppstår får frågan åter aktualiseras. Se även under 5.1.2.2 Ö-områden för mer information.
Detaljplaner bör upprättas i samband med eventuella nyetableringar och andra förändringar. Stora svårigheter föreligger att på förhand detaljplanera och risken är stor att detaljplane-processen måste tas om.
Viss mark- och detaljplaneberedskap finns dels genom att verksamheter försvunnit och befintliga lokaler kan återanvändas dels genom att vissa områden redan detaljplanelagts.

Planeringsresurser
Det synes angeläget att kommunen har planeringsresurser för att snabbt kunna ta fram i första hand detaljplaner och eventuellt även fördjupade översiktsplaner som aktualiseras av förändrad och ny verksamhet mm.

5.1.2.2 BOSTADSBEBYGGELSE, Ö-OMRÅDEN, S-OMRÅDEN SAMT LIS-OMRÅDEN

MÅL

- Ett kretsloppsanpassat boende till rimliga kostnader som uppfyller baskraven på en god bostadsmiljö för alla.

- En helhet eftersträvas där boende, arbete, kommunal service och kommersiell basservice finns i närområdet.

- Kommunen i dialog med fastighetsägare och byggherrar verkar för en lägenhets-sammansättning som möjliggör en bra bostad till en rimlig kostnad för alla i samhället.

- Tillgänglighet och utformning av bostäderna och områdena skall vara sådan att kvarboende är möjligt i stor del av livets olika skeden.

- Nya bostäder skall placeras i bra kollektivtrafiklägen eller på sådana platser att de förstärker underlaget för kollektivtrafik för befintliga bostäder.

- Nya bostäder i samhällena skall placeras inom ett acceptabelt cykelavstånd till centrum.

- Omvandling av befintlig bebyggelse från annan inte längre aktuell eller inte lämplig verksamhet till bostäder i framförallt centrala lägen bör uppmuntras.

- Gemensam regional bostadsmarknad.

- Förutsättningar för strandnära bostadsbebyggelse utreds såväl i tätorter som utanför.

- Ett program för attraktivt boende utarbetas.

- Konsekvenser av framtida rivningar skall beakta samhällsstruktur, kulturvärden mm.

- Restriktivitet skall råda vad avser oplanerad bebyggelse i tätorternas randzon med hänsyn

till tätortens behov av friluftsliv och expansionsområden. I de mindre orterna ska dock kompletteringar längs befintliga vägar ses som en lämplig möjlighet och ett alternativ till nya exploateringsområden.

- Vid lokalisering av ny bebyggelse och nya verksamheter skall störande buller och luftföroreningar minimeras.

Bostadsbebyggelse

Som riktmärke för lokalisering av all tillkommande bostadsbebyggelse bör gälla att rimliga möjligheter finns att tillgodose de boendes behov av samhällsservice. Sådan service kan t ex vara barnomsorg, skolor, hemtjänst mm.
Varje kommun har enligt lag ansvar för att planera bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Kommunen tog 2006 fram ett Kommunalt bostadsförsörjningsprogrammet, KBP. Programmet gäller 2006 – 2026 och skall utgöra ett underlag för bostadsbyggandet och visa på lämpliga områden för utbyggnad av både bostäder samt för verksamheter.
Kommunen bör ha en god mark- och planberedskap för framtida bostadsbebyggelse i Ockelbo, Lingbo, Jädraås och Åmot.

En restriktiv hållning bör tillämpas avseende oplanerad randbebyggelse i direkt anslutning till kommuncentrum.

Tillkommande bebyggelse utanför planlagda områden bör i möjligaste mån lokaliseras i anslutning till befintliga bebyggelsegrupperingar längs kommunikationsleder med på sikt godtagbar trafikservice. I områden med långa avstånd till viss grundservice bör en restriktiv bedömning gälla för tillkommande bebyggelse.

Fritidsbebyggelse

Vid konflikt mellan fritidsbebyggelse och jordbruk, skogsbruk, rörligt friluftsliv, kulturminnesvård, landskapsbild, naturvård samt fiske skall ej fritidsbebyggelsen prioriteras. Fritidsbebyggelse bör ej tillåtas i kommuncentrums utkanter då en tätortsutbyggnad kan försvåras.

Inom de större sammanhängande skogarna med vildmarkskaraktär bör spridd fritidsbebyggelse undvikas. Mindre, koncentrerade grupper kan övervägas, men får prövas från fall till fall.

Ö- OMRÅDEN, OMRÅDEN DÄR FÖRDJUPADE STUDIER SKER

Fördjupade översiktsplaner redovisar allmänna intressen och är inte juridiskt bindande. Planerna antas av kommunfullmäktige och ingår som delar i den kommunomfattande översiktsplanen.

Nedan följer en förteckning över gällande översiktsplaner i Ockelbo kommun, med förslag till åtgärder.

- Ockelbo kommun antog sin kommunomfattande översiktsplan 1990-11-20. Planen innehåller fördjupningsområden i tätorterna Ockelbo, Jädraås, Lingbo och Åmot. Denna upphör att gälla i och med denna nya översiktsplans ikraftträdande.

I gällande kommunomfattande översiktsplan redovisas fördjupade översiktsplanerna för Lingbo, Åmot och Vallsbo- Pålmyra- Gammelfäbodarna som gällande.
Med hänsyn till sin aktualitet föreslås **följande översiktsplaner upphöra att gälla:**

- Ockelbo tätort och hela tätortsområdet 1980-04-28
- Lingbo 1979-06-18
- Åmot 1977-06-27

- Jädraås 1980-04-28 och
- Vallsbo- Pålmyra- Gammelfäbodarna 1982-04-26.

Förslag finns även upprättade för Vittersjön och för sjön Mångeln. De har ingen juridisk status.

Följande översiktsplan föreslås fortsätta gälla:

- Tematisk översiktsplan vindkraft

Fördjupningsområden

För tätorterna Ockelbo, Jädraås, Lingbo och Åmot finns sedan tidigare fördjupningsstudier i öp 90.
Planerna har i vissa delar blivit inaktuella och nya fördjupningsstudier har nu skett.
I samband med arbetet för den kommunomfattande översiktsplanen har det framkommit behov av att även ta ställning i eller väcka en del strategiska frågor som berör tätorterna. Dessa principiella överväganden får sedan tjäna till ledning för framtida fördjupade översiktsplaner som utarbetas.

Ö I OCKELBO

Ockelbo marknad Foto: Mats Ökvist

Beskrivning

Bakgrund
I tätorten är bebyggelsen väl samlad utmed väg 272. Historiskt har bebyggelsen legat samlad kring järnvägstationen och kring åsen både norr och söder om Testeboån.

Befolkning
Ockelbo tätort har ca 2700 invånare. Befolkningsutvecklingen har varit vikande sedan 1995.

Service
Centralorten har ett relativt gott utbud av butiker och serviceinrättningar för att fylla kommuninnevånarnas behov. Här finns banker, två matvarubutiker, systembolag, kläd- och skoaffär, optiker och restauranger mm. Näringslivet är differentierat och relativt stabilt. Offentlig service finns i form av försäkringskassa, vårdcentral, bibliotek, skolor och daghem mm.
Ockelbo som pendlingsort har kommit att bli än mer accentuerad med X-trafiks satsning på regionala snabbtåg.

Analys
Planfrågor i Ockelbo har sedan lång tid varit intimt förknippade med väg- och järnvägsfrågor. En ny sträckning av länsväg 272 och dess anslutningar har ägnats mycket arbete.
Ett genomförande av en långsiktigt bra lösning för väg- och järnvägstrafiken genom Ockelbo är mycket väsentlig för att skapa en god miljö i hela Ockelbo tätort.
Övriga frågor som är angelägna för Ockelbo tätort är att ta ställning till områden för fortsatt bostadsbebyggelse.
Vid exploatering av områden som berör riksintresset för kulturminnesvård krävs extra hänsyn och samråd med Länsstyrelsen.
Med hänsyn till samhällets framtida möjlighet till utbyggnad utreds alternativa nya vattentäkter norr om samhället då idag flera vattentäkter är belägna under Ockelbo samhälle.

I princip samtliga bostadsområden som redovisas i KBP finns med i detta planförslag bortsett från Marstrandsområdet och någon enstaka strötomt. Planförslaget omfattar ytterligare områden.

Förslag till bebyggelseområden
Flera föreslagna bebyggelseområden är belägna inom riksintresse för kulturminnesvård. Områden som helt eller delvis är belägna inom riksintresset redovisas med*. Riksintressegränsen är endast ungefärlig och vidare studier krävs.

Bostäder, B-områden
För **Ladugårdsgärde*(1)** finns detaljplan upprättad och området byggs sakta ut.
För **området mellan Vigatan och Bromsvägen*(2)** finns plats för bostäder väster om förskolan. Området är populärt som utflyktsmål för förskolan och viss konflikt finns mellan olika intressen. Eventuell utbyggnad måste föregås av upprättande av detaljplan.
I kv. **Hästen(3)** medger befintlig detaljplan utbyggnadsmöjlighet för uppförandet av flerbostadshus. Området är mycket intressant för bostäder och bör ha goda förutsättningar att genomföras. Öster om kv. Hästen, i **kv. Stallet*(3)** medger del av befintlig detaljplan uppförande av garagebyggnad. Området är även lämpligt för bostadsbebyggelse men då måste gällande detaljplan omarbetas.
För **Tors Änge*(4)** finns detaljplan upprättad som medger uppförande av ett 20-tal bostäder, dock har ingen etablering skett i området. 3 tomter är avstyckade och bör vara byggbara med tämligen kort varsel.
För området **Näsbacken*(5)** finns ett program till detaljplan framtagen. Området bedöms som mycket intressant för exploatering med bostadsbebyggelse. Hänsyn ska tas till natur- och kulturvärden som finns på Näsbacksudden. Eventuell konflikt med jordbruksmarken får prövas i detaljplan.
Inom **Åbacka(6)** har viss nyetablering skett efter att detaljplan upprättats. Området har stor potential för en fortsatt utbyggnad.
Ingen detaljplanering har genomförts för **Södra Rävbacken(7)** men området kvarstår som intressant för bostadsbebyggelse. Detaljplan måste upprättas.
I **Tegelbruket(8),** delen väster om gamla Kråkbanan, ges möjlighet bygga bostäder tillsammans med verksamhet som inte stör omgivningen. Detaljplan måste upprättas.
Öster om Wij trädgårdar*(9) har planer på bostäder funnits. Området är fortsättningsvis intressant för bostäder. Detaljplan måste upprättas. Eventuell konflikt med jordbruksmarken får prövas i detaljplan.
Söder om gamla Apoteket*(10) medger gällande detaljplan uppförande av byggnad för centrumverksamhet, samlingslokal. Området kan vara intressant för bostäder, en förutsättning är att detaljplanen revideras.
Restriktivitet skall råda vad avser oplanerad bebyggelse i tätortens randzon med hänsyn till Ockelbos behov av friluftsliv och expansionsområden.

Verksamhetsområden, V-områden
I **Tegelbruket(8),** delen öster om gamla Kråkbanan, finns ett småindustriområde som omgående kan tas i anspråk.
Strax **nordväst om korsningen mellan väg 272 och 303/546 (11)** ligger ett område som har exploaterats för lättare industri.
Vid ombyggnad av väg 272 norr om Testeboån kommer området öster om korsningen, **Klockarbacken, mellan länsvägarna 272 och 303 (12)** att bli intressant för utbyggnad. Inom detta område bör inga åtgärder vidtas som kan försvåra en framtida utbyggnad. Området har efter samrådet utökats norr om befintliga verksamheter men ej in på jordbruksmarken.

Wij valsverk Foto: Monica Åkesson

Wij Trädgårdar*, W-område
Wij Trädgårdar är ett centrum för nordisk trädgårdskultur och ett resmål för alla sinnen med visningsträdgårdar, försäljning av växter och livsmedel, trädgårdsartiklar, konsthantverk mm. Köket innehåller både café och restaurang där du kan äta grönsaker från den egna kökträdgården, vegetariska rätter, fisk- och kötträtter, hemgjord glass och hembakat bröd. Ofta är där också konstutställningar, musikevenemang och kurser. De har ett eget friskvårdsprogram, egen design med produktutveckling och från 2006 en egen högskoleutbildning för trädgårdsmästare.

Gällande detaljplaner och föreslagna exploateringsområden mm redovisas på Fördjupningskartan.

Rekommendationer

Markanvändning och bebyggelseutveckling i övrigt anges i översiktsplanen. Ny bebyggelse skall föregås av detaljplan. Inom riksintressen för kulturminnesvård ska dessa intressen beaktas.

Ö2 LINGBO

Lingbo vid kyrkan och väg 272 Foto: Mats Ökvist

Beskrivning

Bakgrund
Lingbo är en by i södra Hälsingland, strax intill gränsen mot Gästrikland i Ockelbo kommun. Byn ligger vid sjön Lingan, efter ”Tidernas väg” väg 272 mitt emellan Sandviken och Bollnäs. Lingbo har genom sitt läge vid Norra stambanan goda järnvägs-förbindelser med bl.a. Bollnäs och Gävle vilka bara ligger ca 25 minuter bort.

Historik
Lingbos historia inrymmer en utveckling från bondesamhälle till industriort. Bygden uppvisar ett flertal värdefulla gårdsmiljöer med byggnader från 1800-talets mitt och sekelskiftet.

Befolkning
Lingbo har idag ca 500 invånare. Befolkningsutvecklingen har varit vikande under en längre tid. Offentlig service är begränsad till skola med årskurs 1-6 och förskoleverksamhet.

Service
Kommersiell service inkluderar camping med restaurang, en kiosk (öppen sommartid), en kombinerad mack/bilverkstad, en hembygdsgård med fika (öppen endast sommartid). Ett antal småindustrier finns också i byn. Största lokala arbetsgivare är Kedjeexperten och Svenska Fönster.

Analys
Lingbo har goda järn- och vägförbindelser såväl norrut mot Bollnäs som mot Ockelbo/Gävle. Detta gör att orten bör ha goda möjligheter att locka dem som vill bo på landet men ändå ha nära till arbetsplatser, service och nöjen. Orten har dock ett vikande befolkningsunderlag som gör det svårt att upprätthålla en rimlig nivå på service såväl kommersiell som samhälls-

service. Därför är det viktigt att byn växer och att det finns en beredskap för bostads-byggande i området.
Enligt KBP redovisas i princip inga nya bostadsområden i Lingbo. Planförslaget omfattar ytterligare områden.

Förslag till bebyggelseområden
Bostäder, B-områden
För **område (I) norr om Hagalundsvägen** finns ingen detaljplan upprättad. Området kvarstår eftersom det är en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse söder om Hagalundsvägen dock måste detaljplan upprättas. Eventuell konflikt med jordbruksmarken får prövas i detaljplan.
Enligt gällande detaljplan finns även möjlighet att bygga **flerbostadshus centralt (2).** Se Fördjupningskarta.
I Lingbo ska även kompletteringar längs befintliga vägar ses som en lämplig möjlighet och ett alternativ till nya exploateringsområden.

Verksamhetsområden, V-områden
I befintlig översiktsplan finns ett industriområde som ligger där järnvägen idag går fram. Området revideras och föreslås ligga **öster om järnvägen (3).**
Området (4) norr om Lingbo verkstäder införlivas i befintligt industriområde.
Detaljplan krävs för utökning av verksamhetsområdet.
Strax väster om Lingbo har Svenska Kraftnät tillsammans med Fortum för avsikt att uppföra en mottagningsstation för den vindkraftsel som produceras i närområdet. Se **område (5)**

Campingplats, C-område
Lingbo camping (6) ligger öster om väg 272 i höjd med södra infarten till Lingbo samhälle. Campingen har utbyggnadsplaner som kommunen har diskuterat med ägarna till campingen. Om utbyggnadsplanerna ska genomföras fullt ut måste detaljplan upprättas för området. Eventuell konflikt med jordbruksmarken får prövas i detaljplan.

Gällande detaljplaner och föreslagna exploateringsområden mm redovisas på Fördjupningskartan.

Rekommendationer

Markanvändning och bebyggelseutveckling i övrigt anges i översiktsplanen. Ny bebyggelse skall föregås av detaljplan.

Ö3 JÄDRAÅS

Bruksbyggnad i Jädraås Foto: Mats Ökvist

Beskrivning

Bakgrund
Jädraås ligger i sydvästra delen av Ockelbo kommun. Avståndet till Ockelbo är ca 16 km och till Sandviken ca 30 km.

Historik
Jädraås har funnits som by sedan ca 1850 och har en långvarig historik som industriort med både järnbruk och järnväg. Byn ligger centralt kring det som historisk var platsen där järnmalmen brukades. Jädraås kom med tiden att växa till förhållandevis stort järnbruk, på bekostnad av ett antal mindre som istället lades ned. I slutet av 1800-talet genom utbyggnad av Dala-Ockelbo-Norrsundets järnväg (DONJ) kom Jädraås kom att bli järnvägens administrativa centrum med reparationsverkstäder, snickeriverkstad, målarverkstad, lokstallar och ett förhållandevis stort stationshus. Masugnen lades ner 1930 men järnvägen fanns kvar ända till 1967. Museijärnvägen med äldre fordon och byggnader bevarade från DONJ startade i och med att järnvägen las ner. De har idag sin verksamhet inom delar av området.

Befolkning
Befolkningsutvecklingen har varit vikande under en längre tid. Idag har byn ca 220 invånare.

Service
Offentlig servicenivå har minskat genom åren. Idag finns bensinstation med servicebutik. Företagsandan är annars god i byn med ca 15 aktiva företag inom olika näringar.

Kultur
Större delen av samhället ingår i riksintresset för kulturmiljövården med järnväg och bruksmiljön som speglar 1800-talets övergång från traditionell bruksmiljö till litet industrisamhälle. Skogsarbetarbyn, som uppfördes i början av 1950-talet, hör till de mer ur arkitektonisk synvinkel värdefulla exemplen på arbetarbebyggelse från 1900-talets mitt. Byn ritades av arkitekten Ralph Erskine.

Analys
Jädraås har genom rimliga pendlingsavstånd visat sig vara ett attraktivt boendealternativ i regionen. Trots detta har befolkningen minskat under en lång rad år. Som konsekvens har servicen urholkats.
För att fortleva som by måste byn växa och locka till sig nya invånare. Därför är det angeläget att beredskap för fortsatt bostadsbebyggelse finns.
Vid exploatering av områden som berör riksintresset för kulturminnesvård krävs extra hänsyn och samråd med Länsstyrelsen.
Det bostadsområde som redovisas i KBP finns med i detta planförslag bortsett från någon enstaka strötomt. Planförslaget omfattar ytterligare områden.

Förslag till bebyggelseområden
Flera föreslagna bebyggelseområden är belägna inom riksintresse för kulturminnesvård. Områden som helt eller delvis är belägna inom riksintresset redovisas med*. Riksintressegränsen är endast ungefärlig och vidare studier krävs.

Bostäder, B-områden
För bostadsändamål reserveras två områden för nyexploatering samt ett område för förtätning.
För **ett av dessa områden*(1)** finns redan detaljplan upprättad.
Området (2) nordost om Jädraåsvägen kvarstår som reservat för bostadsändamål. För området måste detaljplan upprättas innan någon exploatering är genomförbar.
Kring järnvägen*(3) kvarstår möjligheten att förtäta området med beaktande av bruksmiljön.
På **andra sidan Jädraån*(4)** kvarstår ett reservat för bostäder. Området ska ses som en reserv på lång sikt.
I **södra delen av Jädraås*(5)** längs med Jädraåsvägen reserveras ett område för bostadsbebyggelse. Området ska betraktas som en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse på södra sidan av Jädraåsvägen.
I Jädraås ska även kompletteringar längs befintliga vägar ses som en lämplig möjlighet och ett alternativ till nya exploateringsområden.

Verksamhetsområden, V-områden
Områdena (6) och (7)* finns reserverade för verksamheter, typ småindustri, vid östra infarten till Jädraås. Dessa områden kan tämligen omgående tas i anspråk.

Gällande detaljplaner och föreslagna exploateringsområden mm redovisas på Fördjupningskartan.

Rekommendationer

Markanvändning och bebyggelseutveckling i övrigt anges i översiktsplanen. Ny bebyggelse skall föregås av detaljplan. Inom riksintressen för kulturminnesvård ska dessa intressen beaktas.

Ö4 ÅMOT

Midsommar i Åmot Foto: Andreas Byström

Beskrivning

Bakgrund
Åmot ligger i nordvästra delen av Ockelbo kommun. Avståndet till Ockelbo är ca 17 km. Byn ligger vackert belägen i norra delen av förlängningen av dalgången som ligger mellan Gnupberget och Gruvberget/Latåsen där Kölsjöån möter Bresiljeån som tillsammans bildar Testeboån.

Historik
Finska svedjebönder anländer från Finland under 1500- och 1600-talen. De brukar jorden med svedjejordbruk tills skogen fick andra värden främst för framställning av träkol till järnframställningen. I de senare decennierna av 1600-talet anlade Catarina Bröms en masugn och en hammarsmedja i området. Det blev början på långvarig tradition av järnframställning. Den epoken tog slut i mitten på 1800-talet.
I Åmot finns ett av Sveriges bäst bevarade kolhus vid Hammardammen och de ursprungliga smedsgårdarna. Även en av två restaurerade tysksmedjor sedan järnbruksepoken i Sverige finns här.
Längs Bruksrundan finns också Bunges kapell från 1700-talet samt tullkvarnen och det stora magasinet i timmer från samma tid.
I spåren av järnframställningen blev dalgången uppodlad och detta kvarstår in i våra dagar. Järnframställningen upphörde i och med att Ockelboverken går i konkurs under 1880-talet. Verksamheten köps av Kopparfors och en omstrukturering sker av verksamheten mot timmer och virke. Idag är Åmot en viktig plats för skogsbruket och Stora Enso Skog är den största arbetsgivaren på orten. Småföretagandet är främst inriktat på jord/skogsbruk.

Dagsläget
Idag är Åmot en viktig plats för skogsbruket och Stora Enso Skog är den största arbetsgivaren på orten. Småföretagandet är främst inriktat på jord/skogsbruk. Befolkningsutvecklingen har varit vikande under en längre tid.

Befolkning
Befolkningsutvecklingen har varit vikande under en längre tid, idag har byn ca 280 invånare.

Service
Servicenivån är idag begränsad till matvarubutik med tillhörande bensinpump. Offentlig service finns i form av skola och förskola. Ett privat vårdhem startade 2011.

Analys
Åmot har haft befolkningsminskning under en rad av år. Det är absolut nödvändigt att vända befolkningsutvecklingen uppåt. För att möjliggöra detta finns detaljplaner framtagna som medger en utbyggnad av bostäder i norra delarna av samhället.
De bostadsområden som redovisas i KBP är redan detaljplanelagda och gränsar till områdena B1 och B2. Någon enstaka strötomt från KBP finns ej med. Planförslaget omfattar ytterligare områden.

Förslag till bebyggelseområden
Bostäder, B-områden
Detaljplan har upprättats för området **norr om Vallhallavägen (1). Bostadsreservatet (2)** längre österut kan komma i konflikt med befintlig grundvattentäkt. Diskussioner förs om att eventuellt flytta grundvattentäkten eftersom skogsbruket i närheten kan påverka täkten och dess vattenkvalitet. I ett sådant framtida scenario kan bostadsreservatet kvarstå. Frågan måste bevakas i den fortsatta samhällsplaneringen för Åmot.
Ett område för fritidsbebyggelse (3) reserveras vid Masugnsdammen.
I Åmot ska även kompletteringar längs befintliga vägar ses som en lämplig möjlighet och ett alternativ till nya exploateringsområden.

Verksamhetsområde, V-område
Mark reserveras schematiskt för framtida verksamhetsområde öster om Hagen (4).

Utredningsområde
Ett större **utredningsområde (5) för friluftsliv och bostäder** ligger väster om korsningen mellan vägen mot Ockelbo och vägen mot Svartnäs. Området kräver ytterligare utredning och delar av det kan komma i konflikt med andra intressen t ex strandskyddet. Eventuell konflikt med jordbruksmarken får prövas i detaljplan.

Gällande detaljplaner och föreslagna exploateringsområden mm redovisas på Fördjupningskartan.

Rekommendationer

Markanvändning och bebyggelseutveckling i övrigt anges i översiktsplanen. Ny bebyggelse skall föregås av detaljplan.

S, OMRÅDEN MED GENERELLA REKOMMENDATIONER

Beskrivning

Detta avser i regel skogsområden där permanentbebyggelse i stort sett saknas och där pågående markanvändning väntas fortgå.

Rekommendationer

Om bebyggelse ej är i konflikt med skogsbruket prövas den enligt plan- och bygglagens generella bestämmelser.
Ny bebyggelse bör ej medges i konflikt med de allmänna intressena.

LIS, LANDSBYGDSUTVECKLINGSOMRÅDEN I STRANDNÄRA LÄGEN

MÅL

- Kommunen kommer att verka för ett differentierat strandskydd med redovisning av sk landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen i denna översiktsplan.

- Restriktivitet skall råda då allmänhetens tillträde till stranden försvåras och/ eller då växt- och djurlivet påverkas.

- Miljöbalken, proportionalitetsprincipen samt översiktsplanens mål ska ligga till grund vid prövning av enskilda ärenden.

- Kommunen är positiv till, i enlighet med framtagen vision för kommunen, att såväl enskild som gruppbebyggelse kan tillåtas inom strandskyddat område efter bedömning enligt ovan och i vissa fall med detaljplanläggning som grund.

Bakgrund och sammanfattning

I och med att en ny lagstiftning har trätt i kraft gällande strandskyddet får kommunerna ett mycket större ansvar för hantering av frågan. Kommunerna ska numera ansvara för prövning och tillsyn av strandskyddet. Genom den nya lagen får kommunerna dessutom möjlighet att inom **områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen** – **så kallade LIS-områden** – enklare kunna medge viss strandnära bebyggelse.

I planförslaget är 14 sjöar utpekade som lämpliga för utveckling i strandnära lägen. Främst har redan etablerade områden angetts eller områden som angränsar till dessa men även tidigare oexploaterade områden föreslås. Inga områden vid sjöar inom stora opåverkade områden, SOO, föreslås. Vissa vattenområden har undantagits på grund av deras särskilda bevarandevärden ur naturvårdssynpunkt.
Till grund för urvalet av aktuella vattenområden ligger kommunövergripande bedömningar om landsbygdsutveckling, kollektivtrafikstruktur, pendlingsvänlighet, vindbruksområden, tidigare kommunala inriktningsbeslut som stora opåverkade områden samt kommunens naturvårdsprogram.
Därtill har varje sjö där LIS-områden är aktuella analyserats utifrån flygfoton, fastighetskartan och tillgängliga naturvårdsinventeringar för att identifiera befintlig bebyggelse, in- och utlopp, sankmarker, vegetation, värdefull natur, vägar, med mera.
Alla föreslagna områden har även besökts för att få en slutgiltig bedömning av dess lämplighet som LIS-område.
En differentiering görs så att de sjöar som ligger närmare kollektivtrafikstråk prioriteras för helårsbostäder i en strävan att stimulera mer långsiktigt hållbara bebyggelsestrukturer.
Kommunen har gjort en differentiering och bedömning av var fritidsbebyggelse bör eftersträvas framför bebyggelse av mer permanent karaktär.

Hur landsbygdsutveckling kan gynnas genom strandnära bebyggelse

Landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen – LIS-områden – kommer att kunna utgöra en naturlig och potentiellt stark del av kommunens samlade program för landsbygdsutveckling.
Ockelbo kommun är en landsbygdskommun där natur och vattendrag bjuder på upplevelser och rekreation som bidrar till livskvalitet. Den sjönära landsbygden är dessutom en resurs i kommunen som kan ge befolkningstillväxt och stimulera entreprenörer till etableringar.
Under de senare åren har kommunen ett vikande befolkningsunderlag men med relativt goda kommunikationer till närliggande kulturutbud, arbetsmöjligheter och högskolor finns en potential vad gäller inflyttning och företagande i kommunen.
Att möjliggöra för byggnation i attraktiva, strandnära områden kan stärka både inflyttning till kommunen och ge utökade möjligheter för småskalig turism.
Varje tillkommande eller utökad verksamhet som kan skapa arbetstillfällen och varje tillkommande bostadshus, permanent- eller fritidshus ger dessutom underlaget för att bevara och utveckla den service som är viktig för boende och besökare.

Kommunen vill poängtera vikten av att kommunen kan behålla centralorten Ockelbo som sitt närcentrum för att både kommunen och landsbygden ska kunna utvecklas. De landsbygdssatsningar som kan stödja service och näringsliv i centralorten är därför minst lika viktiga som satsningar som har närmare kopplingar till service på landsbygden och i Åmot, Lingbo och Jädraås.

Detta förslag redovisar kommunens vilja när det gäller framtida användning av strandområden och möjligheterna att utveckla dem på ett klokt sätt. Samtidigt ger det tillsammans med den nya lagstiftningen ett långsiktigt hållbart skydd av strand- och vattenområdena där natur- och friluftslivsvärden inte äventyras. Inom särskilt de stora orörda områdena prioriterar kommunen natur- och friluftslivsvärdena som i sig utgör en viktig grund för landsbygdsutveckling.

Lagstiftning

Den nya lagstiftningen, som anger förutsättningarna för ett differentierat strandskydd trädde i sin helhet i kraft i februari 2010. Dispens eller upphävande av strandskydd kan efter prövning ske inom områden som

- redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.
- genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen.
- behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området.
- behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området.
- behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, till exempel att utveckla staden.
- behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS-områden, gäller även:

- åtgärder eller verksamheter som främjar landsbygdsutveckling.
- ett bostadshus finns redan intill i ett område som är utpekat för landsbygdsutveckling.

LIS-områden är alltså ett av flera särskilda skäl som kan anges för upphävande eller dispens från strandskydd. Områden för landsbygdsutveckling ska anges i kommunernas översiktsplaner för att vara giltiga och ska ha sin grund i ett generellt urval utifrån lämpliga kriterier, se nedan. De ska också vara lämpliga för utvecklingen av landsbygden och långsiktigt kunna tillgodose strandskyddets syften.

Utdrag ur 7 kap miljöbalken:
18 d § Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus.

18 e § (sammanfattning) Med område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses vid tillämpningen av 18 d § ett område som
1. är lämpligt för utvecklingen av landsbygden,
2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,
3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften
a) i eller i närheten av tätorter,

En översiktsplan enligt 3 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett sådant område som avses i 7 kap 18 d § MB. Översiktsplanen är inte bindande för någon, vare sig myndigheter eller enskilda.

Fastighetsägare
Fastighetsägarna har inget krav på sig att följa riktlinjerna. Riktlinjerna ska enbart betraktas som en möjlighet att utveckla markanvändningen. I slutändan är det fastighetsägaren som avgör om möjligheten ska utnyttjas eller inte.

Landsbygdsutveckling i Ockelbo kommun

Landsbygd

Hela Ockelbo kommun är att betrakta som landsbygd enligt Glesbygdsverkets definition. I ett europeiskt perspektiv definieras hela kommunen som landsbygd. Det är även så kommunen fungerar i praktiken, som *ett* integrerat landsbygdssystem med ett större och några mindre bebyggelsekoncentrationer.

Samhällsfunktioner, landsbygdsservice och infrastruktur

Särskilt intressanta samhälls- och servicefunktioner på landsbygden som bör understödjas är med aktuell lokalisering 2009:

- affärer i Ockelbo, Lingbo, Åmot och Jädraås
- förskolor i Ockelbo, Lingbo, Åmot och Jädraås
- skolor i Ockelbo, Lingbo, Åmot och Jädraås
- banker i Ockelbo
- vårdcentraler i Ockelbo
- bensinstationer i Ockelbo, Lingbo, Åmot och Jädraås

Infrastruktur som bör understödjas och förbättras är bl. a kollektivtrafik, järnväg, vägar, bredband och elnät.

Turism och besöksnäring, friluftsliv och rekreation

Turism- och fritidsanläggningar och bostäder för uthyrning anses bidra till landsbygdsutveckling genom en ökad besöksnäring, vilket gynnar hela kommunen i allmänhet och det lokala serviceutbudet i synnerhet. Möjligheterna för enskilda näringsidkare att kunna komplettera sin huvudverksamhet med en mindre sidoinkomst kan vara avgörande när lönsamheten för huvudverksamheten, t ex jordbruk, står och väger.
Ockelbos rika utbud av vacker natur lockar till friluftsliv och naturrekreation, vilket i sig utgör underlag för turismen och besöksnäringen. Byggnader och anläggningar som stödjer dessa funktioner är därför mycket intressant för landsbygdsutvecklingen i kommunen och prioriteras gentemot många andra intressen före bl.a. vindbruk utanför utpekade vindbruksområden, och med fördel i strandnära lägen där så är möjligt.

Permanent- och fritidsboende

Bostäder för permanent- och fritidsboende bidrar till hela kommunens ekonomi genom ökat underlag för offentlig service. Här är det viktigt att en etablering om möjligt inte innebär ökade kommunala kostnader, varför en koncentration kring kollektivtrafikstråk ska prioriteras. Kollektivtrafikstråken, liksom de samhällsgeografiska stråken, ligger inom områden som redan har ett personellt underlag. Därför stärks underlaget för kommunala tjänster på ett kostnadseffektivt sätt – bussen och renhållningsbilen kör så att säga ändå förbi.
Permanentboende är det bästa för kommunen, men även fritidsboende är en viktig kategori som kommunen generellt välkomnar. Den tidigare vanliga kategorin fritidshusägare, som kanske besökte stugan fyra veckor om året är i starkt avtagande. Istället sker fritidsboendet alltmer under större delen av året och i bostäder som bör vara, och ofta är, dimensionerade för åretruntbruk. Därför kan ett fritidsboende lätt skifta till permanentboende.
Kommunen har en allmän strävan efter att nya bostäder och verksamheter ska ha en nära koppling till befintliga kollektivtrafiksystem, för att på sikt möjliggöra och gynna ett kollektivt resande.

Vindbruksområden

Vindkraft innebär i sig en möjlighet till landsbygdsutveckling för enskilda fastighetsägare, även om kommunalekonomin inte ges något större tillskott. Dock finns ett starkt nationellt intresse i att utveckla vindkraft. Vindbruksområden har generellt i översiktsplanen fått mer tyngd vid planeringen än LIS-områdena. Det innebär att där vindbruksområden anges har kommunen redan valt en annan prioritering gentemot övriga markanspråk.

Prioriterade områden
Om markägaren är intresserad av att utveckla området som ett LIS-område enligt ovan skall dessa områden prioriteras. Såväl Bergvik Skog som stora markägare och kommunen har visat intresse för LIS-områden. Även andra enskilda markägare har visat intresse för LIS-områden.

Slutlig prövning
Den slutliga prövningen av lämpligheten av ett strandskyddsupphävande/dispens sker alltid genom en särskild ansökan i ett senare skede, där LIS-områden utpekade i översiktsplanen kommer att vara ett av flera särskilda skäl som kan åberopas.
I den slutliga prövningen ska det kunna visas att strandskyddets syften tillgodoses långsiktigt och att det sökta området är lämpligt. Denna översiktsplan är inte detaljerad på så vis att den ger en slutlig bedömning av lämpligheten för enskilda stränder eller strandavsnitt. Den bedömningen måste göras i nästa skede tillsammans med de övriga hänsyn som ska tas. Kompletterande underlag för den bedömningen kommer att krävas och ska normalt tillhandahållas av sökanden. Det kan röra sig om en mer detaljerad naturvärdesinventering, miljökonsekvensbeskrivning och eventuell detaljplanläggning m.m. vilket får bedömas från fall till fall.

Sjöar och vattendrag i Ockelbo kommun

Strand- och vattenfakta
Ockelbo kommun är rikt på sjöar och vattendrag. Totalt finns i kommunen 369 sjöar. Den totala strandlängden i Ockelbo kommun är 873 km. Ockelbo kommuns totala areal är 1 136 km², varav 1070 km² är markområden och 66 km² är inlandsvatten.

LIS-områden i Ockelbo kommun

Strandskydd
Redovisade LIS-områden berör ej rinnande vattendrag utan uteslutande sjöar och omfattar ca 16 km av deras strandskyddslinje, varav ca halva sträckan redan är bebyggelsepåverkad totalt sett över alla berörda ”LIS-sjöar”. Den ytterligare påverkan en full utbyggnad av föreslagna LIS-områden skulle medföra motsvarar därmed ca 8 km, vilket innebär att 2,8 % av den totala strandskyddssträckan runt sjöarna påverkas.
Inräknat det samlade inlandsvattnet blir motsvarande siffra 1,3 %. Kommunens bedömning är att en full utbyggnad av LIS-områdena inte kommer att äga rum inom överskådlig framtid utan endast en mindre andel. Detta bör dock följas upp i kommande revideringar av översiktsplanen.

Planeringen
Arbetet har haft sin utgångspunkt i de ramar som kommunstyrelsen satt upp för upprättandet av den kommuntäckande översiktsplanen. Utredningen är utförd utifrån besök på plats, undersökning av tillgängligt kartmaterial, informationsdatabaser från länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Materialet har presenterats och diskuterats i referensgruppen för översiktsplanen.

Syfte
Syftet är att finna en lämplig omfattning av LIS-områden och lämpliga sjöar för dessa generellt utifrån nedan uppsatta kriterier.

Prioritering
Vindbruksområden är undantagna och har generellt i översiktsplanen getts mer tyngd vid planeringen än LIS-områdena.

Kriterier för val av LIS-områden

Strandskyddsvägledningens urvalskriterier

Ekonomisk landsbygdsutveckling.
I strandskyddsvägledningen och i förarbetet till lagstiftningen anges några faktorer som anses främja landsbygdsutveckling i ekonomiskt hänseende.

En åtgärd som:

- bidrar till långsiktiga positiva sysselsättningseffekter,
- bidrar till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden,
- bidrar till att upprätthålla ett ekonomiskt och personellt underlag för olika former av kommersiell och offentlig service.

Hushållning
Ur ett hushållningsperspektiv är det väsentligt att värdefulla mark- och vattenresurser, bl.a. jord och skogsbruk, utnyttjas på ett långsiktigt och förutseende vis. De stränder som kan komma ifråga för upphävande av strandskydd ska vara lämpliga och inte negativt påverka känsliga djur-, växt- och naturmiljöer eller värnandet av de allemansrättsliga kvaliteterna, som är unika för Sverige och i sig bidrar till landsbygdens attraktionskraft.

Kommunala urvalskriterier för LIS-områden

VISION 2020
Enligt antagen vision för kommunen sägs bl.a. följande:
”Ockelbo prioriterar det gröna, det naturliga och växandet. I Ockelbo finns det nära och naturliga livet. Här finns utrymme för var och en att odla en personlig och lustfylld relation till naturen – grunden för liv och hälsa. Här är det tydligt att vi uppskattar vår plats på jorden, tar ansvar, vårdar och utvecklar den. Vi utvecklar ”det gröna samhället”, från boende och mat till företagande och resursanvändning”.

Urvalskriterier

Bygg- och miljöförvaltningen har valt att sätta upp kriterier som ett lämpligt urval för typ av bebyggelseåtgärd som, långsiktigt, kan främja en positiv utveckling av kommunen.

Följande åtgärder väljs:

- Enklare friluftslivs- och turismanläggningar, t ex brygga, anläggning för kanotupptag, vindskydd osv.
- Mer komplex turism-/besöksanläggning, t ex konferensgård, badanläggning, upplevelseanläggning, camping osv.
- Enstaka bostäder för friluftsändamål/uthyrning
- Grupp av bostäder för friluftsändamål/uthyrning
- Enstaka bostäder för hel- eller delårsboende – ”strandhus”
- Grupp av bostäder för helårsboende

Följande områden prioriteras:

- redan i anspråktagna stränder med bra kommunikationsmöjligheter – särskilt för grupper av hel- och delårsbostäder.
- utveckling av befintliga bebyggelsekoncentrationer.
- strandområdet inom 100-200 meter från befintlig bebyggelse vid planens antagande eller där trafikerad väg skär av strandskyddsområdet från sjön.

Följande områden undantas i möjligaste mån:

- stora opåverkade områden,
- oexploaterade sjöar,
- vattendrag så som bäckar, åar
- in- och utloppsområden (varsamhet även vid mindre bäckar),
- naturreservat och klassade områden enligt naturvårdsprogrammet,

- vindbruksområden,
- områden i våtmarksinventeringen.

Motiv för urvalskriterier
Stora opåverkade områden
Inga LIS-områden föreslås inom de opåverkade områdena eftersom kommunen redan har valt en annan prioritering för dessa områden där orördheten i sig bedöms ha större betydelse för landsbygdsutvecklingen.

Oexploaterade sjöar
Kommunen vill undanta sjöar som inte tidigare har utsatts för någon form av bebyggelse eller anläggning inom strandskyddsområdet. Ofta har dessa sjöar heller inga naturliga angöringsvägar utan ligger relativt ostört.

Vattendrag
Att ifrågasätta strandskyddet kring vattendragen bedöms oftast ha en mycket liten fördel ur ett landsbygdsutvecklingsperspektiv. Alternativa placeringar utanför strandskyddet är ofta tillräckligt för detta. Dessutom är vattendragens stränder generellt känsligare för såväl växt- och djurlivet som för översvämning och erosion.

In- och utloppsområden
Stränderna i in- och utloppsområden i sjöar är generellt känsligare för såväl växt- och djurlivet som för översvämning och erosion.

Naturreservat och Naturvårdsprogram
Ockelbo kommun har ett naturreservat, Kroksjö öga. Kring reservatet föreslås inga LIS-områden. Områden i det kommunala naturvårdsprogrammet hanteras på liknande sätt.

Vindbruksområden
Vindbruksområden har behandlats i särskild tematisk översiktsplan. Riksintressen och kommunala områden för vindkraft har fått mer tyngd vid planeringen än LIS-områdena.

Områden med erosions-, ras- och skredrisk samt översvämningsrisk
Inga LIS-områden föreslås där risk för erosion, ras och skred samt översvämning föreligger.

Kommunikationseffektiva stråk/noder
Befolkningen är utspridd i Ockelbo kommun vilket bidrar till att kommunen har en relativt hög andel bilar per invånare.
Tillgången på regionala kollektiva färdmedel är tämligen stark i en zon utefter Norra stambanan, med stationer för regional tågtrafik i Ockelbo och Lingbo.
Ockelbo kommun har satsat på inomkommunal kollektivtrafik främst uppbyggd kring skolskjutsbehovet, framförallt för sträckorna Ockelbo - Lingbo, Ockelbo – Mörtebo, Ockelbo – Åbyggeby - Åmot och Ockelbo – Jädraås - Ivantjärn. Längs dessa stråk bedöms utbyggnadsmöjligheterna av LIS-områden som extra goda.

Markområde där trafikerad väg skär av del av strandskyddsområdet från sjön
Här anses strandskyddet vara så stört att en bebyggelse eller anläggning har goda förutsättningar att uppfylla strandskyddets syften. Det skulle även kunna ske med annat särskilt skäl än LIS.
Observera att strandskyddets syften ska tillgodoses även i detta fall, vilket kan innebära att mark på den avskurna delen av strandskyddsområdet behövs för att t ex medge allemansrättslig passage runt sjön. Observera också att det normalt ska vara trafikerad väg, men där sådant område ingår i denna utredning har även vissa mindre trafikerade vägar tagits med.

LIS-områden

I en första inventering under senhösten 2009 gjordes en preliminär bedömning över lämpliga områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. 2011 genomfördes en djupare analys av föreslagna områden. Vissa justeringar gjordes av ursprungsmaterialet. Bygg- och miljöförvaltningens bedömning är att bebyggelse i strandnära lägen kan ske inom följande områden:

LIS-OMRÅDE 1, Måcksjön

Kullen från väster där vändplan för buss är belägen
Foton avsnitt LIS: Ragnar Darle/Anna Hansson

Områdesbeskrivning

Sjön ligger ca 6 km nordväst från Jädraås längs med väg 542 vackert beläget med Måcksjöberget som en kulis nordost om sjön. Sjön är ca 185 ha stor och ligger på 238 m.ö.h. Runt sjön finns redan idag ett antal fastigheter med tillhörande bebyggelse främst av fritidskaraktär, förfrågan om ytterligare bebyggelse har inkommit till bygg- och miljöförvaltningen men då fått avslag p.g.a. tidigare gällande strandskyddsregler. Området består av en delvis tämligen brant trädbevuxen strandlinje.

Motiv för utpekande som LIS-område

Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön. Delar av förslaget område ligger med en väg mellan tänkt bebyggelse och strandlinjen.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Måcksjön. Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar

Naturvärden
I nordvästra delen av sjön finns en mycket intressant och värdefull fågelmyr, Måcksjömurarna, som det inte får ske några ingrepp in. Föreslaget Lis-område berör inte fågelmyren.

Bebyggelse
Befintlig bebyggelse ligger mellan strandlinjen och bilvägen som går utmed sjöns östra sida.

Kollektivtrafik
Området betjänas i dagsläget inte av någon kollektivtrafik. Närmsta bussförbindelse finns i Jädraås på ca 6,5 km avstånd.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Möjlighet till förtätning bedöms som goda och då i sjöns södra och östra delar. Främst gäller det förtätning i form av bebyggelse på s.k. lucktomter. På grund av avståndet till kollektivtrafik bör främst fritidsbebyggelse komma till stånd. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse. Områdets stora tillgång är sjön med tillhörande strandlinje.

LIS-OMRÅDE 2, Mångeln

Områdesbeskrivning
Mångeln ligger ca 9 km sydväst om Ockelbo. Sjön är ca 151 ha stort och ligger på 150 m.ö.h. Ursprungligen var Mångeln tre sjöar som dämdes upp till en. I sjön finns ca 6 öar varav 3 är bebodda sommartid. Mångelns omgivning är tämligen flack, dock tonar Illsberget upp sig som en monolit norr om sjön. Delar av strandlinjen, främst i norr, är sank och direkt olämplig för någon form av bebyggelse. Runt sjön finns ett flertal fritidshus främst i tre områden; Mångelbodarna, i sjöns sydöstra ände och längsmed den nordöstra stranden i höjd med Illsberget.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och främja en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Mångeln. Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
I de norra och östra delarna av sjön finns myrar som har klassningen 3 enligt Länsstyrelsens våtmarksinventering. Föreslaget Lis-område berör inte myrarna.
Vid sjöns sydöstra del finns en liten nyckelbiotop. Det är källpåverkad mark och området är 0,1 hektar stort. Nyckelbiotopen ligger inom föreslaget Lis-område. Nyckelbiotopen får inte påverkas av föreslaget Lis-område.

Kulturvärden
I den östra delen av sjön finns en forn-/kulturlämning med RAÄ-nummer Ockelbo 189:1. Det är en blästbrukslämning, slagg/slaggvarp från järnålder/medeltid. Denne lämning ligger inom föreslaget Lis-område.
I den norra delen av sjön ligger en forn-/kulturlämning med RAÄ-nummer Ockelbo 170:1. Det är en blästbrukslämning, slagg/slaggvarp från järnålder/medeltid. Denna lämning ligger inte inom föreslaget Lis-område.
Enligt Skogsstyrelsen Skog och historia inventering finns fyra lämningar i sjöns västra delar. En husgrund från historisk tid, en tjärdal och två röjningsrösen. Dessa ligger inte inom föreslaget Lis-område.

Bebyggelse
Bebyggelsen ligger främst i tre områden, se närmare förklaring ovan. I området finns möjlighet att bygga på ett antal s.k. lucktomter.

Kollektivtrafik
Tillgängligheten till kollektivtrafik bedöms som tillfredsställande, ca 200 meter till väg med busslinje för det sydligaste Lis-området. För övriga områden är tillgången bristfällig.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Möjlighet till förtätning bedöms som goda inom redovisade områden.
Norr om Mångelbodarna på sjöns västra sida finns goda förutsättningar för en förtätning av fritidsbebyggelsen.
Bedömningen gäller även för sjöns östra sida och de södra delarna kring redan befintlig fritidsbebyggelse. I sjöns östra delar skall eventuellt tillkommande bebyggelse ligga norr om vägen som leder in till kulturmiljön vid ängarna. Det är av stor vikt att dessa lämnas orörda ihop med tillhörande bebyggelse. Eventuell ny bebyggelse i området skall ske utifrån kulturmiljöns intressen. Prövning får ske från fall till fall.
Önskemål har framförts till bygg- och miljöförvaltningen att även delar av ön Hematillsbacka ska ingå som Lis-område. Förutsättningar för att tillmötesgå önskemålet bedöms som goda men med begränsningen att endast en huvudbyggnad av fritidskaraktär får uppföras samt en friggebod enligt gällande regler i PBL.
Ett flertal bilvägar går fram till befintliga stugor vid sjön. Förfrågan om ytterligare bebyggelse har inkommit till bygg- och miljöförvaltningen men då fått avslag p.g.a. tidigare gällande strandskyddsregler.
Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse. I sjöns sydöstra del skall hänsyn tas till de kulturvärden som finns där.

LIS-OMRÅDE 3, Stor-Dammsjön

Områdesbeskrivning
Stor-Dammsjön ligger ca 8 km nordost från Ockelbo. Sjön kan nås via ett antal skogsbilvägar av varierande kvalitet. Under höst, vinter och vår kan tillgängligheten vara begränsad beroende på vägarnas kvalitet. Sjön är ca 321 ha stort och ligger på 61 m.ö.h.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön. Delar av förslagit område ligger med en väg mellan tänkt bebyggelse och strandlinjen.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Stor-Dammsjön. Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
I sjöns sydöstra del finns en myr som har klassningen 3 enligt Länsstyrelsens våtmarksinventering. Föreslaget Lis-område berör inte myren.
Vid sjöns sydvästra del finns en nyckelbiotop. Nyckelbiotopen utgörs av barrskog och området är 0,6 hektar stort. Nyckelbiotopen ligger inte inom föreslaget Lis-område och bedöms inte påverkas. I sjöns nordvästra del finns ett område med höga naturvärden. Området utgörs av lövträdsrik barrskog och är 0,7 hektar stort. Området ligger inom föreslaget Lis-område.

Bebyggelse
Ett område är en förlängning på Karlsviksområdet österut. Området ligger på nordligt liggande stränder längs med Kappmurskogen och är mycket naturskönt. Det ligger tämligen högt och bedömningen är att området har stor utvecklingspotential för fritidsbebyggelse. Krav ska ställas på såväl utformning av byggnader som av tomter. Bergvik Skog är markägare till området.
Längs sjöns västra strand finns ett större område för fritidsbebyggelse. Bebyggelsen ligger spridd längs med strandlinjen. I området finns möjlighet att bygga på ett antal sk lucktomter.

Kollektivtrafik
Tillgång till kollektivtrafik är mycket dålig. Närmsta busslinje finns på ca 1 mils avstånd.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Detaljplan ska upprättas för etableringen öster om Karlviksområdet. Krav ska ställas på utformning av husen som bör ”smälta in i naturen”, krav bör ställas på utformning av fastigheterna som så långt det är möjligt ska lämnas orörda, mao naturen ska behålla sin nuvarande karaktär. Hellre färre men välplanerade byggnader och fastigheter, det är inte meningen att området ska uppfattas som ett ”traditionellt” fritidsområde. På grund av avståndet till kollektivtrafik bör främst fritidsbebyggelse komma till stånd.

LIS-OMRÅDE 4, Ekaren

Områdesbeskrivning
Ekaren ligger ca 5 km, fågelvägen, sydost om Lingbo och ca 4 km från närmsta större väg som är väg 272. Sjön är ca 213 ha stor och ligger på 79 m.ö.h. Ekaren tillhör ett större sjösystem som består av, förutom Ekaren, även av Lingan och Klubbäcksjön.
Runt sjön finns redan idag ett antal fastigheter med tillhörande bebyggelse främst av fritidskaraktär. Förfrågan om ytterligare bebyggelse har inkommit till bygg- och miljöförvaltningen men då fått avslag p.g.a. tidigare gällande strandskyddsregler.
Områdets stora tillgång är sjön och strandlinjen.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Ekaren.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
Vid sjöns utlopp finns två områden med höga naturvärden. Det ena området är 17,2 hektar stort och utgörs av barrblandskog. Det andra området är 3,3 hektar och utgörs av lövskog. Dessa områden ligger inte inom förelaget Lis-område.

På sjöns östra sida finns ett mindre område med höga naturvärden som ligger inom förelaget Lis-område. Området är en lövsumpskog på 0,5 hektar. Området får inte påverkas av Lis-området.
På sjöns västra sida finns en nyckelbiotop. Området är en alsumpskog på 2 hektar. Området ligger inte inom föreslaget Lis-område.

Kulturvärden
På sjöns västra sida finns två forn-/kulturlämningar med RAÄ-nummer Ockelbo 55:1 och Ockelbo 56:1. RAÄ Ockelbo 55:1 ligger inom föreslaget Lis-område. Hänsyn skall tas till fornlämningen vid eventuell utbyggnad inom området. Kontakt bör tas med Länsmuseet/Länsstyrelsen vid eventuella utbyggnadsplaner.

Bebyggelse
Befintlig bebyggelse ligger kring Ekbo och Gammelbodarna och området däremellan.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafik finns att tillgå på Rv. 272. Avståndet dit är ca 4.5 km.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Området är lämpligt för LIS-bebyggelse och består av tre delområden varav två är obebyggda. De obebyggda områdena ligger i sjöns östra del och bör ha viss utvecklingspotential, största hindret är troligen tillfartsvägar samt att fastigheterna har en blandad ägarstruktur. Det tredje området, i väster, ger möjlighet att utveckla befintlig bebyggelse mellan Ekbo och Gammelbodarna. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse. På grund av avståndet till kollektivtrafik bör främst fritidsbebyggelse komma till stånd.

LIS-OMRÅDE 5, Klubbäcksjön

Områdesbeskrivning
Klubbäcksjön ligger ca 5 km öster om Lingbo och nås enklast via vägen som går till Klubbäcken. Sjön är ca 159 ha stor och ligger på 79 m.ö.h. Klubbäcksjön tillhör ett större sjösystem som består av, förutom Klubbäcksjön, även av Lingan och Ekaren. Runt sjön finns redan idag ett antal fastigheter med tillhörande bebyggelse främst av fritidskaraktär. I klubbäcken finns även ett antal permanentboende. Förfrågan om ytterligare bebyggelse har inkommit till bygg- och miljöförvaltningen men då fått avslag p.g.a. tidigare gällande

strandskyddsregler. Sjöns södra och östra består av blockig mark som är trädbevuxen. De norra delarna är mer av en öppen karaktär med goda möjligheter till utökad bebyggelse.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön. Delar av förslaget område ligger med en väg mellan tänkt bebyggelse och strandlinjen.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Klubbäcksjön.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
Mellan föreslaget Lis-område och sjön finns en 3,5 ha intressant betesmark och strandäng, Bromsängen. Området ska så långt det är möjligt skyddas från intrång. Lis-området bedöms inte påverka området direkt eftersom det finns en väg som avgränsar det direkta tillträdet till betesmarken och strandängen.

Bebyggelse
Befintlig bebyggelse ligger strax söder om Klubbäcken, mellan strandlinjen och vägen. I området finns möjlighet att bygga på ett antal sk lucktomter.

Kollektivtrafik
Närmaste tillgängliga kollektivtrafik finns i Lingbo på ca 5 km avstånd.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Ca 1 km söder om Klubbäcken, längs med sjöns norra strand, finns mycket goda möjligheter till utveckling av mindre områden för såväl fritids- som permanentbebyggelse. Området ägs av privat markägare. Krav på detaljplan föreligger. Bra vägförbindelser finns till Lingbo och service. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse. Inga bryggor får anläggas inom Bromsängen och tillträdet till området ska begränsas.

LIS-OMRÅDE 6, Lingan

Områdesbeskrivning
Lingan ligger i direkt anslutning till Lingbo samhälle. Sjön är ca 510 ha stor och ligger på 79 m.ö.h. Lingan tillhör ett större sjösystem som består av, förutom Lingan, även av Ekaren och Klubbäcksjön. Runt sjön finns redan idag ett stort antal fastigheter med tillhörande bebyggelse många för permanentboende men även för fritidsboende. Områden där permanentboende främst förekommer är kring Grönviken, Näset, Östervik och självklart kring Lingbo. Sjöns omgivningar är tämligen låglänta och bör ge goda förutsättningar för en utbyggnad av fastighetsbeståndet.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Lingan.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
På norra delen av Spindelvikens östra strand finns en nyckelbiotop. Området är ca 2,5 ha stort och består av en lövskog. Området ingår inte i något Lis-område.
I södra delen av Spindelvikens östra strand finns en växtlokal med rödlistade arter. Området ligger inom Lis-området som sträcker sig runt Spindelvikens södra och västra stränder. Växtlokalen får inte påverkas av Lis-området.

Bebyggelse
Se ovan under områdesbeskrivning.

Kollektivtrafik
Avstånd till kollektivtrafik är för buss ca 3 km och för tåg ca 5 km.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer

I södra delen av Lingan på Spindelvikens östra strand finns idag begränsad fritidsbebyggelse som bör gå att utveckla/förtäta ytterligare. Största problemet är tillfartsvägar till området. Bergvik Skog är stor markägare. De naturvärden som nämns ovan ska skyddas.
I sjöns nordöstra del kring Östervik och ut på Långnäsudden finns möjlighet till etablering av enstaka hus för fritidsboende. Direkt väster om Östvik ges möjlighet till viss förtätning genom etablering på s.k. lucktomter. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse.

LIS-OMRÅDE 7, Vittersjön

Områdesbeskrivning

Orten Vittersjö ligger längst norrut i sjön och har en lång historia som boplats. Om det vittnar den varierade bebyggelsen i området med gammal fäbodsbebyggelse såväl som mer modern fritidsbebyggelse. Norrsundets järnväg gick tidigare förbi och stationshuset samt banvallen finns fortfarande kvar till beskådan. Sjön är ca 240 ha stor och ligger på 73 m.ö.h. Runt sjön finns redan idag ett antal fastigheter med tillhörande bebyggelse främst av fritidskaraktär, förfrågan om ytterligare bebyggelse har inkommit till bygg- och miljöförvaltningen men då fått avslag p.g.a. tidigare gällande strandskyddsregler. Möjlighet till förtätning bedöms som goda och då främst i sjöns södra och östra delar. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse.

Motiv för utpekande som LIS-område

Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön. Delar av förslaget område ligger med en väg mellan tänkt bebyggelse och strandlinjen.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Vittersjön.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar

Naturvärden
Hela sjön har karaktär av en orörd norrländsk skogsjö. Sjön har ett omtalat fint fritidsfiske som lockar besökare året runt. Området ger trots en tämligen rik förekomst av fritidsbebyggelse en orörd karaktär. Det är viktigt att eventuell ny bebyggelse inte påverkar den kvaliteten. Mitt i sjön finns ett fågelskyddsområde som inte får besökas

under tiden 15 april – 15 augusti. I direkt anslutning till gränsen mellan Ockelbo och Gävle kommuner, längs med sjöns norra strand, ligger ett 2,4 ha stort lövträdsrikt barrskogsområde som inte får påverkas.

Bebyggelse
Främst kring orten Vittersjö men även utspridd längs med sjöns strandlinje.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafik finns utmed väg 303. Beroende på var utbyggnaden sker är avståndet till kollektivtrafik allt från något 100-tals meter till ca 3 km.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Lis-områdena består av tre delområden mer eller mindre sammanhängande i sjöns norra och södra delar. Tillfartsvägar är bitvis av sämre kvalitet och måste rustas upp innan en etablering kan bli aktuell. Enstaka hus i avskilt läge förespråkas och byggrätten bör begränsas. Barrskogsområdet som är beskrivet under inventeringar får inte påverkas. Orten Vittersjö ligger längst norrut i sjön och har en lång historia som boplats. Om det vittnar den varierade bebyggelsen i området med gammal fäbodsbebyggelse såväl som mer modern fritidsbebyggelse. Norrsundets järnväg gick tidigare förbi och stationshuset samt banvallen finns fortfarande kvar till beskådan. Sjön är ca 240 ha stor och ligger på 73 m.ö.h. Runt sjön finns redan idag ett antal fastigheter med tillhörande bebyggelse främst av fritidskaraktär, förfrågan om ytterligare bebyggelse har inkommit till bygg- och miljöförvaltningen men då fått avslag p.g.a. tidigare gällande strandskyddsregler. Möjlighet till förtätning bedöms som goda och då främst i sjöns södra och östra delar. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse.

LIS-OMRÅDE 8, Hedsjön

Områdesbeskrivning
Hedsjön ligger ca 4 km sydväst om Åmot längs med väg 547. Sjön ligger naturskönt till med Gruvberget som en majestätisk fond i bakgrunden. Sjön är ca 23 ha stor och ligger på 202 m.ö.h.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och främja en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till

kommunen om att få bygga kring sjön. Delar av förslagit område ligger med en väg mellan tänkt bebyggelse och strandlinjen.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Hedsjön.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
Inga naturvärden finns i området förutom sjön i sig själv och de värden den utgör.

Bebyggelse
Bebyggelsen ligger spridd längs med strandlinjen. I området finns möjlighet att bygga på ett antal sk lucktomter.

Kollektivtrafik
Närmaste tillgängliga kollektivtrafik finns i Åmot, ca 5 km bort.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Runt sjön finns redan idag ett antal fastigheter med tillhörande bebyggelse främst av fritidskaraktär. Möjlighet till förtätning bedöms som goda och då i främst i sjöns sydöstra delar. Främst gäller det förtätning i form av bebyggelse på s.k. lucktomter. Längs sjöns norra strand föreslås även möjlighet till viss förtätning. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse. På grund av avståndet till kollektivtrafik bör främst fritidsbebyggelse komma till stånd.

LIS-OMRÅDE 9, Vallssjön

Områdesbeskrivning
Sjön ligger ca 8 km rakt västerut från Ockelbo längs med väg 546. Sjön är ca 97 ha stor och ligger på 97 m.ö.h. Sjöns norra strandlinje är flack och där finns ett antal aktiva jordbruk, sjöns södra strandlinje är mer dramatisk med tämligen branta berg som går ända ner till strandlinjen. Förfrågan om ytterligare bebyggelse har inkommit till bygg- och miljöförvaltningen men då fått avslag p.g.a. då gällande strandskyddsregler. Möjlighet till viss förtätning bedöms som möjlig och då främst i sjöns södra delar. Främst gäller det förtätning i form av bebyggelse på s.k. lucktomter. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön. Delar av förslaget område ligger med en väg mellan tänkt bebyggelse och strandlinjen.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Vallssjön.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
Sjön ingår som en del i Testeboåns dalgång mellan Åmot och Bysjön. Kring sjöns norra stränder finns aktiva jordbruk. För att bevara landskapsbilden kring sjön är det viktigt att jordbruksmarken fortsätter hävdas. Föreslagna utbyggnadsmöjligheter påverkar inga andra kända naturvärden kring sjön.

Bebyggelse
Bebyggelse finns främst längs med sjöns östra och södra stränder.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafik finns på ca 1 km avstånd.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Längs sjöns södra kant finns vissa möjligheter till utbyggnad av fritidsboendet. Främst är det frågan om förtätning av befintligt område. Goda möjligheter ta sig till och från området. Bebyggelsen ligger spridd längs med strandlinjen. I området finns möjlighet att bygga på ett antal s.k. lucktomter. Området ligger naturskönt till och bör ges möjlighet utvecklas. Ny bebyggelse skall hållas inom en rimlig nivå dels avseende storlek på byggnaderna men även utformningen. Avsikten är att främja boende av fritidskaraktär.

LIS-OMRÅDE 10, Medskogssjön

Områdesbeskrivning
Sjön ligger ca 13 km rakt söder om Ockelbo centrum längs med väg 272, tidernas väg. Sjön är ca 104 ha och ligger på 42 m.ö.h. Område för utveckling av befintlig verksamhet inom Medskogssjöns camping. Området ligger i den södra delen av sjön.
Sandvikens kommun utreder vattentäktsfrågan och sjön Öjaren är nu och för många år framåt huvudvattentäkt för Sandvikens kommun. Medskogssjöns camping ligger inom tillrinningsområdet för den planerade vattentäkten och detta kan få konsekvenser för campingens utvecklingsmöjligheter.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Medskogssjön.

Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar

Naturvärden

Inga naturvärden finns i området förutom sjön i sig själv och de värden den utgör.

Bebyggelse

Bebyggelsen ligger centrerad kring campingens verksamhetsområde.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafik finns i direkt anslutning till området.

Miljörisker

Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer

Riktlinjer får upprättas när vattentäktsfrågan klarlagts för Sandvikens kommun. Detaljplan ska upprättas för området.

LIS-OMRÅDE 11, Stor-Rännsjön, Liss-Rännsjön

Områdesbeskrivning

Sjön ligger centralt i Ockelbo kommun ca 3 km sydväst om Ockelbo centrum. Sjön är ca 115 ha stor och ligger på 87 m.ö.h. Runt sjön finns redan idag ett antal fastigheter med tillhörande bebyggelse främst av fritidskaraktär, förfrågan om ytterligare bebyggelse har inkommit till bygg- och miljöförvaltningen men då fått avslag p.g.a. då gällande strandskyddsregler. Sjöns till- och utlopp skall hållas fria från bebyggelse.

Viss utveckling av Stor Rännsjöns norra delar bör vara genomförbar, detsamma gäller för sydvästra delen av sjön, det stora problemet är tillfartsvägar som måste brytas helt nya för båda områdena.

Motiv för utpekande som LIS-område

Landsbygdsutveckling

Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga kring sjön.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Stor-Rännsjön.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
Mellan Stor- och Liss-Rännjön finns ett område med sumpskogar som är värdefulla i sig men direkt olämpliga för bebyggelse. Rännsjöbäcken, nedströms Stor- och Liss-Rännjön, är utpekad som nationell särskilt värdefull för naturvården, främst pga förekomsten av flodpärlmussla. Eventuell påverkan på naturvärdena måste utredas innan någon exploatering tillåts.

Kulturvärden
På sjöns västra sida finns en forn-/kulturlämningar med RAÄ-nummer Ockelbo 237:1. Denna lämning tangerar föreslaget Lis-område.
I sjöns södra ände ligger två forn-/kulturlämningar i form av slaggvarpar från tidigare järnframställning med RAÄ-nummer Ockelbo 167:1. Dessa ligger utanför föreslaget LIS-område.

Bebyggelse
Dagens bebyggelse ligger koncentrerad kring Liss-Rännsjöns norra strandkant.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafik finns på ca 1,5 km avstånd.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
På Stor-Rännsjöns sydvästra strand finns goda möjligheter till en försiktig utbyggnad för fritidsbebyggelse. Detsamma gäller för norra delen sjön. Områdena ligger naturskönt och bör ges möjlighet att utvecklas. Ny bebyggelse skall hållas inom en rimlig nivå dels avseende storlek på byggnaderna men även utformningen. Två, möjligen tre fastigheter kan rymmas inom respektive området. Detaljplan ska upprättas för områdena. Avsikten är att främja boende av fritidskaraktär.

LIS-OMRÅDE 12, Norrtjärnen

Områdesbeskrivning
Sjön ligger i östra delen av Ockelbo kommun på gränsen mot Gävle kommun. Sjön är ca 26 ha stor och ligger på 69 m.ö.h. Vägen från dammen i Sågtjärnens norra ände, upp och längs med Norrtjärnens västra sida är under utbyggnad, vilket gör området än mer attraktivt för fritidsbebyggelse. Avståndet från väg 303 till Sågtjärnen är ca 1500 meter.

Sjön är obebyggd så långt vi har kunnat bedöma. På sjöns västra strand finns goda möjligheter till en försiktig utbyggnad av fritidsbebyggelsen. Området är naturskönt och bör vara mkt tilltalande för boende av säsongskaraktär. Ingen bebyggelse tillåts i vare sig till- eller frånflöden till sjön.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och främja en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen bebyggelse. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Norrtjärnen.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
Inga kända naturvärden finns i området förutom sjön i sig själv och de värden den utgör.

Bebyggelse
Sjön är obebyggd så långt vi har kunnat bedöma.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafik finns längs väg 303 i höjd med Vittersjö, avstånd ca 2 km.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
På tjärnens västra strand finns goda möjligheter till en försiktig utbyggnad av fritidsbebyggelsen. Området ligger naturskönt till och bör ges möjlighet utvecklas. Ny

bebyggelse skall hållas på en rimlig nivå innebärande ett mindre antal byggnader för fritidsboende. Krav bör ställas på såväl utformning på bostäder som på storlek. Avsikten är att främja boende av fritidskaraktär.

LIS-OMRÅDE 13, Tolvören

Områdesbeskrivning
Sjön ligger i östra delen av Ockelbo kommun på gränsen mot Gävle kommun. Sjön är ca 67 ha stor och ligger på 69 m.ö.h. Kommunikationsmässigt ligger sjön lite avsides till. Tillfart till området sker på skogsbilvägar av varierad kvalitet och det är ca 6 km till väg 303.

Runt sjön finns redan idag ett antal fastigheter med tillhörande bebyggelse av fritidskaraktär. Möjlighet till förtätning finns och då i sjöns västra delar. Sjöns till- och utlopp ska hållas fria från bebyggelse. Området består av en delvis tämligen brant trädbevuxen strandlinje.

På sjöns västra strand finns goda möjligheter till en försiktig utbyggnad av fritidsbebyggelsen. Området är naturskönt och bör vara mkt tilltalande för boende av säsongskaraktär. Tillfartsvägarna bör rustas upp för att göra området attraktivt.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och ger en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Delar av förslaget område ligger med en väg mellan tänkt bebyggelse och strandlinjen.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Tolvören.
Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
Norr om befintlig bebyggelse ligger en nyckelbiotop på 1,3 ha som inventerats av Bergvik Skog AB. Utöver detta finns inga kända naturvärden i område förutom sjön i sig själv och de värden den utgör.

Bebyggelse
Bebyggelsen ligger glest utspridd främst längs med sjöns västra strandlinjen men även till viss del längs den östra strandlinjen.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafik finns längs väg 303 i höjd med Vittersjö, avstånd ca 5 km.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
Befintlig bebyggelse ligger glest spridd längs med sjöns västra och östra strandlinje. Nyexploatering får endast ske längs med sjöns västra strandlinje. I området finns möjlighet att bygga ett till två fritidshus. Krav bör ställas på såväl utformning på bostäder som på storlek. Avsikten är att främja boende av fritidskaraktär.

LIS-OMRÅDE 14, Komyraudden mellan Östersjön och Ycklaren

Områdesbeskrivning
Testeboån bildar flera stora vikar och utbuktningar från Ockelbo mot Kolforsen. Östersjön och Ycklaren ingår som delar i detta åsystem. Komyraudden ligger som en halvö mellan Östersjön och Ycklaren. Avståndet till Ockelbo, rakt västerut, är ca 3 km. Sjösystemen är ca 350 ha stora och ligger 75 m.ö.h.
Området består av ett omväxlande jordbruks- och skoglandskap och är populärt både för fritidsfiske samt andra fritidsaktiviteter.
På Komyraudden finns redan idag ca 6 bebyggda fastigheter av främst fritidskaraktär, viss permanentbebyggelse finns också.

Motiv för utpekande som LIS-område
Landsbygdsutveckling
Bebyggelsen bedöms lämplig och bidrar långsiktigt till landsbygdsutvecklingen och främjar en positiv ekonomisk påverkan främst lokalt. Intresseförfrågningar har ställts till kommunen om att få bygga på Komyraudden men då fått avslag p.g.a. tidigare gällande strandskyddsregler.

Strandområdet
Strandskyddets syften bedöms långsiktigt kunna tillgodoses även med föreslagen förtätning. Aktuella områden har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften kring Östersjön och Ycklaren. Bedömningen är att exploatering är möjlig utan att goda livsvillkor för växt- och djurlivet hotas.

Inventeringar
Naturvärden
Kring Östersjön finns ett stort antal bevarandevärda områden ur natursynpunkt. Föreslaget område påverkar inget av dessa intressen.

Kulturvärden
I direkt anslutning till befintlig bebyggelse ligger en forn-/kulturlämning ,RAÄ-nummer Ockelbo 197:1, i form av en boplats från ca stenåldern - järnåldern. Platsen har inte utretts men spår av skärvor mm har hittats på platsen.
Denna lämning ligger inte inom föreslaget Lis-område.

Bebyggelse
Befintlig bebyggelse ligger samlad kring uddens södra sida.

Kollektivtrafik
Närmaste tillgängliga kollektivtrafik finns på ca 2.5 km avstånd. Närheten till Ockelbo tätort gör att bedömningen är att området trotts detta är lämpligt för en ytterligare förtätning.

Miljörisker
Se allmän textdel Miljörisker.

Rekommendationer
I området finns möjlighet att bebygga och stycka av 1 – 2 nya bostadsfastigheter. Ingen annan upplåtelseform kommer att tillåtas.

5.1.2.3 VERKSAMHETER och V-OMRÅDE

MÅL

- Näringslivet ska ges goda verksamhetsbetingelser och utvecklingsmöjligheter.

- Kommunen ska verka för ökad sysselsättning och en breddning av näringslivet.

- Kommunen ska skapa gynnsamma förutsättningar för företag och organisationer att etablera sig och vidareutvecklas.

- Kommunen ska upprätthålla en hög beredskap för nyetableringar och omlokaliseringar genom god tillgång på industrimark och övriga markresurser.

- Kommunen skall vara attraktiv för näringsidkare och besökare samtidigt som en långsiktigt hållbar utveckling främjas och natur- och kulturvärden tas tillvara.

- Inom tätorterna skall en god mark- och planberedskap hållas för verksamhetsområden i goda kommunikationslägen med hänsyn till transportbehov, hälsa och säkerhet.

- Områden skall finnas för olika slag av verksamheter såväl offentlig service som privat.

- På landsbygden skall etablering och utveckling av verksamheter underlättas bland annat genom en positiv grundsyn vid plan- och tillståndsbedömningar.

- För företagens fortsatta expansion och för nyetableringar är det viktigt att det finns byggklar mark för verksamheter i anslutning till de större tätorterna.

Beskrivning
I planeringen skall:
• ett intensivt markutnyttjande eftersträvas inom tidigare planerade men ej utbyggda verksamhetsområden.
• kollektivtrafikförsörjningen av arbetsområden särskilt beaktas.
• arbetsplatser i möjlig utsträckning integreras med bostadsbebyggelse och i övrigt lokaliseras så att de inte stör.
• störande eller i övrigt olämpligt lokaliserade verksamheter och verksamhetsområden på sikt omlokaliseras eller omvandlas till ej störande verksamheter.

V-OMRÅDE

V står för område med särskilda rekommendationer för att tillgodose allmänna behov och markintressen i form av ett verksamhetsområde.

Beskrivning

Området är beläget öster om Ockelbo tätort och har diskuterats för industriell användning som eventuellt slakteri.

Rekommendationer

Förändrad markanvändning eller nybebyggelse som kan försvåra ett genomförande bör ej tillåtas.

5.1.3 RIKSINTRESSEN

5.1.3.1 JÄRNVÄG

MÅL

- Kommunen anser att Norra Stambanan som är av riksintresse skall ha dubbelspår.

- Ett ställningstagande kring järnvägens sträckning genom Ockelbo tätort måste ske snarast.

- Snabbtågstrafiken skall utvecklas.

- Kommunen anser att järnvägar av riksintresse skall säkerställas och att andra konkurrerande intressen får vika.

- Järnvägen mellan Söderhamn och Kilafors är också av riksintresse. Ett ställningstagande kring standard, upprustningsbehov och omgivningspåverkan bör ske. Möjlighet att även få persontrafik på linjen bör eftersträvas, vilket skulle kunna förbättra kontakterna med bla Söderhamn. Denna sträckning ligger utanför kommunen.

Stambanan genom Ockelbo tätort Foto: Mats Ökvist

Järnvägar av riksintresse är:

Norra Stambanan
Järnvägen Ockelbo - Storvik- Avesta

Se även rekommendationskarta.

Rekommendationer

Inom ett avstånd av minst 200 meter från järnvägen bör nya bebyggelselokaliseringar eller fastighetsbildningar prövas särskilt. Inom 50 meter bör bebyggelse för stadigvarande vistelse ej komma till stånd.

Det bör säkerställas att en nyetablering inte kan komma att störa eller störas av järnvägstrafiken. Undantag är redan befintlig bebyggelse där kraven enligt fastighetsbildningslagen bedöms uppfyllda.
I det fall störningar förväntas bör kommunen tillsammans med Trafikverket samråda om vilka åtgärder som avses vidtagas.

Exploateringsintressenter måste vara beredda att utföra och bekosta de åtgärder mot buller och/eller vibrationer som bedöms erforderliga efter den analys kommunen i samrådet med Trafikverket gjort av dessa problem och som därvid har beslutats att vidtagas för att eliminera dem.

Industrietableringar får ej ske i sådan närhet av järnvägen att de genom risk för explosion, brand eller vid underhåll kan förorsaka inskränkning i järnvägsdriften.

Eftersom förekomsten av plankorsningar utgör den största säkerhetsrisken är Trafikverkets målsättning att på sikt befria i första hand järnvägens stomnät från plankorsningar. Nybyggnadsärenden och därmed sammanhängande fastighetsbildning samt andra trafikalstrande verksamheter kommer därför att behandlas restriktivt om trafikförsörjningen förutsätts ske via väg, som i samma plan korsar järnvägen, om en lokalisering bedöms försvåra framtida borttagande av plankorsningen. Trafikverket kräver att korsning av järnväg för sammanhållen bebyggelse skall ske planskilt såväl för enbart gång- och cykeltrafik som för motorfordonstrafik. Kostnaderna för erforderliga planskildheter måste, enligt Trafikverket, ingå som en del av exploateringskostnaderna för området. Planering av verksamheter bör alltid ske i samråd med Trafikverket.

5.1.3.2 NATURVÅRD

MÅL

- Kommunen anser att de aktuella områdena av riksintresse för naturvården skall säkerställas. Inventeringar skall göras samt förslag till säkerställande utarbetas.

Riksintressen för naturvården jämlikt 3 kap. MB:

Se även rekommendationskartan.

- Skältjärnsmuren, område N1
- Ivantjärnsheden, Jädraån, område N2
- Ol-Larsbergen, område N3
- Testeboån- (Lundbosjön), område N4
- Paul-Andersmuren- Bocksbäcksmuren, område N5
- Yxalampi, område N6
- Kolkilampimurarna, Vansatta, område N7

Riksintressen för naturvården jämlikt 4 kap. MB, Natura 2000-områden:

- Skältjärnsmuren, område N1

Rekommendationer

Förändrad mark- och vattenanvändning eller tillkommande bebyggelse får ej stå i strid mot riksintresset. Samråd skall ske med länsstyrelsens miljöenhet om andra intressen konkurrerar.

5.1.3.3 KULTURMILJÖ

MÅL

- Kommunen anser att de aktuella områdena av riksintresse för kulturmiljövården skall säkerställas i första hand genom inventering av områdena, kompletterad med information till de berörda om de kulturhistoriska värdena samt i vissa fall kompletterat med upprättande av områdesbestämmelser med utökad bygglovplikt eller upprättande av detaljplaner med varsamhets- eller skyddsbestämmelser.

- Där riksintressen konkurrerar skall de kulturhistoriska värdena beaktas.

Hyra av eget tåg i Jädraås Foto:JTJ

Två områden av kulturhistoriskt riksintresse redovisas. Se även rekommendationskartan

- **K 700 Ockelbo-Vi, område K1**
- **K 704 Jädraås-Tallås, område K2**

Aktuella områden säkerställs delvis genom detaljplanläggning, i vissa fall genom byggnadsminnesförklaring samt i övrigt genom information till berörda.

Rekommendationer

Förändrad mark- och vattenanvändning eller förändring av befintlig bebyggelse samt eventuell tillkommande bebyggelse får ej stå i strid mot riksintresset. Samråd skall ske med länsantikvarien om andra intressen konkurrerar. Se även länsstyrelsens rapport 1996:7.
En anpassning av bebyggelsen skall ske till kulturmiljön.

5.1.3.4 VINDKRAFT

MÅL *och Rekommendationer*

- Ställningstaganden i den tematiska översiktsplanen för vindkraft ska gälla.

Riksintresseområden är redovisade på rekommendationskartan.

5.1.3.5 TOTALFÖRSVARET

Riksintresset för totalförsvarets militära del, enligt 3 kap 9§ andra stycket miljöbalken, kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte.
Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

Ockelbo kommun berörs inte av några öppet redovisade riksintressen. Inom kommunen kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Försvarsmakten bör kontaktas i tidigt skede i sådana plan- miljö- och bygglovsärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20m utanför och högre än 45 m inom tätort.

Det finns inga konflikter med totalförsvarets intressen inom redovisade vindkraftsområden.

5.1.3.6 DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Havs- och Vattenmyndigheten ska under 2013 besluta om riksintressen för dricks-vattenförsörjningen. Länsstyrelsen deltar i detta arbete och förankrar utpekanden med berörda kommuner.

5.1.4 REGIONALA OCH MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

5.1.4.1 Vindkraft

Vindkraftsplaneringen har under ett antal år varit föremål för samverkan såväl mellankommunalt som länsöverskridande. Ockelbo kommun har en antagen översiktsplan, Tema Vindkraft där de övergripande riktlinjerna lagts fast.
Planering pågår nu för kraftförsörjningen för planerade och kommande vindkrafts-anläggningar. Även i detta skede sker en mellankommunal samverkan. En större elanläggning med anslutande nya kraftledningar planeras väster om Lingbo. Omfattande planeringsdiskussioner krävs såväl på tjänstemannaplanet som politiskt kring dessa frågor bla huruvida ledningarna skall markförläggas eller ej. Kommunen har som ett mål föreslagit att markförlagda ledningar bör eftersträvas.
Kommunöverskridande landskapsbildsfrågor blir aktuella med de större vindkrafts-anläggningar som planeras framförallt i kommunens västra delar och i angränsande kommuner.

5.1.4.2 Kommunikationer

En om- eller nybyggnad av väg 272 genom Ockelbo tätort har varit föremål för planering under decennier. Redan i gällande översiktsplan från 1990 finns denna fråga redovisad. Nu diskuteras även en ny sträckning av stambanan genom tätorten.
Denna fråga är av vital betydelse för kommunen och Ockelbo tätort i synnerhet. Planeringen bör intensifieras och slutlig ställning tas kring vilket alternativ som ska väljas.
Väg 272 är en sk historisk väg som sträcker sig genom flera kommuner vilket innebär att samråd bör ske om det historiska värdet kan påverkas.

5.1.4.3 Bostäder och arbetsplatser

Ockelbo är välbeläget vid stambanan med goda pendlingsmöjligheter såväl norrut som söderut mot Gävle.
Detta gör att goda förutsättningar för boende i kommunen finns även om arbetsplatsen är belägen i grannkommunen. Även motsatta förhållandet gäller där Ockelbo är välbeläget som arbetsplats för de boende i grannkommunerna.
En samverkan bör ske mellankommunalt i dessa frågor.

5.1.4.4 Vattentäkter

Sandvikens kommun befinner sig i ett arbete med att fastställa ett nytt vattenskyddsområde för ytvattentäkten Öjaren. Delar av det föreslagna vattenskyddsområdet är belägna i Ockelbo kommun. Ansökan lämnas in till Länsstyrelsen under 2013 och förväntas fastställas under 2013 eller 2014. Frågan bör utredas grundligt och även möjligheten att tillgodose behovet på annat sätt exvis genom lämplig grundvattentillgång i regionen.

5.1.4.5 Stora opåverkade områden

Ockelbo kommun föreslår i planförslaget stora opåverkade områden med vissa rekommendationer. Beträffande föreslaget område 3 bör fortsatt samråd ske med Gävle och Sandvikens kommuner huruvida området även bör fortsätta in i dessa kommuner.

5.1.4.6 Ras, skred och översvämningar

Ras, skred och översvämningar kan påverka flera kommuner längs berörda åar och samverkan bör ske kring risker för dessa.

De mellankommunala frågorna kan även variera från tid till tid och ytterligare frågor kan bli aktuella.

5.1.5 MILJÖKVALITETSNORMER LUFT, VATTEN OCH BULLER

Kvisjötjärn, väster om Åmot Foto: Anna Hansson

LUFT

Beskrivning

Luften består av 78 procent kvävgas och 21 procent syrgas. I den sista procenten ryms alla de förorenade gaser och partiklar som skadar hälsa och miljö.

Miljökvalitetsnormer för luft infördes som begrepp år 1999. Miljökvalitetsnormer regleras i miljöbalken och är bestämda utifrån EG-direktiv för utomhusluft.

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluften finns i luftkvalitetsförordningen. Kommunerna har enligt förordningen det övergripande ansvaret för kontrollen av miljökvalitetsnormerna. Varje kommun ska kontrollera att miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bensen, partiklar (PM10), partiklar (PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly följs inom kommunen. Kontrollen ska ske genom mätningar, beräkningar eller objektiv bedömning. Kontrollen får ske genom samverkan mellan flera kommuner.
Ockelbo kommun är från och med år 2012 med i Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund. Luftvårdsförbundet övervakar luftens kvalitet så att miljökvalitetsnormerna inte överskrids och kan beräkna miljökonsekvenser av bland annat nya vägar, industrietableringar och ny bebyggelse.

VATTEN

Beskrivning

Miljökvalitetsnormer för vatten är ett styrinstrument inom vattenförvaltningen. Normerna uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Innan en miljökvalitetsnorm fastställs måste vattnets nuvarande status undersökas, klassificeras och påverkansbedömas.

Utgångspunkten är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god status till år 2015 och att statusen inte får försämras, men ibland kan undantag göras. Om den aktuella statusen

bedömts som god eller hög och det bedöms att det inte finns någon risk för försämring ska normen fastställas till god respektive hög status till 2015. Det vill säga ingen försämring får ske från nuvarande status. Om prognosen är att statusen kan komma att försämras måste åtgärder vidtas för att bibehålla vattenkvalitén. I vissa fall finns det skäl att acceptera en mindre sträng miljökvalitetsnorm i en vattenförekomst eller att tidpunkten för när god vattenstatus ska vara uppnådd skjuts fram. Tidsfrist kan ges till 2021 eller som längst till 2027. Ett undantag från regeln är motiverat om det är tekniskt omöjligt att eller orimligt dyrt att vidta de åtgärder som krävs för att nå god status till 2015. Undantag kan också motiveras om det av naturliga skäl inte är möjligt för vattenmiljön att återhämta sig trots att åtgärder sätts in.

Det är vattendelegationerna i de fem vattendistrikten som beslutar vilka miljökvalitetsnormer som ska gälla för respektive vattenförekomst. Miljökvalitetsnormer formuleras på olika sätt beroende på vilken typ av vattenförekomst de berör. För ytvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk och ekologisk status medan det för grundvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk och kvantitativ status. Föreskrifter finns för miljökvalitetsnormer för grundvatten (SGU-FS 2008:2).

Ockelbo kommun ingår i Bottenhavets vattendistrikt. Den 15 december 2009 antogs förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för samtliga yt- och grundvattenförekomster i Bottenhavets vattendistrikt. Information om vattenförekomsternas normer och status finns i databasen VISS. Kommunen behöver genomföra de åtgärder som fastslagits i åtgärdsprogrammet. För åtgärdsarbetet, se mera under kapitlet vatten-användning.

BULLER

Beskrivning

Miljökvalitetsnormer för buller gäller förordningen (2004:675) om omgivningsbuller. Enligt förordningen ska kommuner med mer än 100 000 invånare senast den 30 juni 2012 ha kartlagt omgivningsbuller inom kommunen och utarbetat strategiska bullerkartor som avser år 2011. Dessa kommuner skall upprätta förslag till ett åtgärdsprogram och fastställa det senast den 18 juli 2013. Ockelbo kommun omfattas inte av denna förordning.

Mer information om buller, se vidare under kapitlet Miljö- och riskfaktorer. Se sid 122.

5.2 MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

MÅL

- Ställningstagande om lokalisering av bebyggelse skall ske med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Det kan avse markstabilitet, radonförekomst eller översvämningar men även gälla risker för störningar i form av buller, luft- och vattenföroreningar eller andra olägenheter som kan påverka människors hälsa.

- Risken för översvämningar ska beaktas.

- Ingen nybebyggelse ska ske inom områden där det finns risk för ras och skred. Kompletterande utredning bör ske då gjorda utredningar endast gäller redan bebyggda områden.

- Förorenade områden ska identifieras, klassas och åtgärdas.

- Markradonrisken ska beaktas vid ny-, om och tillbyggnader.

Högvatten i Testeboån, centrala Ockelbo

5.2.1 HÄLSA OCH SÄKERHET

Klimatförändringar

Klimatförändring är förändringar i jordens klimat, oftast över långa tidsperioder. I dag syftar ordet klimatförändring i regel på den senaste tidens globala uppvärmning med dess orsaker och konsekvenser. Det finns dock en stor osäkerhet i prognoserna kring klimatförändringarnas konsekvenser.

Växthuseffekten är central i den pågående klimatförändringen. Den naturliga växthuseffekten håller jorden lagom varm, men genom att använda fossila bränslen (olja och kol) släpper vi ut växthusgaser som bidrar till en förstärkt växthuseffekt.

Förutsättningar fram till år 2100 förväntas årsmedeltemperaturen att öka med 4-5 grader främst under vintern. Förändringen mot ett varmare klimat kan tänkas påverka människors hälsosituation på många sätt. För det första genom hur människor direkt exponeras för risker som värmeböljor, stormar och andra extremhändelser, för det andra genom indirekta

klimateffekter såsom förändrad smittspridning, vattenkvalitet, luftföroreningshalter m.m. och för det tredje kan sociala och ekonomiska effekter påverka människan.

Klimatförändringsprognoser anger en förväntad ökad nederbörd med ca 20 % på årsmedelbasis. Antal dagar med mer nederbörd ökar som kan få konsekvenser som att mark intill sjöar och vattendrag mättas, vattennivån höjs, det blir översvämning och ras- och skredrisken ökar.
Källa: Översiktlig regional klimat- och sårbarhetsanalys-naturolyckor, Gävleborgs län, 2010-06-28.

Översvämning
Räddningsverket har genom SMHI låtit göra en översiktlig översvämningskartering längs Testeboån, sträckan från Åmot till utloppet i Bottenhavet. Rapport nr 30, 2002-05-28
Översvämningskarteringen omfattar enbart naturliga flöden, dvs. inte flöden uppkomna genom t.ex. dammbrott och isdämningar. I arbetet med den översiktliga översvämnings-karteringen ingår inga inmätningar i fält, utan som underlag till arbetet används tillgängliga högflödesuppgifter, digitala GSD-Höjddata samt insamlade beskrivningar och ritningar över framför allt broar och dammar.
Slutprodukten är kartor med översvämningszoner vid 100-års flöde och beräknat högsta flöde.
Höjdkarteringen är emellertid bristfällig och en laserscanning pågår över hela landet för att ge bättre underlag bla i dessa frågor. En stor del av kommunen är laserscannad men en ny beräkning krävs för att kunna ta del av resultatet. I avvaktan på detta redovisas på miljö- och riskkartan samt på berörda fördjupningskartor höga flöden med tillgänglig höjdredovisning. Detta gör att en ”hackig” och ej så precis avgränsning fås.
Översvämningsrisk föreligger i låglänta partier längs Testeboån.

Ras och skred
Räddningsverket har genom SWECO VBB, 2008-02-29, låtit göra en Översiktlig stabilitets-kartering över Gävleborgs län.
Länsstyrelsen tog 2010 fram en översiktlig regional klimat- och sårbarhetsanalys baserad på samma kartering.
Syftet med den översiktliga karteringen av stabilitetsförhållandena är att översiktligt kartlägga markens stabilitetsförhållanden i bebyggda områden. Karteringen skall utgöra ett stöd för länsstyrelse och kommun om var skredrisker kan föreligga.
Den översiktliga stabilitetskarteringen har till syfte att översiktligt kartera stabilitets-förhållanden inom utredningsområdet. Särskild vikt läggs vid bostads- och verksamhets-områden. Att utreda allmänna vägars och järnvägars grundläggningssätt och stabilitet eller kajers kondition, status och stabilitetsförbättrande effekt ingår ej i karteringsuppdraget.

Enligt Räddningsverkets utredning kan risk föreligga för ras och skred i Ockelbo, Lingbo och Åmot tätorter samt i Åbyggeby där ett lokalt parti av slänten mot Testboån, längs lokalvägen mot Ockelbo inte uppfyller rekommendationerna för en översiktlig stabilitetsutredning.

I Ockelbo bedöms stabilitetsförhållandena i sydvästra delen av området vara tillfreds-ställande goda. I den nordöstra delen av området utmed Testeboån är slänterna relativt flacka men lokalt brantare sträckor utmed vattnet gör att stabilitetssituationen i en sektion inte uppfyllt rekommendationerna för översiktlig stabilitetsutredning.
I Lingbo bedöms stabilitetsförhållandena inom utredningsområdet vara tillfredsställande goda.
I Åmot uppfyller de mycket branta slänterna mot Kölsjöån i de västra delarna av utredningsområdet inte stabilitetsrekommendationerna för en översiktlig stabilitetsutredning. Se vidare på miljö- och riskkartan samt berörda fördjupningskartor. Se även vidare i utredningen.

Förorenade områden
Ett förorenat område är en plats där det finns ämnen i sådana halter eller mängder att det riskerar att skada miljön och människors hälsa. Det är framförallt tidigare industrier som har lämnat giftiga ämnen kvar i mark eller vatten.

Föroreningar kan vara giftiga tungmetaller som kvicksilver, kadmium, bly och arsenik och organiska föreningar som PCB, dioxiner och bekämpningsmedel. Direktkontakt med föroreningarna och intag av vatten och mat som innehåller föroreningar kan skada vår hälsa. Levnadsmiljön för djur och växter som utgör en viktig del i den biologiska mångfalden är skadade på många platser.

De förorenade områdena är på många ställen ett större miljöhot än de pågående miljöfarliga verksamheterna. I arbetet för en giftfri miljö är det viktigt att kartlägga och identifiera dessa områden. De behöver undersökas, riskbedömas och i många fall även efterbehandlas på ett lämpligt sätt.

Länsstyrelsen arbetar med inventering, tillsyn och administration av statliga bidrag rörande förorenade områden. Kommunerna arbetar med tillsyn, ansvarar för att hänsyn tas till förorenade områden i beslut om markanvändning och fysisk planering samt leder arbetet med åtgärder som genomförs med statliga bidrag.

Listan nedan är identifierade och klassade förorenade områden inom Ockelbo kommun. Det finns fler identifierade objekt inom kommunen som inte har inventerats. Dessa områden tas inte upp då det är oklart med föroreningssituationen. De identifierade och klassade områdena nedan finns markerade på miljö- och riskkartan.

1. Jädraås Bruk
2. Dala Ockelbo Norrsundets Järnväg (DONJ)
3. Plantskola i Brattfors
4. Kolforsens tjärfabrik
5. Flaggruvan
6. Kopparsforssågen
7. Wij valsverk
8. Wij avfallsupplag
9. Puckelbron
10. Frankssons såg
11. Rebit AB (nuvarande Ostpacken)
12. Sundsbrons garveri
13. Tidigare Atlings Maskinfabrik AB
14. Ockelbo Industri AB (Säbyggeby 7:75)
15. Impregneringsplats vid Näsbacken, Ockelbo
16. JEBO kastrullfabrik
17. Ockelbo Kraft
18. Säbyggeby avfallsupplag
19. Ockelbotvätten
20. Atlas Copco Secoroc AB
21. Hambergs Bil
22. Strömsborgs gjuteri
23. Nordanåsbo tjärfabrik
24. Åmotsbruk
25. Åmot avfallsupplag
26. Ockelbo Båtar och Stål (Ockelbo Lundgrens)
27. Mosågen
28. Mo tjärfabrik

29. Mörtebosågen
30. Grästjärnen tjärfabrik
31. Tjärdalen, Lingbo
32. Lingbo Industrier
33. Lingbo Snickeri
34. Idafors sågverk och tjärfabrik
35. Lingbo tippen
36. Vrångasågen
37. Atlings Maskinfabrik AB
38. Ockelbo Frörenseri
39. Skjutbana Hemvärnsgården

Cesium
Tjernobylolyckan 1986 drabbade kommunen eftersom ett radioaktivt regn föll över delar av kommunen. Kommunen tar kontinuerligt prover och skickar dessa till länsstyrelsen som sammanställer materialet. Länsstyrelsen kan ge en jämförelse mellan olika kommuner via sitt miljöövervakningssystem.

Farligt gods
Transporter av farligt gods sker främst på järnvägen som går igenom kommunen i nordsydlig riktning. Övrig transport av farligt gods förekommer främst på väg 303/546 och väg 272.

Kraftledningar, master och antenner
Kunskapen gällande hälsorisker relaterade till elektromagnetiska fält från kraftledningar och annan utrustning som skapar dessa fält är ofullständig. Vägledning för bedömning av exponering för lågfrekventa magnetfält bör därför göras enligt försiktighetsprincipen. Se även under avsnittet för ”Energi”.

5.2.2 HÄLSOSKYDD

Buller
Buller är ett utbrett miljöproblem och är den miljöstörning som berör flest människor i Sverige. Vanliga källor till buller och höga ljudnivåer är väg-, spår- och flygtrafik, fläktbuller i fastigheter, ljud från grannar, industrier, byggnadsarbeten, diskotek och konserter.
Inom Ockelbo kommun är det främst väg- och spårtrafik längs väg 272 och Norra Stambanan samt några industrier med bullrande verksamhet som utgör de dominerande bullerkällorna.
Riksdagen har angett riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur. Riktvärdena är:

- 30 dBA ekvivalentnivå inomhus
- 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Vid åtgärd i järnväg eller annan spåranläggning avser riktvärdet för buller utomhus 55 dBA ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dBA ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt.

Det finns även riktvärden för ljud vid befintlig bebyggelse och riktvärden för ljud från bl.a. industrier, vindkraftverk, byggplatser, motorsportbanor och skjutbanor.

Planer finns på att bygga ut Norra stambanan till dubbelspår mellan Ockelbo och Mo-grindar. Detta innebär även en omläggning av järnvägen på vissa sträckor. Buller kan uppstå på nya ställen och minska på andra platser. Omläggningen innebär även att hastigheterna kommer

att öka och detta medför ökat buller. Motsvarande planer finns för omläggning av väg 272 norr om Testeboån.

Markradon
Radon är en ädelgas som bildas vid radioaktivt sönderfall av radium, som i sin tur är en sönderfallsprodukt till uran. Grundämnena uran och radium förekommer i varierande omfattning i alla bergarter, och därmed också i jordarter och i byggnadsmaterial där bergartsmineral ingår. Radongasen är lukt- och smaklös och syns inte. Därför kan man bara upptäcka radon genom att mäta. Radonhalten bör inte överstiga 200 Bq/m³ i bostäder, skolor och allmänna lokaler.

Radon från marken är den vanligaste källan till radon i byggnader. Det finns alltid tillräckligt med radongas i marken för att orsaka radonhalter inomhus. Hur höga halterna blir beror bland annat på de geologiska förhållandena och på om huset är otätt mot marken.

Radon i inomhusluften är den näst vanligaste orsaken till lungcancer (efter tobaksrökning).

De markegenskaper som har störst betydelse vid bedömning av radonrisker, förutom innehållet av uran, radium och radon, är kornstorlek, porositet, vattenhalt och jordlagrens mäktighet.

Enligt PBL ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad med hänsyn till de boendes hälsa. Enligt ansvariga myndigheter ska radonsituationen inom kommunerna klarläggas med utgångspunkt i de geologiska förhållandena. Myndigheterna rekommenderar att markradon-undersökningar görs i samband med detaljplaner och nybyggnad. Markradonundersökningar i en kommun kan även användas för att spåra radonhus i befintlig bebyggelse.

Sveriges Geologiska AB tog fram en radonkartering för Ockelbo kommun 1983. Det är osäkert om materialet är helt tillförlitligt idag och en genomgång och uppdatering av kartan bör genomföras.

Rekommendationer

All mark i kommunen ska betraktas som normalriskområde för markradon. Detta gäller även mark som enligt befintlig kartering bedömts som lågriskområde för markradon.
Inom områden med hög risk för markradon ska byggnader uppföras i radonsäkert utförande. Detta gäller för all ny-, om- och tillbyggnad av byggnader där människor stadigvarande vistas.

6. MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

6.1. Inledning

Sedan den 21 juli 2004 gäller nya bestämmelser om miljöbedömningar i miljöbalken. Bestämmelserna ska enligt plan- och bygglagen tillämpas för översiktsplaner och detaljplaner. Vid tillämpningen av denna paragraf gäller MKB- förordningen (1998:905) med bilagor.

6.2. Miljöbedömning

När en kommun upprättar eller ändrar en plan ska en miljöbedömning av planen genomföras. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas, 6 kap. 11§ Miljöbalken.

En översiktsplan antas alltid medföra betydande miljöpåverkan enligt 4 § förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar. Därför ska även en miljökonsekvensbeskrivning upprättas inom ramen för miljöbedömningen.
Miljökonsekvensbeskrivningen syftar till att översiktligt belysa de konsekvenser som följer av översiktsplanen.

6.3. Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll

Enligt Miljöbalken 6 kap 12 § ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla följande:
1. Sammanfattning av planens innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program.
2. En beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen, inte genomförs ett sk nollalternativ.
3. En beskrivning av miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt.
4. En beskrivning av relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som anges i 7 kap eller ett annat område av särskilt betydelse för miljön.
5. En beskrivning av hur relevanta miljökvalitetsmål och andra miljöhänsyn beaktas i planen.
6. En beskrivning av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter.
7. En beskrivning av de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan.
8. En sammanfattande redogörelse för hur bedömningen gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes.
9. En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför
10. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1-9.

6.3.1 Översiktsplanens syfte och viktigaste innehåll

Översiktsplanen är ett samlat beslutsunderlag, som belyser allmänna intressen och kommunens miljösituation. Den är också ett handlingsprogram, som visar vad kommuninnevånarna kan vänta sig i framtiden. Översiktsplanen är vägledande för kommande beslut.

Planen syftar till att utveckla både tätorter och landsbygd med avseende på boende, industri/ handel, trafiksäkerhet och miljö. Även områden som skall värnas mht natur- och kulturvärden redovisas.
För att uppnå detta redovisar planen bland annat följande:

- Varje tätort har anvisade utredningsområden för framtida boende mm.
- Områden för framtida verksamheter redovisas i tätorterna.
- För **Ockelbo** tätort redovisas nya bostads- och verksamhetsområden.
  För att öka trafiksäkerheten för de oskyddade trafikanterna samt för att förbättra kollektivtrafiken redovisas ett utredningsområde för ny sträckning av Stambanan och väg 272 genom Ockelbo.
- För **Lingbo** tätort redovisas nya bostadsområden, ett reviderat verksamhetsområde mht nya sträckningen av Stambanan, samt en GC-väg mellan järnvägen och samhället.
- För **Jädraås** tätort redovisas nya bostadsområden
- För **Åmot** tätort redovisas nya bostadsområden samt ett utredningsområde för friluftsliv alternativt bostäder.
- Planen redovisar LIS-områden för framtida bostäder (helårs- och/eller fritids) med strandnära lägen.
- De viktigaste skyddsvärda områdena ut natur- och kultursynpunkt redovisas.

6.3.2 Nollalternativet

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla ett så kallat nollalternativ. Nollalternativet ska spegla en trolig utveckling om det aktuella planförslaget inte genomförs och bedöms få följande konsekvenser:

1. Etablering av nya bostäder sker endast i anslutning till befintliga planområden.
2. Strandnära bebyggelse kommer endast i undantagsfall till stånd.
3. Etablering av nya verksamheter (industri/handel) blir svårt.
4. För Ockelbo tätort sker ingen utbyggnad/omläggning av väg 272 och stambanan
5. Gång- och cykelvägar byggs ut i mindre omfattning.
6. De flesta ställningstagandena med syfte att förbättra miljön kvarstår.

Föreliggande miljökonsekvensbeskrivning beskriver förslaget till översiktsplan och nollalternativet.
Med hänvisning till översiktsplanens karaktär bedömer kommunen förutsättningarna för att redovisa andra trovärdiga alternativ som mindre realistiska.

6.3.3 Miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs

Bostadsbebyggelse
Översiktsplanen ger förutsättningar för kommande detaljplanering av bla bostadsområden men numera också underlag för byggande strandnära i sk LIS-områden. Genomförs inte planen ges inte förutsättningar för detta.

Verksamheter som industri, handel mm
Se ovan under Bostadsbebyggelse.

Trafik
Den största konsekvensen om planen ej genomförs torde vara att trafikfrågorna kring järnväg och väg i Ockelbo tätort skjuts på framtiden.

6.3.4 Miljöförhållanden i de områden som kan antas påverkas betydligt

Översiktsplanen redovisar LIS-områden för framtida bostäder i strandnära lägen vilket kan innebära att områdena kan påverkas betydligt. Om det fortsatta arbetet sker i form av

fördjupade analyser av bland annat lägen och omfattning bör påverkan kunna bli begränsad. Ökad landsbygdsbebyggelse skapar dessutom förutsättningar för fortsatt service i de mindre orterna, tex skolor och butiker.

6.3.5 Relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som anges i 7 kap miljöbalken

Naturområden enligt 7 kap miljöbalken, vilka kan vara tillämpbara i Ockelbo kommun, är Natura 2000-område, naturreservat, naturminnen, biotopskyddsområde, strandskyddsområde och vattenskyddsområde.
Bedömningen är att det inte går att utkristallisera relevanta, befintliga miljöproblem inom aktuella naturområden. Inga miljöproblem enligt rubriken synes föreligga.

6.3.6 Relevanta miljökvalitetsmål

Se även under kapitel 4.
Av de 16 nationella miljömålen bedöms översiktsplanen påverka följande:
1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt.
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
11. Myllande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt och djurliv
Nedan redovisas vilken påverkan översiktsplanen och nollalternativet har på relevanta miljömål samt förslag till förebyggande åtgärder.

1. Begränsad klimatpåverkan
Översiktplanen anger viljeinriktningen att utveckla boende på landsbygden med strandnära lägen, både vad gäller helårs- och fritidsboende. Dessa boendeformer innebär ett bilberoende medan uppvärmningen i en relativt stor omfattning bedöms kunna ske biobaserat. Boendeformen kan dock skapa förutsättningar för bibehållen service i de mindre tätorterna med minskat transportbehov som följd.

Sammanfattande bedömning
Den största andelen av tillkommande bebyggelse torde tillkomma inom områden med möjlighet till fjärrvärme baserad på biobränsle. Detta begränsar klimatpåverkan mer än tillkommande, strandnära landsbygdsbebyggelse. Tillsammans med kommunens övriga ställningstaganden bör klimatpåverkan minska trots ökat transportarbete med bil. Effekten av det allt dyra bensinpriset och tillgången på alternativa drivmedel gör bedömningen av bilpendlingens fortsatta klimatpåverkan svårbedömd.
Nollalternativet bedöms ge oförändrad eller minskad miljöpåverkan. Mindre landsbygds-bebyggelse ger dock sämre förutsättningar för service i de mindre orterna.

Hur kan kommunen påverkar utvecklingen?
1. I exploateringsavtal ställa krav på exploatörer att ansluta ny bebyggelse till utbyggda fjärrvärmenät och där sådant saknas påverka exploatörer att delta i uppbyggnad av närvärmeverk.
2. Vid exploateringsavtal ställa extra höga krav på isolering och där fjärrvärmeanslutning inte är möjlig verka för enskilda energilösningar med minsta möjliga miljöpåverkan.
3. Vid upphandling av kommunal kollektivtrafik tillse att krav ställs på att fordon används som drivs med annat än fossila bränslen.

2. Frisk luft
Översiktplanen redovisar för Ockelbotätort nytt läge för väg 272. Dessa innebär att trafikbelastningen i centrala delen minskar till förmån för bland annat luftkvaliteten i dessa delar av tätorten.
Ökat boende på landsbygden med ökad bilpendling som följd påverkar målet negativt.
Dock kan ökat boende på landsbygden ge förutsättningar för fortsatt service, vilket kan påverka målet positivt.
Översiktplanens ställningstagande för ett ökat kollektivt resande påverkar målet positivt.

Sammanfattande bedömning
Översiktsplanens förslag till ny väg genom Ockelbo tätort påverkar målet positivt, medan ökad byggnation både i tätorter och på landsbygd kan påverka målet negativt i det fall uppvärmningen inte sker med största möjliga miljöhänsyn. Den sammanvägda bedömningen torde dock vara att planen ger en positiv påverkan på målet. Nollalternativet försämrar luften i centrala Ockelbo.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?
Samma som för målet 1. Begränsad klimatpåverkan samt att tillse att den i planen redovisade nya sträckningen av väg 272 snarast möjligt kommer till stånd.

3. Bara naturlig försurning
Samma bedömning och hur kommunen kan påverka utvecklingen som i målet 2. Frisk luft.

4. Giftfri miljö
Hur kan kommunen påverka utvecklingen?
Genom fortlöpande information till näringsliv och hushåll beträffande kemikaliehantering och avfallsåtervinning skapas förutsättningar för att minska gifttillförseln till miljön.
Kommunen kan vid produktion av kommunala anläggningar och tjänster tillse att de miljövänligaste materielen och produkterna användes.
Genom att vid upphandling av livsmedel ställa krav på ekologiskt odlade produkter minskar gifttillförseln.

5. Skyddande ozonskikt
Sammanfattande bedömning
Författningar och internationella överenskommelser finns och översiktsplanen påverkar inte måluppfyllelsen.

6. Säker strålmiljö
Sammanfattande bedömning
Översiktsplanens rekommendationer bidrar positivt till måluppfyllelsen.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?
En tydlig redovisning av kommunens ställningstagande i samband med ansökan om koncession, bygglov mm för master, vindkraftverk mm kan bidra till måluppfyllelsen.

7. Ingen övergödning
Översiktsplanen förutsätter byggnation både i tätorterna och på landsbygden. All byggnation för boende skapar avloppsvatten, vilket trots längs gående rening ger övergödning.

Sammanfattande bedömning
Översiktsplanen ger en viss negativ påverkan på måluppfyllelsen. Nollalternativet ger ingen förändring.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?
Vid tillkommande byggnation på landsbygden, enskild eller i grupp, tillse att avlopps-anläggningarna får högsta möjliga standard.
Tillse att befintliga avloppsanläggningar uppfyller godtagbar standard.

8. Levande sjöar och vattendrag
Sammanfattande bedömning
Översiktsplanen ger en neutral påverkan på måluppfyllelsen. En övergång till mer ekologisk odling kan ge en positiv påverkan på måluppfyllelsen. Nollalternativet kan ge en mindre negativ påverkan.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?
Genom att vid bygglovsgivning på landsbygden ställa krav på bästa, rimliga lösningar på avloppshanteringen.

9. Grundvatten av god kvalitet
Det nationella miljömålet ”att grundvattenförande geologiska formationer av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning senast år 2010 skall ha ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vattnet” har förts in i översiktsplanen.

Sammanfattande bedömning
Kommunens ställningstagande stärker skyddet av grundvattnet.

11. Myllrande våtmarker
Sammanfattande bedömning
Översiktsplanens ställningstaganden bidrar positivt till måluppfyllelsen. Nollalternativet är neutralt. Redovisade naturområden samt de kompletteringar som framgår av kommunens naturvårdsprogram bidrar även till detta.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?
Iaktta försiktighet i remissyttranden och förfrågningar angående markanvändningen samt vid beviljande av bygglov och förhandsbesked i anslutning till våtmarker.

12. Levande skogar
Sammanfattande bedömning
Översiktsplanen tar i anspråk skogsmark för exploatering av bostäder och verksamheter. Översiktsplanens ställningstagande med stora opåverkade områden är exempel på ställningstaganden som bidrar till levande skogar. Översiktsplanens ställningstaganden bidrar positivt till måluppfyllelsen.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?
Följa översiktsplanens intentioner.

13. Ett rikt odlingslandskap
Sammanfattande bedömning
Översiktsplanen bidrar till att stärka målet.

15. God bebyggd miljö
Översiktsplanen redovisar områden för framtida bostäder som har mesta möjliga attraktivitet, inte minst de områden som har strandnära lägen.
Den redovisade framtida vägsträckningen av väg 272 samt ny sträckning av Stambanan bidrar till att förbättra boendemiljön.
En redovisning av miljö- och riskfaktorer vad avser översvämning samt ras och skred bidrar till bättre bebyggda miljöer.

Sammanfattande bedömning
Översiktsplanen bidrar i stor omfattning till målet. Nollalternativet innebär oförändrade boendemiljöer och inte minst för Ockelbo tätort försämrad trafikmiljö.

16. Ett rikt och växt- och djurliv
Översiktsplanens ställningstaganden med stora opåverkade områden är exempel på ställningstaganden som bidrar till ett rikt växt- och djurliv.
Redovisade naturområden samt de kompletteringar som framgår i kommunens naturvårds-program bidrar även till detta.
Planens målsättning om byggnation på landsbygden, i synnerhet i strandnära lägen, kan påverka måluppfyllelsen negativt.
Nollalternativet innebär begränsad byggnation på landsbygden och liten negativ påverkan på måluppfyllelsen. Nollalternativet saknar dock ställningstaganden för att stärka skyddet.

Sammanfattande bedömning
Båda alternativen påverkar växt- och djurliv negativt. Översiktplanen i något större omfattning än nollalternativet.

Förebyggande åtgärder
Vid byggande på landsbygden ska byggnationen anpassas till viktiga naturvärden inom området.

6.3.7 Betydande miljöpåverkan
Enligt 6 kap miljöbalken ska en beskrivning göras av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter.
Jämförelse ska alltså göras mellan alternativen också vad gäller rubrikerna ovan. De flesta av faktorerna har dock behandlats under miljömålen ovan.

Bebyggelse, befolkning och hälsa
Effekterna redovisas i viss omfattning under målet 15. God bebyggd miljö.
Översiktsplanen ska skapa attraktiva boendemiljöer, redovisa framtida väg- och järnvägs-sträckningar som minskar trafiken och miljöpåverkan inom utbyggda bostadsområden. En framtida ny väg- och järnvägssträckning minskar utsläppen av avgaser inom områden där

människor idag bor och verkar samtidigt som riskerna för olyckor med farligt gods på väg och järnväg minskar.
Nollalternativet skapar inga nämnvärda förutsättningar för att minska utsläppen eller riskerna för olyckor med farligt gods.

Bedömning
Översiktsplanen innebär betydande förbättringar för bebyggelse, befolkning och hälsa. Nollalternativet innebär däremot försämringar för befolkning och hälsa.

Vatten, luft och klimat
Effekterna är redovisade under miljömålen, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning och Ingen övergödning.

Bedömning
Översiktsplanen innebär, genom framtida vägsträckning i Ockelbo tätort, en betydande positiv effekt på luften. Nollalternativet ger inte dessa förutsättningar.

Mark, landskap och forn- och kulturlämningar
Effekterna är delvis behandlade under Ett rikt odlingslandskap. Byggnation i anslutning till forn- och kulturlämningar skapar dock förutsättningar för mer ingående utredningar av dessa.

Bedömning
Översiktsplanen redovisar utbyggnad av bostadsbebyggelse inom områden med riksintresse för kulturmiljövård. Nollalternativet redovisar ingen sådan utbyggnad.
Översiktsplanen redovisar byggnation vid vatten, vilket kan uppfattas både som positivt och negativt för landskapsbilden. De utredningar av forn- och kulturlämningar som byggnation i anslutning till dessa kan kräva innebär positiva effekter.

Materiella tillgångar
Översiktsplanen och nollalternativet tar i anspråk i huvudsak skogsmark för utbyggnad av bostäder, verksamheter och vägar. I översiktsplanen redovisas nuvarande och potentiella uttagsområden för dricksvattenförsörjningen.

Bedömning
Ingen konflikt synes föreligga.

Djur, växter och biologisk mångfald
Effekterna är redovisade under miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Levande skogar och Ett rikt djur och växtliv.

6.3.8 Åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan

Vid det fortsatta detaljplanearbetet kommer kommunen att ta ställning till om planerna medför betydande miljöpåverkan. Om denna bedömning görs ska konsekvenserna av detaljplanen bedömas i en särskild miljökonsekvensbeskrivning och samråd kring denna hållas med Länsstyrelsen.

6.3.9 Åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför

Översiktsplanen redovisar utredningsområden för framtida bostäder i strandnära lägen. En

uppföljning av hur detta påverkar förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och hur det påverkar livsvillkoren på land och i vatten för djur- och växtlivet bör genomföras.

6.3.10 Underlagsmaterial

Koncept Översiktsplan Ockelbo kommun, 2011
Boverket mars 2006 ”Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen -en vägledning
Boverket ”Bättre plats för arbete”, Allmänna råd 1995:5
Miljöbalken (SFS 1998:808)
Svenska miljömål (Riksdagen 1999, 2005, prop.2009/10:155)

7. KÄLLFÖRTECKNING

D= Digitala dokument

Statliga GIS-skikt från LS web D

Kommunomfattande översiktsplaner
- Översiktsplan 1990, Ockelbo kommun, 1990-11-20
- Tematisk översiktsplan vindkraft,
- Skrivelse från Bygg- och miljöchef Ann-Christin Gagge, 2008-11-17 D
- Länsstyrelsens redogörelse, 1998-07-09 D

Fördjupade översiktsplaner
- Områdesplan över Ockelbo tätort, 1980-04-28
- Dispositionsplan över den centrala bebyggelsen i Ockelbo tätort, 1980-04-28
- Områdesplan för Lingbo, 1979-06-18
- Områdesplan för Jädraås, 1980-04-28
- Områdesplan för Vallsbo- Pålmyra- Gammelfäbodarna, 1982-04-26
- Områdesplan för Vittersjön, förslag 1986-10-24

Naturvärden
- Värdefull natur i Gävleborg, rapport 1997:12
- Ängar och hagar i Gävleborg, Länsstyrelsen 1993:2
- Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004
- Naturvårdsprogram med bilagor för Ockelbo kommun
- Näsbacken, Natur- och kulturvårdsplan.
- Bevarandeprogram för odlingslandskapet Gästrikland, rapport 1996:3
- Fiskeplan för Ockelbo kommun, 2000
- Våtmarksinventeringen LS 2001:7

Kulturvärden
- Kulturmiljövård, riksintressen i Ockelbo kommun, rapport 1996:7
- Bebyggelse i Ockelbo kommun, Gästrike- Hälsinge Hembygdförbund
- Kulturhistoriska vägar
- Byggnadsminnen

Miljödokument
- Regionala miljömål
- Ett hållbart Ockelbo
- Gävleborgs län inför klimatförändringarna,Länsstyrelsen Gävleborg, rapport 2008:9 D
- Testeboån översvämningskartering, Räddningsverket, rapport 30, 2002-05 28 D
- Rek vägar för farligt gods o uppställningsplatser
- Översvämningsutredning Räddningsverket D
- Grusinventering dvs grundvattentillgångar på LS web
- Förorenade områden LS D
- Översiktlig regional klimat- och sårbarhetsanalys-naturolyckor, Gävleborgs län, 2010-06-28.

Sektorsdokument
- Bostadsförsörjningsprogram 2006-2026, 2006-03-26
- Riktlinjer för hästhållning, 2009-03-19 D
- Parkeringsutredning 2008-11-21 D

Regionala dokument
- Regionalt utvecklingsprogram Gävleborg 2009-2013 D

- Tillväxt Gävleborg D
- Regionala miljömål D
- Regionalt program för kollektivtrafik och tillgänglighet 2009-2012 D
- RIP Gävleborg, 2009-05-07 D
- Regionalt planeringsunderlag från Länsstyrelsen Gävleborg D
- Försvarsområden PBL 12:4
- Förstudie Järnväg Ockelbo-Mo grindar, Banverket

Diverse skrivelser

- Wij LandskapsPark, 2007-12

Underlag särskilt för kapitel LIS-områden

- Miljöbalken och plan- och bygglagen. Med ikraftträdande 2010-02-01.
- Propositionen ”Strandskyddet och utveckling av landsbygden” 2008/09:119. Propositionen innehåller allmänna förändringar i strandskyddet och möjlighet till landsbygdsutveckling i strandnära lägen för kommuner med lågt exploateringstryck. Detta förutsätter dock planering på översiktsplanenivå. Förslaget syftar också till att öka det lokala och regionala inflytandet över strandskyddet.
- Handbok 2009:4 ”Strandskydd - en vägledning för planering och prövning”. Handbok framtagen av Naturvårdsverket och Boverket. Boken syftar till att underlätta tillämpningen av den nya lagen om strandskydd.
- Vision 2020.Det övergripande målet för Ockelbo kommun är att vara ”en hållbart växande kommun med engagerade invånare. Här tar vi oss an framtidens utmaningar tillsammans.”
- Naturvårdsprogram 2009. Klassificering av inventerade högvärdiga biotoper och naturskyddsobjekt. GIS-skikt.
- Vattendirektivet. Bedömd kemisk och biologisk status för vattenområden inom kommunen.
- Europeiska landskapskonventionen. Syftar till att förbättra skydd, förvaltning och planering av europeiska landskap.
- Lantmäteriets fastighetskarta. GIS-information med skikt för vattenområden och våtmarker m.m.